

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU
TUTANAK DERGİSİ

25'inci Toplantı
14 Ocak 2025 Salı

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

- 1.- Komisyon Başkanı Mehmet Muş'un, Komisyonun bugünkü gündemine ilişkin açıklaması
- 2.- Komisyon Başkanı Mehmet Muş'un, denetim raporlarının görüşülme takvimiyle ilgili olarak Türkiye Varlık Fonunun bir çalışma yapması gerektiğine ilişkin açıklaması

III.- AÇIKLAMALAR

- 1.- İzmir Milletvekili Rahmi Aşkın Türeli'nin, 6741 sayılı Kanun'un denetimi düzenleyen 6'ncı maddesine uyulmadığına, Türkiye Varlık Fonuna ilişkin denetim raporlarının zamanında sunulmadığına ve bunun yanlış olduğuna ilişkin açıklaması
- 2.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, Türkiye Varlık Fonu denetim raporlarının görüşmelerinin gecikmesine, bağımsız denetim firmasının seçimine ve kurumlar adına toplantıya katılan temsilcilere ilişkin açıklaması
- 3.- Antalya Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, Türkiye Varlık Fonunun kuruluş amacıyla uyumlu bir başarısının olmadığına ve Fonun Başkanının denetim mekanizmalarının da başında olmasının sistemselsel bir sorun olduğuna ilişkin açıklaması
- 4.- Ankara Milletvekili Orhan Yegin'in, Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ve Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'ya babasının vefatı nedeniyle başsağlığı dilediğine ilişkin açıklaması
- 5.- İzmir Milletvekili Rahmi Aşkın Türeli'nin, bir işin hem planlayıcısı hem yürütücüsü hem deneticisinin bir kişi olduğu bir sistemin doğru bir sistem olmadığına ve sisteme yönelik itirazlarını esasa ilişkin görüşmelerde ayrıntılı biçimde anlatacağına ilişkin açıklaması
- 6.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, Ankara Milletvekili Orhan Yegin'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

IV.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A) Diğer İşler

- 1.- 6741 sayılı Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketinin Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Uyarınca, Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketi ile Türkiye Varlık Fonunun 2023 Yılı Mali Tabloları ve Faaliyetleriyle İlgili Denetim Raporlarının Sunulduğuna Dair Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/948)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

-----0-----

25'inci Toplantı
14 Ocak 2025 Salı

-----0-----

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu saat 15.03'te açılarak iki oturum yaptı.

Komisyon Başkanı Mehmet Muş,
Komisyonun bugünkü gündemine,
Denetim raporlarının görüşülme takvimiyle ilgili olarak Türkiye Varlık Fonunun bir çalışma yapması gerektiğine,
İlişkin açıklama yaptı.

İzmir Milletvekili Rahmi Aşkın Türeli,
6741 sayılı Kanun'un denetimi düzenleyen 6'ncı maddesine uyulmadığına, Türkiye Varlık Fonuna ilişkin denetim raporlarının zamanında sunulmadığına ve bunun yanlış olduğuna,
Bir işin hem planlayıcısı hem yürütücüsü hem deneticisinin bir kişi olduğu bir sistemin doğru bir sistem olmadığına ve sisteme yönelik itirazlarını esasa ilişkin görüşmelerde ayrıntılı biçimde anlatacağına;
Samsun Milletvekili Erhan Usta,
Türkiye Varlık Fonu denetim raporlarının görüşmelerinin gecikmesine, bağımsız denetim firmasının seçimine ve kurumlar adına toplantıya katılan temsilcilere,
Ankara Milletvekili Orhan Yegin'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine;
Antalya Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç, Türkiye Varlık Fonunun kuruluş amacıyla uyumlu bir başarısının olmadığına ve Fonun Başkanının denetim mekanizmalarının da başında olmasının sistemsel bir sorun olduğuna;
Ankara Milletvekili Orhan Yegin, Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ve Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'ya babasının vefatı nedeniyle başsağlığı dilediğine;
İlişkin açıklama yaptı.

6741 sayılı Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketinin Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Uyarınca, Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketi ile Türkiye Varlık Fonunun 2023 Yılı Mali Tabloları ve Faaliyetleriyle İlgili Denetim Raporlarının Sunulduğuna Dair Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi'nin (3/948) görüşmeleri tamamlandı.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından, toplantıya saat 18.52'de son verildi.

14 Ocak 2025 Salı
BİRİNCİ OTURUM
Açılma Saati: 15.03
BAŞKAN: Mehmet MUŞ (Samsun)
BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)
SÖZCÜ: Orhan ERDEM (Konya)
KÂTİP: Nilgün ÖK (Denizli)
----- 0 -----

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Komisyonumuzun saygıdeğer üyeleri, kamu kurum ve kuruluşlarımızın kıymetli bürokratları, basınımızın değerli temsilcileri; sizleri saygıyla selamlıyorum.

Komisyonumuzun 25'inci Birleşimini açıyorum.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Mehmet Muş'un, Komisyonun bugünkü gündemine ilişkin açıklaması

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Gündemimizde (3/948) esas numaralı 6741 sayılı Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketinin Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun uyarınca, Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketi ile Türkiye Varlık Fonunun 2023 Yılı Mali Tabloları ve Faaliyetleriyle İlgili Denetim Raporlarının Sunulduğuna Dair Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi bulunmaktadır.

Değerli arkadaşlar, gündeme geçmeden önce, bürokratların kendilerini Komisyonumuza tanıtmalarını rica ediyorum.

Buyurun lütfen.

(Katılımcılar kendilerini tanıttılar)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, öncelikle DDK'ye söz vereceğim.

DDK, süreniz on dakikadır. Sizden sonra Varlık Fonu Genel Müdürüne otuz dakika süre vereceğiz ve sonra da milletvekillerine söz vereceğim.

ERHAN USTA (Samsun) - Sayın Başkan, öncesinde usulle ilgili söz alabilir miyiz?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Aynı usulü uyguluyorum, ikişer dakika söz veriyorum.

Buyurun.

III.- AÇIKLAMALAR

1.- İzmir Milletvekili Rahmi Aşkın Türeli'nin, 6741 sayılı Kanun'un denetimi düzenleyen 6'ncı maddesine uyulmadığına, Türkiye Varlık Fonuna ilişkin denetim raporlarının zamanında sunulmadığına ve bunun yanlış olduğuna ilişkin açıklaması

RAHİMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Plan ve Bütçe Komisyonunun değerli üyeleri, Türkiye Varlık Fonunun değerli yöneticileri, değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, usul konusu âdeta esasın vazgeçilmez bir parçasıdır ama biz bütün görüşmelerimizde mutlaka usul üzerine bir şeyler söylüyoruz çünkü usule aykırı işler yapılıyor. Usule uygun işler yapılsa biz de isteriz ki usul konuşmayalım, direkt esasa geçelim ama nedense bu usule uymamayı esasa da zaten... Yarın görüşeceğimiz torba kanun teklifinde de konuşacağız.

Şimdi, bakın, ilgili 6741 sayılı Kanun'un 6'ncı maddesi denetimi düzenliyor. Biliyorsunuz, bir bağımsız denetimden geçiyor Türkiye Varlık Fonu, şirketler, alt fonlar. Onun üzerine, bağımsız denetim raporu üzerine Cumhurbaşkanlığı tarafından görevlendirilen en az 3 kamu denetçisi bir denetim raporu hazırlıyor ve bu denetim sonucunda hazırlanan rapor her yıl ağustos ayı sonuna kadar Cumhurbaşkanına sunuluyor. Tamam, ağustos ayı sonuna kadar. Arkasından, Cumhurbaşkanı da gönderiyor şeye ilgili mali tabloları, faaliyetleri, denetim raporunu. Ekim ayında da Türkiye Büyük Millet Meclisi Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşüyoruz. Şimdi, ben bakıyorum, ağustos sonunda normalde Cumhurbaşkanına sunulması gereken Kamu Denetçiliği raporu 25 Ekim 2024 yılında sunulmuş, iki ay sonra. E, bize bakıyorum, ekim ayında görüşmemiz gerekirken 22 Kasım'da gelmiş yani burada bir sıkıntı var. Neden bu usule uymuyoruz? Eğer bu denetimler uzuyorsa o zaman yasada bir değişiklik yapılır, gerekirse tarihler öne alınır ki örneğin ağustos ayı sonuna kadar Cumhurbaşkanına sunulan o rapor geçmişte haziranmış, ağustosa alınmış. Yani böyle, bu şekilde usule uymamak güzel bir şey değil. Yani bu son derece gayriciddi bir iş, yasama yapıyoruz burada. O yüzden, her zaman söylediğimiz o yasamanın kaliteli, nitelikli şekilde yapılması bizim için önceliklidir. Bu anlamda bunun son derece yanlış...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

RAHİMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Bunun doğru olmadığını, yanlış olduğunu tekrar, yeniden burada vurgulamak istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Usta, buyurun lütfen.

2.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, Türkiye Varlık Fonu denetim raporlarının görüşmelerinin gecikmesine, bağımsız denetim firmasının seçimine ve kurumlar adına toplantıya katılan temsilcilere ilişkin açıklaması

ERHAN USTA (Samsun) - Evet, teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlar, Varlık Fonunun değerli yöneticileri; saygıları sunarım.

Şimdi, evet, Aşkın Bey'in söylediği husus önemli. Tabii, bu gecikme neden kaynaklanıyor onu bilmiyoruz.

RAHİMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Geçen sene de aynı...

ERHAN USTA (Samsun) - Evet. Varlık Fonu gönderdi de bu şeyi Plan ve Bütçe Komisyonundan mı kaynaklandı? Ama bunun da olmaması lazım. Kanun açıkça ortada, ekim ayında bizim bu toplantıyı yapıyor olmamız lazımdı; bu birinci husus yani bu son derece önemli.

Şimdi, biz, burada, yasama adına, millet adına Varlık Fonunun denetimini yapıyoruz. Bizden önceki denetim faaliyeti ne? İşte, bir tane bağımsız denetim firması denetliyor. Kim seçiyor bağımsız denetim firmasını? Varlık Fonunun Başkanı olan daha doğrusu kendisini Varlık Fonu Başkanı olarak atayan Sayın Cumhurbaşkanının seçtiği denetim firması denetim yapıyor; burada bir tuhaflık var, bir.

İkincisi -arkadaşlarımız lütfen alınmasınlar, genç, gayet böyle enerjik arkadaşlar- Devlet Denetleme Kurulu adına veya Devlet Denetleme Kurulu üzerinden kamu denetçileri de kamu adına bir denetim yapıyorlar. Onları kim seçiyor? Onları da Cumhurbaşkanı seçiyor. Yani burada bir tuhaflık yok mu arkadaşlar, bu usul açısından? Yani Cumhurbaşkanının kendisini Başkan olarak atadığı bir Fon, Cumhurbaşkanının kendisini denetleyecekleri bağımsız denetim firmasını seçtiği bir durum, Cumhurbaşkanının kamu adına yine tekrar denetimini yapacak kamudan denetçi arkadaşları seçtiği bir durum. Bir, Allah'tan bizi seçmiyor diyecektim ama karşı tarafın da şu tarafını da yine Cumhurbaşkanı seçiyor. Yani bizim dışımızda ve MHP'nin dışında, iktidar blokunda o diğer tarafı da Cumhurbaşkanı seçiyor. Cumhurbaşkanının tek oyuncu olduğu bir sistem üzerinden... Yani bir Varlık Fonu var, zaten onu esasta tartışacağız, Türkiye'de Varlık Fonuna niye ihtiyaç duyuldu, o ayrı bir hikâye. Varlık Fonu, Türkiye'nin hangi varlığı vardı da... Yani dünyadaki örneklerle bakıldığı zaman Varlık Fonunun olmaması lazım Türkiye'de, o ayrı bir konu. Ondan sonra ama böyle her şeyini...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERHAN USTA (Samsun) - Bitireceğim Başkanım.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Bu usul mü?

ERHAN USTA (Samsun) - Evet, usul, usul.

Her şeyini Cumhurbaşkanımızın seçtiği bir şey var. Bir denetim yapıyoruz arkadaşlar, bu denetimin ne kadar sağlıklı olacağını artık takdirinize bırakıyorum.

Şimdi, diğer bir husus, yönetim nerede? Yani tamam, Arda Bey burada, sağ olsun, gelmiş, lütfetmiş, o da gelmeye bilirdi. Emin olun, siz de gelmezseniz burada size, şu bloktaki çok değerli arkadaşların -hepsi de mesai arkadaşımız ha, onu da söyleyeyim, şahıslarıyla ilgili değil, kurumsal söylediğim şey- hiçbirisi itiraz etmezlerdi.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Bizim dedikodumuzu yapma da...

ERHAN USTA (Samsun) - Yani şuraya -küçümsemek için söylemiyorum, ben de devletten geldim- bir tane şube müdürü gelmiş olsaydı sizin yerinizde, yine "Kardeşim, işte Varlık Fonu geldi, kendisini ne güzel savunuyor, anlatıyor." diyeceklerdi. Siz zahmet ediyorsunuz yani sizin gelmeniz bizim için büyük bir lütuf Arda Bey, onu söylemeye çalışıyorum. Cumhurbaşkanının gelmesini elbette beklemiyoruz çünkü kendi bütçesi için gelmiyor zaten ama Cumhurbaşkanı Yardımcısı geliyor arkadaşlar buraya, buraya bakanlar geliyor. Merkez Bankasının da sizin gibi benzer Plan ve Bütçe Komisyonuna bilgi sunma ihtiyacı var, Merkez Bankası tutup da bir tane Para Politikası Kurulu üyesini falan göndermiyor buraya; geliyor, kendisi burada...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Usta, toparlayın lütfen, bir daha açıyorum mikrofonunuzu.

ERHAN USTA (Samsun) - Yani oranın da en üst yönetimi olarak kendisi geliyor. Yani tamam burada Cumhurbaşkanı... Ama Erişah Hanım nerede? Ya, her işine karışıyor da bunun arkadaş, yani bilmem neredeki kendisine bağlı yerdeki eleman alımlarına karışıyor, o kadar karışacak kadar işin içerisine giriyor, her şeyine karışıyor; niye gelip de burada hesap vermiyor veya Varlık Fonunu anlatmıyor, performansını anlatmıyor? Arkadaşlar, sizi rahatsız etmiyor mu bu durum? Etmiyor. O yüzden zaten bildim onu yani şube müdürü de gönderse siz rahatsız olmazdınız zaten. Bunlar önemli meselelerdir. Tabii, buradan, siz merak etmeyin, canınızı falan da sıkmayın, sizin başınıza bir sıkıntı gelmeden yine gelip geçeceksiniz çünkü biz ne söylersek söyleyelim, bir kıymeti yok. Ne kadar teknik analiz yaparsak yapalım, burada yapılan işin bir kıymeti yok çünkü en sonunda arkadaşlar "Tamam, gayet güzel olmuştur, ibra olmuştur." diyecekler ve iş geçip gidecek ama bu yöntemin Türkiye'ye bir faydası yok. İşte, Türkiye o yüzden fakirleşiyor, Türkiye o yüzden sıkıntıda.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Oluç, buyurun lütfen.

3.- Antalya Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, Türkiye Varlık Fonunun kuruluş amacıyla uyumlu bir başarısının olmadığına ve Fonun Başkanının denetim mekanizmalarının da başında olmasının sistemsel bir sorun olduğuna ilişkin açıklaması

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın bürokratlar, hoş geldiniz.

Söz almazsam Erhan Bey kızıyor bana, onun için söz aldım.

ERHAN USTA (Samsun) - Evet yani biraz aramızdaki...

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Yani ben de çok kısa, kayıtlara geçsin diye söylemek istiyorum. Daha sonra Genel Kurulda da bunları konuşuyoruz, söylüyoruz fakat yani "Fonun şu ana kadar kuruluş amacıyla uyumlu olarak hangi başarısı vardır?" sorusu hakikaten hepimizin kafasında olan bir soru çünkü "Ne gibi bir katma değer üretmiştir?" sorusu hepimizin kafasında olan bir soru. Bunları tartışırız elbette ama bizim gördüğümüz, kuruluş amacıyla uyumlu bir başarısı yoktur büyük ölçüde. Yani bunu, sizi rencide edecek bir şey olarak algılamayın, gerçekten ben de derdimizin sizinle olmadığını biliyorsunuz diye düşünüyorum fakat yani bunun kayıtlara geçmesinin önemi var. Sahiden sistemsel bir sıkıntı var burada değerli bürokratlar. O da -biraz evvel arkadaşlar da ifade ettiler, ben de aynı görüşe katılıyorum- Varlık Fonunun Başkanı olan, başında olan kişinin denetim mekanizmalarının da -tırnak içinde- başında olması doğru bir durum değil. Yani bu sistemsel bir sorun; hem özel denetim firmasının belirlenmesi açısından bu böyle hem Devlet Denetleme Kurulu açısından bu böyle çünkü siz de biliyorsunuz, bırakın yani devletin en büyük şirketlerinin bir arada bulunduğu Fondan söz etmeyi, herhangi bir küçük şirketin yönetiminden bile söz etsek, devletle alakası olmayan bir şirketin yönetiminden bile söz etsek hem özel denetimi hem devlet denetimini aynı kişinin belirlemesi ve o kişinin de o şirketin başında olması -şirket diyorum burada, yanlış anlaşılmasın- doğru bir tutum değildir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Toparlıyorum efendim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Oluç, toparlayın lütfen, bir dakika daha veriyorum.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Yani bu güven kırıcıdır, manipülasyona açık bir durum ortaya çıkarması anlamına gelir ve denetçilerin de özgürce denetim yapmalarını zorlaştırır. Yani illa bir talimat verilmesi gerekmiyor böyle bir durumda denetçilere ama psikolojik olarak da baktığımızda denetçiler kendilerini baskı altında hissederler, özgürce davranamazlar. Bu, dediğim gibi, hangi yerde olursa olsun bununla karşılaşılabilir.

Dolayısıyla, burada ciddi bir sistem sorunu var, bunun tartışılması, konuşulması, revize edilmesi gerekiyor. Yani biz niye bunları söylüyoruz? Fırsattır, hani siz geldiniz, bu konuda bir kez daha görüşlerimiz kayıt altına alınsın istiyoruz. O nedenle, bu yaman çelişkiyi ortadan kaldıracak adımların atılması lazım. Bu, tabii, sizin göreviniz değil iktidar grubunun esas olarak ama onlar da... Yani değil mi Orhan Bey, ciddiye almıyorsunuz söylediklerimizi?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Peki, teşekkür ediyorum.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Herkes sataşüyor bugün, hayrolsun.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Buyurun.

4.- Ankara Milletvekili Orhan Yegin'in, Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ve Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'ya babasının vefatı nedeniyle başsağlığı dilediğine ilişkin açıklaması

ORHAN YEGİN (Ankara) - Şimdi "Onu Cumhurbaşkanı seçiyor, bunu Cumhurbaşkanı seçiyor, şu tarafı da Cumhurbaşkanı seçiyor..." Erhan Bey, kötü bir başlangıç oldu.

ERHAN USTA (Samsun) - Niye Cumhurbaşkanı'nın seçmesi...

ORHAN YEGİN (Ankara) - Şimdi "Söz almazsam Erhan Bey kızıyor." dedi Sayın Oluç. Erhan Bey, tabii, her şeyi yönetmek...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Size de mi kızıyor?

ORHAN YEGİN (Ankara) - Yok, yok, yok, geleceğim.

Erhan Bey, tabii, her şeyi yönetmek istiyor, her şeyi kendi stratejisine, takvimine göre bir yönetme arzusu var. "Cumhurbaşkanı bu tarafı da seçiyor." diye işaret etti, çok isterdin ki seni de bu tarafa seçsin ama olmadı, seçmedi. "Sen orada kal, devam et." dedi Sayın Usta.

ERHAN USTA (Samsun) - Öyle bir şey yok, sataşma var.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Tabii, bunlar işin latifesi. Bugün 7 farklı sektörde 30'u aşkın şirketi yönetiminde bulunduran bir portföyün, bir Fonun hep beraber sunumunu alacağız. Cumhurbaşkanı devletin başıdır. Cumhurbaşkanı, bu atamaları keyfi olarak kendi arzusu ve isteğiyle her şeyi dağıtarak yapan bir makam değildir. Yaptığı bütün atamaları, her şeyi kanundan aldığı yetkiyle yapmaktadır ve ona o yetki hem kanun hem de yirmi küsur yıldır girmiş olduğu seçimlerde tezlerinin, düşüncelerinin, iddialarının arkasında duran millet tarafından verilmiştir. Dolayısıyla, burada usul üzerinden alınıp söylenen her söz, aslında nereden sataşabiliriz, nereden bir eksik noksan görüp de buraya gelenleri ve karşıdakileri incitebiliriz yaklaşımıdır. Bugün buraya Sayın Ermut değil de başka birisi gelseydi Erhan Bey yine söz edecek bir şey bulurdu. Bakanlıklarımız gelir, bakanlarımız buraya gelir, bütün yöneticilerimiz gelir, Merkez Bankası gelir. Dolayısıyla, burada, ben daha önceki toplantıda Sayın Ermut'un yine bu rapora ilişkin ekiple beraber burada olduğunu gördüm, daha önce de yine onlar vardı. Buradan bir aykırılık, bir sapma çıkarmaya çalışmak doğru değildir. Hep beraber raporu dinleyelim.

Bu vesileyle de söz almışken Sayın Ağbaba'nın geçtiğimiz hafta babası rahmetli olmuştu.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ORHAN YEGİN (Ankara) - Kendisine taziyelerimizi yeniden iletiyoruz sizlerin de huzurunda. Cenab-ı Allah, mekânını cennet eylesin. İnşallah geride kalanlara, sizlere de sağlık, afiyet, hayırlı uzun ömür versin.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

ERHAN USTA (Samsun) - Sayın Başkan...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Birinci turu döndük, ikinci tura dönmeyelim arzu ederseniz.

ERHAN USTA (Samsun) - Söylenecek şey çok ama bir tanesinin mutlaka tutanaklara girmesi lazım. Ya "Sen de burada olmak isterdin." falan diyor. Böyle apaçık bir şey...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Yok canım, siz olmak isteseydiniz gelirdiniz canım.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Hatta daha da ileriye gidiyorum, isterdin değil çok istedin.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Şimdi, değerli arkadaşlar, bu iddialarınızın bu Komisyonla bir alakası yok. Dışarıda müsait odalar var, benim odam da iyi. Kim, kime gelmek istiyordu, kim kime... Orada konuşun yani bu, Komisyonun gündemiyle alakalı bir şey değil.

AYYÜCE TÜRKER TAŞ (Adana) - Herkes olmak istediği yerde olur yani problem yok, nerede olmak istiyorsa oradadır. Bizde vesayet yok.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, Sayın Türel, nedir mesele? Birinci turu döndük, bir daha vermeyeceğim söz. Nedir?

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Evet, kısa bir konuşma yapacağım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun bir dakika.

5.- İzmir Milletvekili Rahmi Aşkın Türel'i'nin, bir işin hem planlayıcısı hem yürütücüsü hem deneticisinin bir kişi olduğu bir sistemin doğru bir sistem olmadığına ve sisteme yönelik itirazlarını esasa ilişkin görüşmelerde ayrıntılı biçimde anlatacağına ilişkin açıklaması

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Arkadaşlarım, usul üzerine söylemiştim, bu konuşma zamanlamayla ilgili; zamanında görüşülmesinin ne kadar önemli olduğunu vurgulamıştım. Bu yapı konusunu ben esasa ayırmıştım, esasta konuşacağım çünkü bu bizim en çok itiraz ettiğimiz

konuların başında; hem geçen seneki görüşmelerde de hem aynı zamanda hazırlamış olduğumuz ek görüş raporunda da bu işi şiddetle eleştiriyoruz. Bir işin hem planlayıcısı hem yürütücüsü hem deneticisinin bir kişi olduğu bir sistem hiçbir şekilde doğru bir sistem değil; dünyada da böyle sistem olmaz. Bunu ben usul kısmında değil de esas kısmında ayrıntılı biçimde anlatacağım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, Sayın Usta, size de bir dakika veriyorum.

Buyurun.

6.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, Ankara Milletvekili Orhan Yegin'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ERHAN USTA (Samsun) - Evet, Orhan Bey çok talihsiz birkaç cümle kurdu. Şimdi, şunu söyleyeyim: Ben, siyaseti yapmak istediğim yerde yaptım. Ben, siyasete Milliyetçi Hareket Partisinde başladım, Milliyetçi Hareket Partisinde yaptım. İlk kez söylüyorum, kamuya açık bir şekilde: Bana o dönem, ilk aday adayı olduğumda dönemin Başbakanı tarafından "İstediği ilden, istediği sıradan gelsin, adayımız olsun." teklifi yapıldı ve ben o gün o teklifi kabul etseydim, 7 Hazirandan hemen sonra bakandım bu ülkede arkadaşlar, ona rağmen ben o teklifi reddettim. Tamam mı, bunu bu kadar açık bir şekilde söylüyorum.

Daha sonra da bu teklifler oldu. Biz AK PARTİ'de siyaset yapmak isteseydik AK PARTİ'de siyaset yapardık. Yani bu kadar kirliliğin içerisinde siyaset yapmayı ben kendime yakıştıramadığım için AK PARTİ'de siyaset yapmıyorum, anlatabildim mi? Bakın, nerede olursa olsun söylüyorum, bunu çok net bir şekilde, adresiyle söyledim, tarihiyle söyledim, teklifin nereden geldiğini söyledim; aksini iddia edebiliyorsanız buyurun edin.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum Sayın Usta.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Bunu ispatlayın, bu tezinizi ispatlayın.

ERHAN USTA (Samsun) - Hayır, bunun muhatapları var, bunun muhatapları var.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - AK PARTİ'de siyaset yapmak kirlilik mi yani?

ERHAN USTA (Samsun) - Ha, o ayrı bir şey, onu tartışabiliriz.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Mesela birisi size...

ERHAN USTA (Samsun) - Onu tartışabiliriz, onu tartışabiliriz. Hayır, şimdi...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Ayıp ama yaptığı, hepimizi töhmet altında bırakıyor.

ERHAN USTA (Samsun) - Arkadaşlar, bazı meselelerden konuşuyorum ya...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Başkanımız da AK PARTİ'de siyaset yapıyor, biz de yapıyoruz.

ERHAN USTA (Samsun) - Hayır, o tarafını... Tartışmanın odağı orası değil. Tartışmanın odağı, benim burada siyaset yapmayı arzu ettiğim fakat siyaset yapamadığım hususu; tamam mı? Ben, kendime göre orada siyaset yapmamanın gerekçesini anlattım; bu gerekçe sizin için geçerli olmayabilir "Herkes öyledir." filan anlamına gelmesin lütfen. Orada siyaset teklifini reddetme gerekçemi anlattım; bu bir. İkincisi, burada kim olursa olsun...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - AK PARTİ hükümetleri döneminde müsteşar yardımcılığı yaptın; müsteşarlığı arzu ettin, verilmedi. Yani bunları mı söyleyelim illa?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Arkadaşlar...

ERHAN USTA (Samsun) - "Müsteşarlığı arzu ettim." değil kardeşim, benim müsteşarlık kararnamem gitti. Ben bu devlette Devlet Planlama Teşkilatı gibi... Ben öyle ortalıkta bir yerlerden kalkıp gelmedim buraya. Hayatında hiçbir şey yapmadan siyasete giren bir insan değilim. Yedi buçuk yıl Genel Müdürlük yaptım Devlet Planlama Teşkilatında, beş buçuk sene Müsteşar Yardımcılığı yaptım...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar...

ERHAN USTA (Samsun) - Hayır, bitiriyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar...

ERHAN USTA (Samsun) - Ondan sonra benim kararnamem...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Arkadaşlar, gereksiz tartışmaların içerisinde...

ERHAN USTA (Samsun) - Başbakan tarafından imzalanmış, Cumhurbaşkanlığı imzalamadı...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar... Sayın Usta, bir saniye...

Değerli arkadaşlar...

ERHAN USTA (Samsun) - Müsteşarlık kararnamem Cumhurbaşkanının önünde ben ayrılıp, istifa edip siyasete girdim; kararname de reddedilmedi.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Usta... Bir saniye değerli arkadaşlar...

ERHAN USTA (Samsun) - Tamam mı kardeşim, bilmediğiniz meselelerde kulaktan dolma bilgilerle konuşmayın.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sükûneti tesis edelim.

ERHAN USTA (Samsun) - Şimdi, teknik olarak söyleyecek bir şey yok, bel altı vuruyorsun.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Usta, tamam, kapatalım.

ERHAN USTA (Samsun) - Bu çok ayıp!

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Ayıp ya!

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, bir saniye...

ERHAN USTA (Samsun) - Bel altı gidiyorsunuz, ayıp bir şey.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, bir saniye...

ERHAN USTA (Samsun) - Çünkü biraz daha teknik olarak yaptığımız hiçbir şeye bugüne kadar teknik bir izahatta bulunamadınız, karşılık veremediniz; sonradan bana "Şunu istemiştin, bunu istemiştin..." Ayıptır ya, ayıptır!

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Usta, bir müsaade edin.

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - İstese de hakkı ya!
ERHAN USTA (Samsun) - Konuşma, ayıp ya! Ya, bu meseleler var ortada ya kardeşim!
BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, bir saniye...
ERHAN USTA (Samsun) - Benim kararnamem Cumhurbaşkanının önündeyken ayrılmışım. Müsteşar olmak istemişim, bilmem neymiş... İstemeyle mi oluyor bu işler?
BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar...
AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - İstese de hakkı ayrıca. Çalışıyor, orada çalıştığı için...
ORHAN YEGİN (Ankara) - Bu tavrı kabul etmiyoruz, hakaret ediyor. Partimize hakaret ediyor, yirmi iki yıldır yaptığımız işlere hakaret ediyor; aynen kendisine iade ediyoruz.
BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, bir saniye...
AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Aynen hakaret...
BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, bir saniye...
Değerli arkadaşlar, burada zaten 30 kişiyiz. Şu an toplantıdaki milletvekili sayısı 20. Varlık Fonuyla alakalı olarak arkadaşlar "Niye zamanında gelmedi?" gibi eleştiriler getirdiler. Şimdi, ben de önümdeki tarihleri aldım, bir açıklama yapacağım onlara. Yani biz polemik oluşturacak olan meseleleri...
ERHAN USTA (Samsun) - Kim başlattı Sayın Başkan? Yani ne alakası var?
BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Usta, her yere söylüyorum, her yere söylüyorum.
ERHAN USTA (Samsun) - Gecikmiş dedim, temsil yeterli değil dedim. Buna ilişkin söyleyeceğin bir şey varsa söyle.
AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Polemik değil, aşağılamak!
BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Usta, değerli arkadaşlar; bir müsaade edin.
ERHAN USTA (Samsun) - Bunu dedikten sonra ben onun karşılığında... "Sen burada siyaset yapmak istedin, yapamadın." diyecek, ben bunun karşılığında susacağım; yok öyle yağma ya!
ORHAN YEGİN (Ankara) - Erhan Usta...
ERHAN USTA (Samsun) - Yok öyle yağma!
BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar...
ERHAN USTA (Samsun) - Ayıptır ya!
BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar...
ERHAN USTA (Samsun) - Ben bu devlete otuz yıl şerefle hizmet ettim.
ORHAN YEGİN (Ankara) - Sen al o tutanakları bir oku, ne demişsin.
YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Tutanaklara bir bak.
BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, bir müsaade eder misiniz.
ORHAN YEGİN (Ankara) - Sen burada olsaydın o cümlelere çok daha farklı cevap verirdin.
AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Ya, "Burada olsaydın." ne demek?
ERHAN USTA (Samsun) - Ya, niye orada olayım?
AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Ne demek "Burada olsaydın." falan ya!
ORHAN YEGİN (Ankara) - Ya, o cümleleri sen duysaydın cevabın çok daha ağır olurdu.
BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, bakın...
ERHAN USTA (Samsun) - Ya, kardeşim, Orhan, ben ne diyorum? Ya, ben o meselelerin hiçbirini açmadım ki, meseleyi açan sensin.
BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, değerli arkadaşlar...
ERHAN USTA (Samsun) - Çünkü gecikmeye söyleyecek bir şeyin yok, temsile söyleyecek bir şeyin yok; ondan sonra tutuyorsun, bilmem ne diyorsun.
ORHAN YEGİN (Ankara) - Aç tutanakları bir oku ne demişsin!
ERHAN USTA (Samsun) - Ya, Orhan, kendiliğimden mi konuştum?
BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, görüşmelere beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 15.26

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.32

BAŞKAN: Mehmet MUŞ (Samsun)

BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)

SÖZCÜ: Orhan ERDEM (Konya)

KÂTİP: Nilgün ÖK (Denizli)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli milletvekilleri, 25'inci Birleşim İkinci Oturumu açıyorum.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARİ (Devam)

2.- Komisyon Başkanı Mehmet Muş'un, denetim raporlarının görüşölme takvimiyle ilgili olarak Türkiye Varlık Fonunun bir çalışma yapması gerektiğine ilişkin açıklaması

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Kaldığımız yerden müzakerelere devam edeceğiz ancak değerli arkadaşlar, öncesinde, dile getirilen eleştirilerde... Takvimle alakalı bir sıkışıklık var, bağımsız denetim raporu yetişmiyor, yetişmeyince...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Zamanlar gerekirse yeniden kanunda...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Onu diyeceğim. Bununla alakalı Varlık Fonu da bir çalışma yapsın, onlar bize getirsinler yani her sene bu tartışmayı yapacağımıza kuralları orada koyarız çünkü yetişmiyor. Ben çok zorladım arkadaşları zamanında gelebilsin diye, biliyorlar. Şöyle bir durum var: 31 Ekimde Meclis Başkanlığına DDK'nin raporu geliyor, 13 Ekimde Plan ve Bütçe Komisyonuna havale ediliyor ki biliyorsunuz, o dönem biz müzakere ediyoruz, bütçe görüşmeleri var ve ben tabii, bütçe görüşmeleri olduğu için raporu 22'sinde dağıttım, erkenden dağıttım ve 14 Ocak, bugün itibarıyla da toplantıyı yapmış olduk yani hemen hemen iki ay önce gönderdim raporu ama tam bütçe müzakerelerinin olduğu zamana denk geliyor burası, sanırım düzenleme yapıyorken buradaki tarihler çok iyi planlanmadı veya planlandı fakat denetçiler yetiştiremiyor bunu; burada bir problem var. Eğer burada herkes mutabıksa takvimle alakalı bir çalışma yapalım, ağustos demeyiz ekim deriz, aralık sonu deriz, ocakta yaparız; bu tartışmayı da bitirmiş oluruz.

IV.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A) Diğer İşler

1.- 6741 sayılı Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketinin Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Uyarınca, Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketi ile Türkiye Varlık Fonunun 2023 Yılı Mali Tabloları ve Faaliyetleriyle İlgili Denetim Raporlarının Sunulduğuna Dair Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/948)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, öncelikle Devlet Denetleme Kurulu Denetçisi Sayın İlkay Çelenay'a söz vereceğim.

Sayın Çelenay, süreniz on dakikadır. Bu on dakika içerisinde siz raporla alakalı Komisyonu bilgilendirin, sonra Sayın Ermut'a söz vereceğim.

Buyurun lütfen.

DEVLET DENETLEME KURULU DENETÇİSİ İLKAY ÇELENAY - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sözlerime kendimizi ifade etme fırsatı verdiğiniz için denetim ekibimiz adına teşekkür ederek başlamak istiyorum.

Konuşmamda sizlere Türkiye Varlık Fonu denetimi kapsamında gerçekleştirdiğimiz çalışmalar hakkında bilgi arz edeceğim. Sizlerin de bildiği üzere, yaptığımız denetimin konusunu, 6741 sayılı Kanun'un 6'ncı maddesinin 2'nci fıkrasında yer alan Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketinin, bu şirket tarafından kurulan diğer şirketlerin, Türkiye Varlık Fonu ve Türkiye Varlık Fonu bünyesinde kurulan alt fonların bağımsız denetimden geçmiş yıllık mali tabloları ile faaliyetlerinin bağımsız denetim standartları çerçevesinde denetlenmesi kapsamındaki görev oluşturmaktadır. Bu çerçevede, özellikle belirtmek isterim ki kanunun anılan maddesi bize, Varlık Fonu ve bağlı yapılarının bağımsız denetimden geçmiş yıllık mali tabloları ile faaliyetlerinin bağımsız denetim standartları çerçevesinde denetlenmesi yetkisini vermektedir. Bundan ötürü, yaptığımız denetimde mevzuat olarak bağımsız denetim standartları esas alınmaktadır. Bahse konu denetim faaliyetine Cumhurbaşkanlığı makamının talimatları doğrultusunda Devlet Denetleme Kurulu Başkanlığının görevlendirmesiyle başlanmaktadır. Bu kapsamda, bu yıl için 6 denetçiden oluşan bir denetim ekibi haziran ayı itibarıyla görevlendirilmiştir. Söz konusu denetim ekibi 2 vergi başmüfettişi, 2 KGK uzmanı ve 2 SPK uzmanından müteşekkildir. Denetim sürecinde denetçiler çalışmalarını TVF'nin İstanbul ve Ankara ofislerinde yürütmüşlerdir. Denetim ekibimizin oluşturulması sonrasında TVF yönetimiyle irtibata geçilerek 2023 yılı bağımsız denetim raporları TVF alt fon ve şirketlerinin işleyişleriyle ilgili genel bilgi ve belgeler ile 2022 faaliyetlerinin denetiminde tespit edilen hususlarla ilgili yapılan işlemler hakkında bilgi talep edilmiştir. Bu kapsamda, 9 şirkete ait bağımsız denetim raporları denetimin başlangıcında; piyasa, istikrar ve denge alt fonuna ait bağımsız denetim raporu temmuz ayında, konsolide rapor ise ağustos ayında tarafımıza iletilmiştir. Söz konusu raporların tarafımıza gönderilmesini müteakiben 2023 yılı bağımsız denetim faaliyetini gerçekleştiren denetim kuruluşu olan PricewaterhouseCoopers -PwC diyeceğim bundan sonra- şirketiyle irtibata geçilerek bağımsız denetim faaliyetleriyle ilgili denetim dosyaları ve çalışma kâğıtları talep edilmiş olup ilgili denetim dosyaları ve çalışma kâğıtlarının tarafımıza ibraz edilmesiyle birlikte denetime başlanmıştır.

Denetim ekibimizce gerçekleştirilen denetimin kapsamına geçmeden önce denetim kuruluşunca yapılan bağımsız denetim faaliyet hakkında bilgi verecek olursak, söz konusu denetimde bağımsız denetim standartları esas alınmakta olup bu standartlar, finansal tablolarla yer alan bilgilerin önemli bir yanlış ihtiva edip etmediğine yönelik makul bir güvence tesis edilmesi için denetçi tarafından uygulanması gereken kurallar manzumesi olarak tanımlanmaktadır. Belirtilen "makul güvence" kavramı mutlak bir güvenceyi ifade etmemektedir. Bu çerçevede, özetle belirtmek gerekirse, bağımsız denetim kuruluşu bir önemlilik seviyesi belirlemekte ve önemlilik tutarının üzerinde kalan finansal tablo kalemlerine yoğunlaşarak hesapların doğruluğuna dair makul bir güvence elde etmeyi amaçlamaktadır. Bu amaç doğrultusunda elde edilen denetim kanıtları ve ulaşılan güvence seviyesi dikkate alınarak bağımsız denetim raporu hazırlanmaktadır. Denetim ekibimizce gerçekleştirilen denetim ise bağımsız denetim kuruluşu tarafından hazırlanan bağımsız denetim raporları, denetim dosyaları ve çalışma kâğıtları ile denetime tabi şirketlerden temin edilen diğer bilgi, belge ve kayıtlar üzerinden detaylı inceleme gerçekleştirmek suretiyle, bağımsız denetim standartları kapsamında uygulanması gereken denetim prosedürlerinin doğru bir şekilde uygulanıp uygulanmadığı, uygulanan denetim prosedürleri ile yeterli ve uygun denetim kanıtının elde edilip edilmediği ve elde edilen denetim kanıtlarının güvenilirliği ve doğruluğu gibi hususların

değerlendirilmesi neticesinde bağımsız denetimin Türkiye denetim standartlarına uygun bir şekilde yürütülüp yürütülmediğinin kontrolünün sağlanması olarak özetlenebilecektir.

Denetimin başlamasından bitimine kadar ne kadar sürenin geçtiği hususu hakkında bilgi verecek olursak PwC şirketi TVF ile TVF tarafından kurulan şirketlerin ve alt fonun denetimini yaklaşık sekiz aylık bir sürede, 201 denetim elemanı vasıtasıyla, toplam doksan beş bin yüz altmış yedi saatlik bir sürede gerçekleştirmiştir. Devlet Denetleme Kurulu ise PwC'nin denetim sürecinde yaptığı tüm çalışmaları ve bunların sonuçlarını içeren çalışma kâğıtlarının kontrolünü ve geçmiş denetim dönemlerinde yapılan tespitlerin gereğinin yerine getirilip getirilmediğini içeren denetim faaliyetini 6 kişilik bir çalışma ekibiyle yaklaşık dört buçuk aylık bir sürede tamamlanmıştır.

Denetim faaliyetinin kapsamına dair bu açıklamalardan sonra, şimdi sizlere, geçmiş dönemlerde gerçekleştirdiğimiz denetimler neticesinde yapılan tespitlerle ilgili olarak muhatap kurumların yaptığı işlemler ile cari dönem denetiminde tespit edilen hususlar hakkında bilgi vermek istiyorum. Öncelikle, geçmiş dönemlerde gerçekleştirdiğimiz denetimler neticesinde düzenlenen raporlarda yer alan tespitlerle ilgili bilgileri sunacağım. Bu kapsamda, PTT'nin bağımsız denetiminde 2 farklı denetim firmasının farklı görüş vermesiyle PTT'nin TTK'nin 376'ncı maddesi kapsamındaki durumunun görüşe taşınmamış olması hususlarıyla ilgili olarak 2021 faaliyet dönemi denetimindeki tespitler kapsamında KGK tarafından gerekli incelemelerin yapılarak muhataplarına idari yaptırım uygulanmasına karar verildiği, 2022 faaliyet dönemi denetimindeki tespit kapsamında incelemelerin ise devam ettiği, İFM AŞ bünyesindeki İFM projesiyle ilgili olarak değerlendirme hizmeti alınan şirketin değerlendirme yöntemine dair 2021 faaliyet dönemi denetimindeki eleştiriyi ilgili olarak Türkiye Değerleme Uzmanları Birliği tarafından gerçekleştirilen incelemenin neticesinde tespit edilen hususların makul seviyede kabul edilebilir olarak değerlendirebileceği kanaatine varıldığı ve bunun yanı sıra, raporlardaki tespitlere ilişkin olarak değerlendirme kuruluştan tarafından revize yapılabileceğinin belirtildiği, aynı eleştiri kapsamında KGK tarafından yapılan incelemeler neticesinde ise muhataplarına idari yaptırım uygulanmasına karar verildiği, TVF BT AŞ'nin finansal tablolarında Turkcell paylarının gerçeğe uygun değerinin belirlenmesinde pay imtiyazlarının dikkate alınmamış olması yönündeki 2021 ve 2022 faaliyet dönemleri denetiminde yer alan tespitle ilgili olarak KGK tarafından yapılan inceleme neticesinde mevzuata aykırı herhangi bir hususun bulunmadığının değerlendirildiği bilgileri edinilmiş ve bunların yanında, TVF'nin bağlı ortaklıklarından Halkbank, BOTAŞ, PTT, TÜRKŞEKER ve Türk Tarım şirketlerinde finansal raporlamaya ilişkin olarak geliştirme yapılmasının ve/veya iç kontrol sisteminin geliştirilmesinin uygun olacağı yönündeki 2022 faaliyet dönemi denetiminde yer alan tespit kapsamında TVF AŞ tarafından Halkbankın iç kontrol sistemlerinin periyodik olarak kontrol edildiği, BOTAŞ'ın iç denetim birimiyle iletişime geçildiği ve konuyla ilgili çalışmaların takip edildiği, PTT'nin bilgi sistemlerinde iyileştirmeler yapıldığı ve konuyla ilgili çalışmaların devam ettiği, Türkiye Şeker Fabrikaları AŞ'nin 2022 yılı mali tabloları için şartlı görüşe konu olan hususların 2023 yılında bertaraf edildiği ve iyileştirme çalışmalarının devam ettiği, Ziraat Bankasının finansal tablolarında yer alan serbest karşılıklarda TMS ve TFRS'yle uyum sağlanması yönündeki 2022 faaliyet dönemi denetiminde yer alan tespit kapsamında yine TVF Yönetimi AŞ tarafından Ziraat Bankasında bankacılık yönetiminde yer alan profesyonel uzman ve yönetim kadrosunun ihtiyatlılık gereği almış olduğu finansal stratejik kararlar sonucunda BDDK mevzuatı uyarınca hazırlanan finansal tablolarda karşılıklar ayrıldığı ve TVF portföyünde yer alan kurumların bireysel mali tablolarının bu kurumlardaki uzman yöneticiler tarafından yönetildiği açıklamaları yapılmıştır.

Bu yılki görevlendirmemiz kapsamında, 2023 faaliyet döneminin denetiminde tespit ettiğimiz hususları kısaca ifade etmek gerekirse: TVF Yönetimi AŞ, bu şirket tarafından kurulan diğer şirketler ve alt fonlar hakkındaki denetim raporunda TVF İFM AŞ tarafından Uluslararası Finans Merkezi Projesi'nde yer alan 7 no.lu parselin Borsa İstanbul AŞ'ye satışına ilişkin olarak TVF tarafından satış sonrasında söz konusu parsel ile ilgili maliyetlere katlanılmaya devam edildiği, anılan hususun TVF için ilave mali bir yüke sebebiyet verdiği yönündeki tespitten hareketle devir sonrasında şirkete ek mali yüke sebep verebilecek iş ve işlemlerden kaçınılması gerektiği hususunda TVF Yönetimi AŞ'ye bilgi verilmesi, TVF Bilgi Teknolojileri AŞ tarafından TVF'den alınan borçlara işletilen faiz hesaplamalarında hataların bulunduğu tespitinden hareketle ilerleyen dönemlerde yapılacak hesaplamalarda gerekli dikkat ve özenin gösterilmesi hususunda TVF Yönetimi AŞ'ye bilgi verilmesi, TVF Enerji AŞ'nin geçirdiği hukuki süreç ve şirketin finansal durumu göz önünde bulundurularak bu şirket hakkında işletmenin sürekliliği konusunda değerlendirme yapmak ve gerekli işlemleri tesis etmek üzere TVF Yönetimi AŞ'ye bilgi verilmesi, TVF Rafineri AŞ'nin finansal durumunun 2021 faaliyet döneminde olduğu gibi 2023 faaliyet döneminde de TTK'nin 376'ncı maddesi kapsamında değerlendirildiği dikkate alınarak işletmenin sürekliliği hakkında değerlendirme yapmak ve gerekli işlemleri tesis etmek üzere TVF Yönetimi AŞ'ye bilgi verilmesi ve bunların yanı sıra, TVF Yönetimi AŞ'nin 2023 yılı faaliyetlerine ilişkin Genel Kurul toplantısının süresinde yapılmamış olması ve TVF Yönetimi AŞ bünyesinde kurulması gereken Danışma Kurulunun henüz teşkil etmemiş olması hususlarının TVF Yönetimi AŞ'nin dikkatine sunulmasının uygun olacağı tespitleri yer almaktadır.

Diğer rapor olan TVF'nin konsolide finansal tablolarına ilişkin denetim raporunda ise Halkbank, BOTAŞ, PTT, TÜRKŞEKER ve TPAO şirketlerinde finansal raporlamaya ilişkin geliştirme yapılması ve/veya iç kontrol sisteminin geliştirilmesi, TVF'nin Ziraat Bankasında TFRS 10 Konsolide Mali Tablolar Standardı kapsamında kontrol gücü bulunduğu göz önüne alındığında Ziraat Bankasının finansal tablolarında gerekli düzeltmelerin yapılmasını talep etme yetkisinin bulunduğu, bu çerçevede Ziraat Bankasının finansal tablolarında yer alan serbest karşılıklarda TMS ve TFRS'lere uyum sağlanması konusunda gerekli işlemlerin yapılmasını teminen TVF Yönetimi AŞ'ye bilgi verilmesi...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bir dakika süre veriyorum.

Buyurun.

DEVLET DENETLEME KURULU DENETÇİSİ İLKAY ÇELENAY - ...TÜRKŞEKER'e ilişkin olarak TVF'nin bağımsız denetim raporunda görüşü sınırlandırılan hususlarının ortadan kaldırılması ve ilgili hesap kalemlerinde yeterli ve uygun denetim kanıtının elde edilmesinin sağlanması amacıyla TÜRKŞEKER tarafından konuya ilişkin eksikliklerin giderilmesi, düzeltmelerin yapılması ve iyileştirici önlemleri alınmasına yönelik gerekli işlemlerin tesis edilmesi adına TVF Yönetimi AŞ'ye bilgi verilmesi, TÜRKŞEKER'e ilişkin düzenlenen bağımsız denetim raporunun TÜRKŞEKER Yönetim Kuruluna sunulmasını müteakiben ilgili

mevzuat hükümleri çerçevesinde yapılacak işlemlerin değerlendirilmesi ve sonuçlarının takip edilmesi bakımından TVF Yönetimi AŞ'ye bilgi verilmesi tespitleri yer almaktadır.

Denetim süreci ve sonuçlarına dair genel bilgi ve açıklamaları içeren konuşmamın sonuna gelmiş bulunuyorum.

Dinlediğiniz için teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Ermut, buyurun lütfen.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT - Teşekkür ederim.

Sayın Başkanım, Sayın Komisyon üyeleri, kıymetli basın mensupları; sunumumuza başlamadan önce Plan ve Bütçe Komisyonunun çalışmalarının hayırlara vesile olmasını temenni ediyor ve sizleri saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkanım, sayın vekillerim; konuşmamı, çalışma arkadaşlarımızla birlikte hazırlamış olduğumuz sunum üzerinden yapacağım ancak öncesinde bağımsız denetim raporlarındaki ve Devlet Denetleme Kurulu raporundaki önemli hususlara değinmek istiyorum.

Malumunuz olduğu üzere, bağımsız denetim raporlarında bazı şartlı görüşler bulunmaktadır. 2022'de bulunan 6 şartlı görüş 2023'te de devam etmiştir. Bu kapsamda, iyileştirme yapılabilecek konularla ilgili çalışmalarımız devam etmektedir.

Bunun yanında, 2023 yılında 2 yeni görüş eklenmiştir. 2023 yılında eklenen ilk şartlı görüş TPAO'da değer düşüklüğü testinin yapılmamasıyla ilgilidir. Bu konudaki açıklamamız şu şekildedir: TMS 36 Varlıklarda Değer Düşüklüğü Standardı uyarınca değer düşüklüğünün bir göstergesi olarak değerlendirilen enerji fiyatlarında önemli bir düşüş yaşanması değer düşüklüğüne ilişkin çalışmaların yapılmasını gerektirmektedir. Maddi duran varlıklar içerisinde yer alan petrol ve gaz varlıklar üzerinde herhangi bir değer düşüklüğü olup olmadığına ilişkin çalışmaların bağımsız denetçiye iletilmemesi nedeniyle şartlı görüş verilmiştir.

Yeni eklenen ikinci görüş ise TÜRKŞEKER'de 31 Aralık 2023 tarihi itibarıyla konsolide finansal tablolarda stok satışların maliyeti ve diğer kısa vadeli karşılıklara ilişkin yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilemediğiyle ilgilidir. Bu görüşün sebebi ise şu şekildedir: Yıl sonunda şeker üretim sürecinin devam etmesi ve bilanço sonrası dönemde şeker üretimine ilişkin yapılan harcamaların yıl sonuna tekabül eden kısmının ayrıştırılamaması sonucunda bağımsız denetçi dönemselliği test edememiştir, bu nedenle şartlı görüş verilmiştir.

Müsaadelerinizle, şimdi, Cumhurbaşkanlığı Devlet Denetleme Kurulu tarafından tanzim edilen Türkiye Varlık Fonu (TVF) Yönetimi AŞ ve şirket tarafından kurulan diğer şirketlerin ve TVF bünyesinde kurulan alt fonların 2023 yılına ait DDK raporundaki değerlendirmelerine geçmek isterim. Öncelikle, altını çizmek ve önemle belirtmek isterim ki 25 Ekim 2024 tarihli DDK Raporu'nda 2023 yılı mali tablolarına ilişkin bağımsız denetim raporuyla ilgili eleştiri konusu yapılacak önemli bir husus veya bulgu bulunmadığı belirtilmektedir.

Bununla birlikte, ilgili raporun içerisinde yer alan diğer önemli tavsiye ve hususlara ilişkin tespitlere çok kısa değinmek isterim. Birincisi, Türkiye Varlık Fonunun bağlı ortaklıklarından Halkbank, BOTAŞ, PTT, TÜRKŞEKER ve TPAO şirketlerinde finansal raporlamaya ilişkin geliştirme yapılması ve/veya iç kontrol sisteminin geliştirilmesinin uygun olacağı hususuyla ilgili açıklamamız şu şekildedir: Finansal raporlama ve/veya iç kontrol sistemine ilişkin yapılabilecek muhtemel iyileştirme ve geliştirmeler kapsamında söz konusu portföy şirketlerine gerekli aksiyonların alınması konusunda yazılar gönderilmiş olup ilgili çalışmalar tarafımızca takip edilmektedir.

Yine, 2'nci madde olarak, TÜRKŞEKER'e ilişkin TVF'nin bağımsız denetim raporunda görüşü sınırlandıran hususların ortadan kaldırılması ve ilgili hesap kalemlerinde yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmesinin sağlanması amacıyla TÜRKŞEKER tarafından konuya ilişkin eksikliklerin giderilmesi, düzeltmelerin yapılması ve iyileştirici önlemlerin alınmasına yönelik gerekli işlemlerin tesis edilmesi adına TVF Yönetimi AŞ'ye bilgi verilmesinin uygun olacağı hususuyla ilgili açıklamamızda kısaca şu şekildedir: TÜRKŞEKER'in faaliyet gösterdiği sektör itibarıyla sektörde faaliyet gösteren benzer şirketlerde olduğu gibi özel hesap dönemi ihtiyacı bulunmaktadır. Mevcut uygulanan hesap dönemi sebebiyle 31 Aralık itibarıyla üretim sürecinin devam etmesi ve bu tarih itibarıyla maliyetlerin net olarak belirlenmemesi sonucu stok birim maliyetlerinin hesaplanması doğrulanamamaktadır. Yukarıda bahsedilen özel hesap dönemi gerekliliğin yanı sıra, Kurumun 1935 yılından beri faaliyet göstermesi ve TVF'ye devriyle ilk defa 2021 yıl sonu itibarıyla TFRS'ye uygun olarak hazırlanan mali tablolar bağımsız denetime tabi olmuştur. TFRS'ye uygun mali tablo hazırlama sürecine nispeten yeni olan şirketlerin finansal raporlama süreciyle ilgili eksiklikleri bağımsız denetim raporuyla tespit edilmektedir. Bu eksiklikler Türkiye Şeker Fabrikaları Yönetimiyle ilgili sürekli olarak görülmektedir. İlave olarak, Türkiye Şeker Fabrikaları konuyla ilgili bilgilendirilmiştir ve iyileştirici önlemlerin alınmasına yönelik gerekli işlemlerin tesis edilmesi için çalışmalar devam etmektedir.

3'üncü madde olarak, TVF Bilgi Teknolojileri AŞ tarafından TVF'den alınan borçlara işletilen faiz hesaplamalarında hataların bulunduğuyla ilgili konuda açıklamamız şu şekildedir: Türkiye Varlık Fonu bilgi ve teknolojilerine verilen borçlara ilişkin faiz TVF tarafından hesaplanarak yansıtılmaktadır. Bu kapsamda yapılan faiz hesaplamasında 2024 yılı için sehven 49.402 TL hesaplama hatası yapılmıştır. TVF tarafından iç kontrol sistemlerinin geliştirilmesi için gerekli tedbirler alınmıştır.

4'üncü maddede belirtilen TVF Rafineri ve Petrokimya AŞ'nin finansal durumu dikkate alınarak işletmenin sürekliliği hakkında değerlendirme yapmak ve gerekli işlemleri tesis etmek üzere TVF Yönetim AŞ'ye bilgi verilmesi hususuyla ilgili de açıklamamızı aktaracak olursak: TVF Rafineri ve Petrokimya AŞ TTK'nin 376'ncı maddesi kapsamında sermaye ve kanuni yedek akçeleri değerlendirmiş ve 2023 yılında gerekli önlemleri almıştır. 27 Aralık 2023 yılı Genel Kurulunda şirketin sermayesinin 115 milyon TL'ye artırılmasına karar verilmiştir. Bunun yanında, TVF şirketin işletme sürekliliğini etkileyebilecek durumlarda gerekli finansal desteği sağlayacağını da taahhüt etmiştir.

Son olarak da 5'inci madde; TVF Yönetim AŞ bünyesinde kurulması gereken Danışma Kurulunun henüz teşkil etmemiş olması hususunda ise Danışma Kurulunun teşekkülüne ilişkin çalışmalarımız devam etmektedir.

Sayın Başkanım, sayın milletvekillerim; bağımsız denetim ve DDK raporlarının akabinde hazırlamış olduğumuz sunuma da şu anda geçmek isterim.

Sunumumuzun başında geçtiğimiz yıl Plan...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Sayın Başkan, biraz önceki şeyi de gönderirseniz, yazılı olarak alabilirsek memnun oluruz. TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT - Tabii efendim, aslında onu...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Neyi istiyorsunuz, hangisini, bunu mu?

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Biraz öncekini. Bunlar dağıtılmış, öbürü...

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT - Şöyle efendim: Onlar aslında Komisyonumuzda dağıtılan raporlarda detaylı olarak var, biz sadece özet olarak koymak açısından koyduk.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Olsun, biz burada istiyoruz.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT - Tamam efendim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bu sunumu gönderin işte arkadaşlar.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT - Sunum var efendim. Biz baştaki kısım...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Bundan sonrası var; ilk kısmı yoktu, onu istedik.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Tamam, bunları da ekleriz oraya.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT - Tamam.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Zaten tutanaklara girmiş hepsi.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT - Raporlarda detaylı olarak var.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın ERMUT, Sayın Genel Müdür, şöyle yapalım: Şu an sizin ekranda sunduğunuz ne varsa aynıısının birer tane çıktısını arkadaşlar bizim ekibe versinler; bunları bir organize edin, dağıtalım milletvekillerine, ciltleyin.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT - Tamam Başkanım.

Sunumumuzun başında geçtiğimiz yıl Plan ve Bütçe Komisyonunda özellikle tarafımıza yöneltilen bazı eleştirilere karşı yıl içerisinde alınan aksiyonları sizlerle paylaşarak başlamak isteriz. Sayın Başkanım, geçtiğimiz yıl Plan ve Bütçe Komisyonunda Türkiye Varlık Fonu Genel Kurulunun vaktinde yapılmamasına dair eleştiriler yöneltilmişti. Malumunuz, sayın vekillerimiz de bunlara değindiler. Bu eleştirileri dikkate alarak TVF Yönetim AŞ'nin 31 Aralık 2023 tarihi itibarıyla sona eren hesap dönemine ilişkin bağımsız denetçi raporu 7 Haziran 2024 tarihinde imzalanmış olup, akabinde şirketin Genel Kurulu geçtiğimiz yıla nazaran daha da erkene çekilerek 31 Temmuz 2024 tarihinde gerçekleştirilmiştir. Aynı şekilde, 2023 yılı faaliyet raporumuzda rasyo analizlerimize yer vererek bir önceki Plan ve Bütçe Komisyonumuzda tarafımıza yöneltilen denetim raporumuzda rasyo analizimizin yer almadığı konusundaki eleştiriye konu olan durumu da düzeltilmiş bulunuyoruz.

Yine, geçtiğimiz Plan ve Bütçe Komisyonunda bağımsız denetçi seçimine dair tarafımıza yöneltilen sorular ve eleştiriler olmuştu. Bu konu ve işleyen süreçle ilgili de detaylı bir açıklama yapmak isteriz: Türkiye Varlık Fonu -sizler de takdir edersiniz ki- yurt içinde ve uluslararası piyasalarda işlemler gerçekleştirmesi sebebiyle global ölçekte faaliyet gösteren, uluslararası bilinirliğe sahip denetim firmalarıyla çalışmak durumundadır. Bu doğrultuda, portföy şirketlerimizin de büyük çoğunluğunun bağımsız denetimini gerçekleştiren ve dünya geneli itibarıyla bilinen dört büyük denetim firmasından teklif alınmış ve tamamlanan süreç neticesinde seçilen bir firmayla anlaşma sağlanmıştır. İlerleyen slaytlarda da TVF ve portföy şirketlerimizin denetim süreçleriyle ilgili detaylı bilgileri de aktaracağız.

Son olarak da 2023 yılında katıldığımız Plan ve Bütçe Komisyonunda tarafımıza yöneltilen TVF bünyesinde faal olmayan alt fonların bulunduğu ve toplamda beş alt fonumuzun sadece birinin faal olduğu yönündeki eleştiriyle ilgili de TVF Lisans ve İmtiyaz Alt Fonu ile TVF Maden Alt Fonunu, TVF İstanbul Finans Merkezi Gayrimenkul Yatırım Alt Fonu bünyesinde birleştirdik. TVF İstanbul Finans Merkezi Gayrimenkul Yatırım Alt Fonunun adını ise TVF Büyüme ve Kalkınma Alt Fonu olarak değiştirdik. Buna ilave olarak, TVF AŞ BİST Girişim Sermayesi Alt Fonu da terkin ettik. Bu düzeltmelerle birlikte faal olmayan fonlarla ilgili de aksiyon olarak eleştiriye muhatap olan konuyu çözüme kavuşturmuş olduk.

Sayın Başkan, sayın vekillerim; tarafımıza yöneltilen eleştirilere yönelik almış olduğumuz aksiyonlarla ilgili hazırladığımız slayttan sonra, yine geçtiğimiz yıl Komisyon toplantısında ve yine bu yılki toplantımızın başında sayın vekillerimiz tarafından da dile getirilen varlık fonlarının kuruluş amaçları ve ülkemizin neden bir Varlık Fonuna sahip olduğu yönündeki gündeme gelen hususlar çerçevesinde ulusal varlık fonuna genel bir bakış sunarak devam etmek isterim. Bu sayede global olarak güncel rakamlarla 13 trilyon dolar büyüklüğünde varlığı yöneten varlık fonlarının neden kurulduğu ve amaçlarının ne olduğu hakkında kısa bir bilgi vermeyi amaçlıyoruz.

Sayın milletvekillerim, uluslararası varlık fonları uzun vadeli ekonomik istikrarı sağlamak amacıyla kurulan, devlet kontrolünde ve devlet stratejilerine uygun bir şekilde yatırım yapan fonlardır. Varlık fonları için kaynakları ve amaçlarına göre iki farklı sınıflandırma bulunmaktadır. Kaynakları açısından varlık fonlarını incelediğimizde, literatürde iki farklı yaklaşımla karşılaşıyoruz: Bir, ülkelerindeki değerli ve potansiyel vadeden varlıklara dayalı fonlar; iki, ülkelerindeki doğal kaynak gelirleri veya cari fazladan elde edilen gelirlere dayalı fonlar.

IMF tarafından yapılan sınıflandırma çalışmasında da amaçlarına göre ulusal varlık fonlarının beş farklı başlık altında sınıflandırıldığını görmekteyiz: Bir, istikrar fonları; iki, tasarruf fonları; üç, rezerv yatırım fonları; dört, kalkınma fonları; beş, emeklilik rezerv fonları. TVF kaynakları ve amaçlarına göre dünya üzerindeki diğer varlık fonları gibi bir sınıflandırmaya tabidir ve amaçları açısından kalkınma fonları içerisinde yer almakta, kaynakları açısından bakıldığında ise değerli ve potansiyel vadeden varlıklara dayalı bir fon yapısı ortaya çıkmaktadır. Kaynakları açısından değerlendirildiğinde, Malezya'nın varlık fonu Khazanah ve Singapur'un varlık fonu Temasek'le aynı sınıflandırmaya giren Türkiye Varlık Fonu, amaçları bakımından değerlendirildiğinde ise kalkınma fonları içerisine giren Fransa Varlık Fonu BPI France, Abu Dabi Varlık Fonu Mubadala ve Suudi Arabistan Varlık Fonu PIF gibi ve biraz önce zikrettiğim Temasek ve Khazanah gibi fonlarla aynı kategoride yer almaktadır. Tüm bu bilgiler ışığında tekrar ifade etmek gerekirse Türkiye Varlık Fonu varlığa dayalı stratejik bir kalkınma fonudur.

Sayın milletvekillerim, varlık fonlarını amaçlarına ve kaynaklarına göre kategorize ettikten sonra aslında varlık fonlarının sadece petrol ve doğal gaz geliri yüksek ülkelerde değil değerli varlıklara sahip ülkelerde de yer aldığının altını çizmiş olduk. Bu durumla ilgili bazı global örnekleri yönetim ve finansal büyüklükleri açısından yakından incelemenin Türkiye Varlık Fonunun varlık sebebinin anlamlandırmak açısından faydalı olacağı kanaatindeyiz. Dünyanın en eski ve önde gelen varlık fonlarından Singapur

Varlık Fonu Temasek hem portföy hem de yönetim kurulunda oluşturulan temsiliyet açısından Türkiye Varlık Fonuyla benzer bir varlık fonu olarak faaliyetlerini sürdürmektedir. Hakeza Malezya Varlık Fonu Khazanah da portföy şirketlerine bakıldığında Türkiye Varlık Fonuyla benzer sektörlerde faaliyet göstermektedir. Aynı zamanda, yönetim kurulu başkanlığını da ülkenin başbakanı üstlenmektedir.

Sayın Başkanım, sayın vekillerim; slaytın sağ tarafında görmüş olduğunuz Suudi Arabistan Varlık Fonu PIF ve Birleşik Arap Emirlikleri Fonu ADQ doğal kaynaklar bakımından zengin ülkelerin varlık fonu olmalarına rağmen söz konusu varlık fonu kaynakları portföylerinde yer alan şirketlerden elde ettikleri temettü gelirlerinden oluşmaktadır. Bu fonlar ülkelerinin petrol ve doğal gaz gelirlerinden herhangi bir pay almamaktadır. Türkiye Varlık Fonuyla portföy yapısı, yönetim modeli ve stratejik amaçları açısından bu fonlar benzerlik göstermektedir. Uluslararası varlık fonları sıralamalarına göre de bu fonlar toplam varlık fon büyüklüğü açısından dünyanın en büyük ilk 20 fonu arasında yer almaktadır, örneklerimizi de bu büyük fonlardan vermeye çalıştık.

Sayın Başkanım, sayın vekillerim; Türkiye Varlık Fonu olarak varlık fonuyla ilgili gelişmeleri ve güncel donanımları yakından takip etmeye çalışıyoruz. Sizlerle de paylaşmak isterim ki İngiltere ve Amerika Birleşik Devletleri'nin de yakın zamanda ulusal varlık fonu kurmaya yönelik girişimleri bulunmaktadır. Hatta hâlihazırda İngiltere'de 14 Ekim 2024 tarihinde yapılan açıklamayla İngiltere Ulusal Varlık Fonunun kurulduğu ve fonun ülke genelinde altyapı yatırımlarına odaklanacağı duyurulmuştur. Amerika'da ise geride kalan seçim döneminde her iki başkan adayının da seçim kampanyalarında varlık fonu kurmakla ilgili vaatlerinin bulunduğunu gözlemledik. Amerika'da kurulacak fonun kaynaklarıyla ilgili çalışma alanları henüz netleşmemekle birlikte bizler de çalışma arkadaşlarımızla birlikte bu süreçleri takip etmekteyiz.

Sayın Başkanım, sayın vekillerim; bilindiği üzere, Türkiye Varlık Fonu devletimizin ve milletimizin menfaatleri doğrultusunda hem yurt içinde hem de yurt dışında stratejik yatırımlara sermaye sağlamak, finansal piyasaların iyileşmesine ve derinleşmesine katkıda bulunmak, bünyesinde yer alan varlıkların değerini üst seviyeye çıkarmak ve gelecek nesillere ekonomisi güçlü bir ülke bırakmak adına çalışmalarını sürdürmektedir. Mevcut slaytta açık mavi renkte gördüğünüz şirketler Türkiye Varlık Fonuna kuruluşunda devredilen şirketleri ve sonrasında devredilen şirketleri, koyu mavi renkle gösterilen şirketler de Türkiye Varlık Fonu tarafından sıfırdan kurulan şirketleri ve gri renkte gösterilen şirketler de Türkiye Varlık Fonu tarafından birleşme ve satın alma yoluyla portföye dâhil edilen şirketleri göstermektedir. Burada özellikle altını çizmek istediğimiz husus şudur ki: Türkiye Varlık Fonu kurulduğu günden bugüne portföyünde yer alan şirketlerin faaliyet gösterdiği sektörlerde katma değer oluşturmakta ve geliştirdiği iş ve işlemler sayesinde portföyünü büyütürken yoluna devam etmektedir.

Türkiye Varlık Fonu hâlihazırda bünyesinde bulundurduğu 31 şirket içerisinde bugüne kadar hiçbir şekilde satış işlemi gerçekleştirilmemiş ve bununla birlikte portföyünde bulunan şirketlerdeki pay sahiplik oranları da yapmış olduğu satın alma işlemleriyle bu süreç içerisinde artmıştır. Sizlerin de şu an sunumda göreceğiniz üzere Halkbank, Vakıfbank, Türkiye Sigorta ve Hayat Emeklilik, TÜRK TELEKOM, Turkcell ve son olarak da KARDEMİR şirketlerimizde bahsetmiş olduğumuz şekilde sahiplilik oranlarımız artmıştır. 2025 yılı itibarıyla portföyümüz 7 farklı sektörde 31 şirket, 2 lisans ve 46 gayrimenkulden oluşmaktadır.

Portföyümüze son olarak TMSF bünyesinde bulunan KOZA Grubu dâhil olmuştur. Yapılan çalışmalar doğrultusunda yakın bir zaman içerisinde KOZA Grubunda bir ünvan değişikliği gerçekleşecektir. Şirket tarafından KAP'a yapılan açıklamada da geçtiğimiz günlerde kamuoyuyla bu konu paylaşılmıştır. KOZA Altın yani yeni ünvanıyla Türk Altınıla ilgili uygulayacağımız stratejimize dair detaylı bilgileri de ilerleyen slaytlar da sizlerle paylaşacağım.

Saygıdeğer Başkanım, sayın milletvekillerim; geçtiğimiz yıllarda atılan adımlar sayesinde Türkiye Varlık Fonu ülkemiz için stratejik alanlarda çözüm üreten, aynı zamanda sağlam bir bilanço ve sağlıklı bir nakit akışıyla birlikte geleceğe güvenle bakabilen bir yapıya kavuşmuştur.

Türkiye Varlık Fonunun 31 Aralık 2023 tarihi itibarıyla sona eren faaliyet dönemine ilişkin mali tabloları 16 Ağustos 2024 tarihi itibarıyla bağımsız denetçi tarafından onaylanmıştır. Bağımsız denetimden geçen Türkiye Varlık Fonu konsolide mali tablolarında yer alan sonuçlara göre Fon önemli bir büyüme kaydetmiştir. Türkiye Varlık Fonunun misyonları arasında yer alan varlıklara değer katma misyonunun sonucu finansal tablolara da yansımış ve bu çerçevede 2022 yılı sonu itibarıyla 5,6 trilyon TL olan varlıklar yaklaşık olarak yüzde 67 artarak 9,4 trilyon Türk lirasına ulaşmıştır. Türk lirası bazında büyümenin yanı sıra aynı zamanda dolar cinsinde de varlıkların değerinin arttığı görülmektedir. 2022 yılında 300 milyar dolar olan varlıklar 2023 yılı sonu itibarıyla 318 milyar dolara ulaşmıştır. Burada yine geçen sene Komisyon toplantısında gündeme geldiği üzere tekrar özellikle altını çizmek isterim ki sunumda görmüş olduğumuz rakamlar konsolide rakamlardır yani Türkiye Varlık Fonu portföyünde yer alan, örnek vermek gerekirse kamu bankalarının vermiş olduğu krediler aktifte yer alırken aynı şekilde mevduatları da burada yükümlülükler içerisinde yer almaktadır. Bu durum TVF tarafından ödenecek bir borç niteliğinde değerlendirilmemelidir. Türkiye Varlık Fonunun sizlerin de gördüğü aktif büyümesinde finansal hizmetler, enerji ve maden, ulaştırma ve lojistik sektörleri öncü rol oynamıştır.

Sayın Başkanım, sayın milletvekillerim; konsolide verilere bakıldığında toplam hasılatla yaklaşık olarak yüzde 45'lik bir büyüme olduğu görülmektedir. Buna paralel olarak konsolide net dönem kârı da 225 milyar Türk lirasından 321 milyar Türk lirasına yükselmiştir. 2023 yılında doların TL karşısındaki bir önceki yıla göre ortalama yüzde 44 değer kazanmasına karşın, dolar cinsinden konsolide dönem net kârı 2023 yılında korunmuş ve ilgili dönemde portföy şirketlerinin gerçekleştirmiş olduğu yaklaşık toplam 1,7 milyar dolar deprem yardımlarından sonra 13,5 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

Son olarak Fonun öz kaynakları incelendiğinde, konsolide öz kaynaklarının 914 milyar TL'den 1,5 trilyon TL'ye ulaştığı ve öz kaynaklarının da her geçen yıl daha da güçlendiği görülmektedir. Bu vesileyle, Fonun her yıl önemli bir büyüme kaydettiğini ve birçok sektörde öncü faaliyetler göstererek ülke ekonomisine önemli katkılar sağladığını tekrar belirtmek isteriz.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Borçlar ne kadar Sayın Genel Müdür?

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT - Efendim, sunumda...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Var mı sunumda?

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT - Var efendim, yer alıyor ama biz cevaplayalım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Notunuzu alın, yoksa hazırlayın arkadaşlar.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT - Tamam efendim.

Sayın Başkanım, sayın milletvekillerim; 2023-2004 yılı Türkiye Varlık Fonu olarak birçok alanda faaliyetlerimizi ve etkinliğimizi artırdığımız bir dönem olarak kayıtlara geçmiştir. Geride bıraktığımız iki yılın her çeyreğinde ekip arkadaşlarımızın üstün gayretleriyle önemli işlere imza attık ancak geçmiş dönem toplantısında da tecrübe ettiğimiz üzere, zamanı etkin kullanmak adına tüm faaliyetlerden ziyade önemli gördüğümüz bazı faaliyetlerimizi belirttik ve faaliyetleri hızlı bir şekilde aktarmayı isteriz.

2023 yılında Türkiye Katılım Sigorta ve Türkiye Katılım Hayat şirketlerimiz faaliyet izni alarak prim üretmeye başlamıştır ve bu iki şirketimiz 2023 yılını net kârla kapatarak sektörel anlamda başarılı bir yılı geride bırakmıştır. Yine, bu dönemde kamu bankalarına 111,7 milyar TL tutarında sermaye artışı sağlanmıştır. Aynı yılın ikinci çeyreğinde İstanbul Finans Merkezi bankalar etabı Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın teşrihiyle faaliyete açılmıştır ve kamu bankalarımızın genel müdürlükleri İstanbul Finans Merkezinde yer alan yeni binalarına yerleşmiştir.

2023 yılının son çeyreğinde at yarışları lisansıyla ilgili Türkiye Jokey Kulübüyle yeni hizmet alım sözleşmesi imzalanmıştır -ki bunun önemine sonraki slaytlar da değineceğiz- 2024 yılının birinci çeyreğinde Türkiye Varlık Fonu tarihinde bir ilk olan 500 milyon dolar ve beş yıl vadeli Eurobond ihracımız 14,5 kat gibi rekor bir taleple gerçekleşmiştir. Yine aynı çeyrekte, hemen akabinde 100 milyon dolar değerinde üç yıl vadeli murabaha finansman işlemi başarılı bir şekilde tamamlanmıştır. 2024 yılının son çeyreğine gelindiğinde de hazine ve katılım bankaları dışında ilk defa bir Türk kuruluşu olarak TVF uluslararası sukuk piyasalarına giriş yaparak 14 kat talep çarpanıyla 750 milyon dolar ve beş-yirmi beş yıl vadeli sukuk ihracını gerçekleştirmiştir.

TVF sürdürülebilirlik çalışmalarının bir meyvesi olarak Global SWF yani Dünya Varlık Fonları Birliği tarafından yayınlanan GSR Scoreboard sıralamasında da 19'uncu sıraya yükselmiştir.

Yine, 2024 yılının bir diğer önemli gelişmesi de daha önce belirttiğimiz gibi KOZA şirketlerinin Türkiye Varlık Fonu bünyesine katılması olmuştur.

Sayın Başkanım, sayın milletvekillerim; sayın vekillerimiz özellikle hem geçen seneki toplantılarımızda hem de bu sene bu toplantımızın başında da denetim sürecine değindiler. Türkiye Varlık Fonu ve portföyünün denetim süreçleri sıklıkla gündeme gelen bir konu. Bu konuda özellikle değinmek istediğimiz bazı hususlar bulunmaktadır.

Türkiye Varlık Fonu Kuruluş Kanunu gereği çoklu bir denetim sürecine tabidir. Bu çoklu denetim üç aşamadan oluşmaktadır; malumunuz, bunlar sırasıyla, bağımsız denetim süreci, Devlet Denetleme Kurulu denetimi ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Plan ve Bütçe Komisyonu denetimidir.

Sizlerin de bildiği üzere Türkiye Varlık Fonu konsolide finansal tabloları farklı sektörlerde faaliyet gösteren şirketlerin verilerinin konsolidasyon yöntemiyle toplanmasıyla oluşturulmakta ve Türkiye'nin en büyük konsolidasyon işlemi olma özelliğini taşımaktadır. Konsolidasyona tabi tüm şirketler özellikle kendi bağımsız denetimlerini tatbik etmekte ve sonrasında Türkiye Varlık Fonunun konsolidasyonu kapsamında tekrar bağımsız denetime tabi olmaktadır. Uluslararası anlamda kendini ispatlamış, finans dünyası tarafından kabul görmüş uluslararası firmalar tarafından hazırlanan söz konusu denetim raporları, kuruluş kanunumuz baz alınarak Devlet Denetleme Kuruluyla paylaşmakta ve bağımsız denetimden geçmiş yıllık mali tablolarıyla faaliyetlerinin tamamı Devlet Denetleme Kurulu tarafından da denetlenmektedir. Son olarak, hazırlanan hem bağımsız denetim raporları hem de Devlet Denetleme Kurulu raporları her yıl düzenli olarak sizlere, yüce Türk Meclisine sunulmakta ve denetlenmektedir.

Bu üçlü denetim yapısının yanı sıra Türkiye Varlık Fonu portföyüne devredilen tüm şirketlerimiz daha önce tabi oldukları denetim usullerini de aynen muhafaza etmektedir, şöyle ki: Varlık Fonu bünyesinde olsa da bir kuruluş eğer KİT ise diğer herhangi bir KİT nasıl denetlenmekte ise müstakil bir kuruluş olarak aynı denetim sürecine tabiiyeti devam etmektedir. Yine, aynı şekilde, Sayıştay denetimine tabi kuruluşların Sayıştay denetimleri de devam etmektedir. Örneğin, TÜRKSAT, PTT, BOTAŞ, Ziraat Bankası, Halkbank, TPAO, Eti Maden, ÇAYKUR gibi Türkiye Varlık Fonuna devredilmeden önce Sayıştay denetimine tabi kurumlarımız için Sayıştay denetimleri aynı şekilde sürdürülmektedir. Oran vermek gerekirse de Türkiye Varlık Fonu 2023 yılı konsolide bilanço büyüklüğünün yüzde 80'i Sayıştay denetimine tabi tutulmaktadır.

CEVDET AKAY (Karabük) - Adet olarak ne kadar Sayın Genel Müdürüm? Firma büyüklüğü yüzde 80, firma sayısı adet olarak ne kadar?

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT - Aslında ben çoğunluğunu saydım ama... Yanlış söylememek için tekrar cevaplayalım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Adet olarak da çıkaralım, Sayın Milletvekilimiz "31 şirketin kaçı?" diyor.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT - Efendim, onu hemen doğru şekilde sayalım, aslında KİT olanların hepsini sayı olarak da verelim efendim, bir yanlış olmasın.

Özetle; Varlık Fonunun portföyünde yer alan kurumlar kendi tabi oldukları mevzuata göre denetlenmekte ve tüm bunlara ilave olarak TVF'ye devredildikten sonra TVF'nin kuruluş kanunu gereği tabi olduğu bağımsız dış denetim, Devlet Denetleme Kurulu denetimi ve Plan ve Bütçe Komisyonu denetiminin kapsamına girmektedir.

Sayın milletvekillerim, TVF bugüne kadarki hayata geçirmiş olduğu ve üzerinde çalıştığı tüm yatırımları belirli stratejik amaçlar çerçevesinde gerçekleştirmiştir. Kısaca değinmek gerekirse, bunlar; öncelikli olarak TVF portföyünde bulunan tüm varlıkların performans takibini yaparak varlıkların değerinin de üst düzeye çıkarılması, yine TVF portföyünde bulunan şirketlerle Türkiye'nin stratejik sektörlerinde faaliyet göstermekte ve vizyoner projelerle dışa bağımlılığı azaltacak yatırımlar ve altyapı projeleri gibi Türkiye için stratejik öneme sahip yatırımlara sermaye sağlanması önemli bir stratejik amacdır Varlık Fonunun.

Yine, Türkiye Varlık Fonu yerel şirketlerden bölgesel ve küresel liderler çıkaracak ortaklıklar vasıtasıyla Türkiye'nin yurt dışı stratejisini ve rekabetçi şirketlerini destekleyen sermaye yatırımlarına öncü olmak için gayret göstermektedir.

Yine, son olarak, Türkiye Varlık Fonu için finansal piyasalarda iyileşme ve derinleşmeyi desteklemek de büyük önem taşımaktadır. Bunun için sermaye bazlı aksiyonlar alınmakta, finansal piyasalarda derinliği ve çeşitliliği artırıcı adımlar atılmaktadır. Tüm bu hedeflere sağlam bir finansman kaynağı, kurumsal yönetim, sahibi olduğumuz ilke ve değerlerle yetkin bir yetenek havuzu oluşturarak ulaşmayı amaçlamaktayız.

Sayın milletvekillerim, TVF bünyesinde gerçekleştirdiğimiz her faaliyet aslında biraz önce belirttiğimiz dört ana stratejik amaç ve görevimize hizmet edecek şekilde planlanmaktadır. Örnek vermek gerekirse, bir tablo oluşturduk, ekranda yer alan tablonun

sol tarafında yaptığımız önemli yatırım ve faaliyetleri görmektesiniz, hemen sağ tarafında ise bu iş ve işlemlerin hangi stratejik amaçlarla örtüştüğünü tablo olarak göstermeye çalıştık. Bunlardan birkaç tanesine örnek olarak bakarsak, mesela Turkcell hisse satın alımında bu işlemin Türkiye'deki stratejik yatırımlara sermaye sağlamak ve Türkiye'nin yurt dışı stratejisinde ve rekabetçi şirketlerini destekleyen sermaye yatırımlarını yapma hedeflerimiz doğrultusunda gerçekleşen önemli bir işlem olduğunu görüyoruz. Aynı zamanda, mesela İstanbul Finans Merkezi Proje'mizi örnek alırsak, orada da ülkemizdeki stratejik yatırımlara sermaye sağlamakta yine finansal piyasalarda iyileşme ve derinleşmeyi destekleme amacımıza hizmet etmekte ve aynı zamanda Fon bünyesindeki varlıkların da değerini artırmaktayız.

Sayın vekillerim, bir önceki slaytta TVF olarak gerçekleştirdiğimiz önemli stratejik bazı yatırım faaliyetlerine yer vermiştik. Bu noktada gerçekleştirdiğimiz yatırım işlemlerinin finansal performansına da değinmenin önemli olduğunu düşünüyorum. Sayın vekillerimiz bu toplantının başında da "Amacına uygun bir başarısı var mıdır Varlık Fonunun? Ne işlemler yapmaktadır?" diye sormuşlardı. Bu noktada sunumun başında da ifade ettiğim üzere, Varlık Fonunun kuruluş amacı ve portföyünde yer alan şirketlerin değerinin artırılmasına, misyon ve hedefleri ve bu hedefler dikkate alındığında söz konusu hususların somut yansımalarını bazı örnek işlemler üzerinden paylaşmak isteriz: Burada özellikle Türkiye Sigorta birleşme işlemini ve TÜRK TELEKOM yüzde 55 hisse satın alımını slayt olarak koyduk.

Kamu sigorta şirketleri birleşme işlemi öncesi portföyümüzde yer alan kamu bankalarının iştirakleri olarak daha sınırlı sayıda bir müşteri kitlesine hizmet vermekteydi. İlgili bankalardan sigorta şirketlerinin hisseleri bedelleri ödenerek TVF tarafından satın alınmıştır ve tek çatı altında Türkiye Sigorta markası olarak birleştirilmiştir. Güncel durumda Türkiye Sigorta prim üretiminde sektör lideri olarak faaliyetlerini sürdürmektedir. Bu birleşme işleminin Türkiye Varlık Fonuna maliyeti 285 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. Güncel durum itibarıyla şirketin cari piyasa değeri de 2,1 milyar dolar civarındadır. Türkiye Varlık Fonunun yüzde 81 payına tekabül eden hisse değeri ve elde edilen temettü gelirleriyle birlikte değerlendirildiğinde yaklaşık 1,5 milyar dolar değer artışından bahsedebiliriz ve bu işlemle ciddi manada bir katma değer sağlandığının altını çizmek isteriz.

TÜRK TELEKOM satın alması da yine son dönemde oldu ve yine Plan ve Bütçe Komisyonu toplantılarımızda da gündeme gelmiş bir husustu. 31 Mart 2022 yılında gerçekleşen işlemin TVF'ye maliyeti 1,65 milyar dolardır piyasaya da kamuoyuna da açıklandığı üzere. Güncel durumu itibarıyla şirketin cari piyasa değeri 4,6 milyar dolar seviyesine gelmiş durumdadır, Türkiye Varlık Fonunun satın alımına konu olan yüzde 55 oranındaki payına tekabül eden hisse değeri de 2,5 milyar dolar civarındadır. Hâlihazırda yaklaşık olarak 1 milyar dolara yakın değer artışı bulunan TÜRK TELEKOM'un satın alma sonrasında hesaplanan değer artışının da yaklaşık 1,2 milyar dolar seviyelerini de görmüş olması dikkate alındığında söz konusu şirket için hâlâ yüksek bir potansiyel olduğunu da ifade edebiliriz.

Özetle belirtmek isteriz ki ülkemizin ulusal Varlık Fonu olarak yatırım faaliyetlerimizde kamu faydasını gözetmemizin yanı sıra söz konusu işlemlerin ticari anlamda da kârlı yatırımlar olmasına özen göstermekteyiz.

Sayın Başkanım, sayın vekillerim; Türkiye Varlık Fonu olarak bugüne kadar gerçekleştirdiğimiz tüm iş ve işlemlerde kamu faydasını ve katma değer yaratmayı ön planda tuttuk.

Yine, Türkiye Varlık Fonu olarak şans oyunları ve at yarışları lisansından elde edilen kamu faydasını da azami seviyeye çıkarmak ve yasa dışı bahisle etkin mücadeleye destek olarak millî güvenliğimizi tehdit eden unsurlara kaynak aktarılmasını engellemek ve sorumlu oyun ilkelerinin en üst düzeyde uygulanmasını temin etmek üzere ikramiye oranlarını belirli ölçüde arttırmaya dayalı bir stratejiyle her iki lisans için de hizmet alımı sözleşmelerini yaptık. Bu sene özellikle bu konuyu biraz daha detaylı bir slayt olarak koymak istedik efendim çünkü özellikle bu yasa dışı bahisle mücadele konusu, malumunuz her sene daha çok önem kazanmakta, bu konuda dünyada da maalesef çok ciddi bir büyüklük oluştu. Dolayısıyla, bu konuyla ilgili en iyi mücadele yöntemi de legal ve devlete ait lisansları daha rekabetçi kılmak.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - İki dakika ilave süre veriyorum.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT - Tamam Sayın Başkanım.

Dolayısıyla biz, dağıtım, ikramiye oranını artırarak bu lisansların daha rekabetçi hâle gelmesiyle ve bu sözleşmelerin yeniden düzenlenmesiyle daha büyük katma değer oluşturma yönünde önemli adım attık. Özellikle at yarışları lisansında da şans oyunlarındaki artışın bir ivmesini yakalayacağımızı rahatça söyleyebiliriz. At yarışlarında daha geç, 2023 yılı itibarıyla sözleşmeyi imzalamış olduk; malumunuz, orada ekosistem çok daha büyük ve at yetiştiriciliği, hipodromların bakımı, bütün ekosistemin diğer paydaşlarının hepsi bu sözleşmenin içinde olduğu için orada biraz daha süreç uzun sürdü fakat burada gurur duyarak belirtebiliriz ki hem toplamdaki katma değer artışı kamu lehine hem hazineye aktarılan toplam vergi oranında lisansların Türkiye Varlık Fonuna devrinden öncesine göre dolar bazında bir artış gerçekleştirilmiştir. Bu sayede hem kamu hazinesine hem de Varlık Fonumuza ciddi anlamda kaynak oluşturulmuş ve yasa dışı bahisle mücadelede önemli bir adım atılmıştır. Burada da zaten oluşturulan katma değeri ve oluşan rakamları göstermek istedik çok özetle.

Özellikle şans oyunları lisansı kapsamında Türkiye Varlık Fonu tarafından önerilen ve hâlen yürürlükte olan model 2020'de hayata geçirilmiştir. Daha yüksek ikramiye oranının dağıtılması, oyunların çeşitlendirilip on-line platformlara taşınması sonucunda satış gelirleri Amerikan doları bazında yaklaşık 4 katına çıkmış, toplanan vergi de yine Amerikan doları bazında 2'ye katlanmış, şans oyunları ekosisteminden kamu kesimine aktarılan kaynak dolar bazında 2,25 katına ulaşmıştır.

At yarışları lisansında, dediğim gibi, 2022-2023 döneminde yaklaşık 1 milyar Amerikan doları oranında olan gelir, 2024 yılında 1,8 milyar dolara çıkmıştır. Kamuya aktarılan gelir de 301 milyon dolardan 350 milyon dolara çıkmıştır ki bu da çok ciddi bir artış gösterme potansiyeline sahiptir.

Bu lisanslardan da 2019 yılından itibaren kamuya aktarılan rakam Varlık Fonuna devri itibarıyla yani 2019 yılından beri yüzde 66 oranında artarak 560 milyon dolardan 931 milyon dolara çıkmıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Süre doldu, bir dakika ekliyorum, toparlayın.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT - Tamam Başkanım.

Vergi geliri olarak da şans oyunlarından yaklaşık 140 milyon dolar vergi geliri vardı Varlık Fonuna devrinden önce, 2024 yılına geldiğinde TVF olarak şans oyunlarından toplam 270 milyon doların üzerinde vergi geliri oluşturulmuştur. Bu konuya da değinmiş olduk.

Yine -zamanımız kalmadığı için- İstanbul Finans Merkezinde ciddi bir katma değer oluşturulduğunu söyleyebiliriz efendim. Şu anda projenin güncel durumu itibarıyla değeri 2,1 milyar dolar hesaplanmaktadır. Takdir edersiniz, zamanında, yapıldığı zamanlardan şimdiki maliyetler de hesaplandığında ciddi bir katma değer oluşturması yanında, ülkemizin finansal piyasalarının derinleşmesi ve fintekler başta olmak üzere katma değerli yatırımlarının ülkemizde yer almasıyla ilgili de önemli bir ekosistem oluşturma yolunda bir adım atılmıştır.

Yine, maden yatırımları gündemimiz var efendim, burada da katma değer oluşturma konusunda hedefimiz var. Toplam 26 adet lisansımız var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Şöyle yapalım: Sonunda da size söz vereceğim, kalan kısmını da son kısımda ifade edersiniz sorulara cevap verirken.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT - Tamam.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Şimdi sayın milletvekillerine geçeceğiz.

Sayın Türelî, hazırsanız sizden başlayalım.

Buyurun lütfen.

Süreniz on dakika.

RAHMÎ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Teşekkür ederim, Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, esas üzerine konuşuyoruz. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle şunu söylemek isterim: Biz bu Türkiye Varlık Fonunun TBMM Plan ve Bütçe Komisyonunda sunuşundan sonra da bir ek görüş raporu yazıyoruz Sayın Genel Müdür, onu da gönderiyoruz; umarım okuyorsunuz ve dikkate alıyorsunuz oradaki şeyleri. Bir kısım ifadeler var zaten, raporlarda da var ama çok ciddi eleştirilerimiz var bu konuya ilişkin, biraz sonra bunlardan da bahsedeceğim. Tabii ki bu eleştirilere göre bir kısım yanlış olan hususların, yanlışlıkların düzeltilmesinden memnun oluruz elbette çünkü bizim her zaman söylediğimiz gibi, bu işin içinde şeffaflık, açıklık, hesap verilebilirlik temel ilkelerdir Türkiye ekonomisine, bütçeye ve kamu kurum ve kuruluşlarına olan bakışımızda. Bu sene de yine o ek görüş raporunu hazırlayacağız, sonrasında sizlere yollayacağız.

Türkiye Varlık Fonunun amacı 6741 sayılı Kanun'da şöyle tanımlanıyor: Dört temel var, gerçi siz sunuşunuzda bir kısım hususları aldınız ama birebir ben oradan okuyacağım: Birinci amaç "Sermaye piyasalarında araç çeşitliliği ve derinliğine katkı sağlamak." İkinci amaç "Yurt içinde kamuya ait olan varlıkları ekonomiye kazandırmak." Üçüncü amaç "Dış kaynak temin etmek." ve dördüncü amaç "Stratejik büyük ölçekli yatırımlara iştirak etmek." Yaklaşık dokuz yıl oluyor, sekiz yıl doldu, bu amaçlara ne kadar ulaştık, bu konuda somut anlamda neler yaptınız bunları bizimle paylaşırsanız memnun oluruz. Örneğin, hangi büyük yatırımlara iştirak ettiğiniz? Ne kadar dış kaynak temin ettiniz? Yurt içinde kamuya ait olan varlıkları ekonomiye nasıl kazandırdınız, hangisini kazandırdınız? Bunları bilmek istiyoruz çünkü Türkiye Varlık Fonunun kuruluş amacı bu ama ben açıkçası bu amaçların da çok dikkate alındığını ve bu amaçlara ulaşıldığını düşünmüyorum; benim fikrim budur. Bu konuda sizden alacağımız cevap önemli olacak.

Diğer taraftan, kamunun içinde bir hazine birliği ve bütçe birliği ilkesi var; bu, önemli çünkü burada, Türkiye Varlık Fonunda olan şirketlerin hepsi kamu şirketleri özel şirketler değil yani kamuda var olan, zaten kamu sistemi içinde olan ve kamunun denetiminin içinde kapsanan kurumları aldınız Türkiye Varlık Fonuna koydunuz ve şimdi bütün denetimlerden ari ve -biraz sonra denetim kısmına da geleceğim- bunu biz kamunun bütünlüğü içinde göremiyoruz.

Şimdi, bizim kamu sistematiğimizde önce bir merkezî yönetim bütçesi vardır, o en darıdır; sonra ona mahallî idareler, fonlar, İşsizlik Sigortası Fonu, sosyal güvenlik kuruluşları ve döner sermayeli kuruluşları ekleriz genel devlete gideriz, onun daha büyüğüdür; sonra, ona işletmecî KİT'ler ve özelleştirme kapsamındaki kuruluşları ekleyip kamu kesimi genel dengesine gideriz ve bu kamu kesimi genel dengesi içinde kamunun bütün kurumları görülür fakat Türkiye Varlık Fonundaki şirketler burada yok, kamunun içinde yok arkadaşlar. Bunların hepsi kamu kurumu yani âdeta kamuya paralel bir kamu kurulmuş, paralel bir hazine kurulmuş ve bunun içinde Türkiye'nin en önemli, en güzide olan kurumları burada idare ediliyor. Neden? Ben bu soruyu kendime devamlı soruyorum: Neden? Bu kurumların KİT olarak kamuda kalmasıyla ve şimdi, ayrılıp Türkiye Varlık Fonunda, bunun içinde yönetilmesinin arasındaki fark ne? Ben bir fark görmüyorum, hatta tam tersine olumsuzluk görüyorum çünkü o sistem içinde açık ve net olarak her şeyi, bütün tabî olduğu kanunlar, denetim yapısı, hepsi tanımlanmıştı net olarak burada ise bir tanım yok. Bu açıklık, şeffaflık, hesap verilebilirlik ilkesini devamlı söylememize rağmen burada bir ciddi geriye gidiş var.

Şimdi, gelelim Türkiye Varlık Fonunun yapısına, arkadaşlar usulde söyledi, ben de esasta söyleyeyim. Burada Cumhurbaşkanına verilen yetkiler anormal yetki, normal bir yetki değil. Varlık Fonunun işleyişine ilişkin esaslar ve Varlık Fonuna aktarılabilecek kurumların hangileri olacağına Cumhurbaşkanı karar veriyor seçilmiş Cumhurbaşkanı sıfatıyla ama Cumhurbaşkanı aynı zamanda Varlık Fonunu yöneten şirketin de Yönetim Kurulu Başkanı. Kendi Yönetim Kurulu Başkanı ve Yönetim Kurulunun diğer üyelerini de Cumhurbaşkanı belirliyor. Denetim şirketi; hangi denetim şirketine yaptırılacak bağımsız denetim? Siz de söylediniz, 4 büyük firma var ama orada da yine şirket Yönetim Kurulu karar veriyor, Yönetim Kurulunun Başkanı kim? Cumhurbaşkanı. Sonra, bu denetim şirketinin raporu Cumhurbaşkanı tarafından belirlenen en az 3 denetim elemanına yaptırılıyor denetim olarak, onları da belirleyen Cumhurbaşkanı.

Arkadaşlar, dalga mı geçiyoruz, böyle bir şey olabilir mi? Her şeyi planlayan, tepede olan, kararları veren Cumhurbaşkanı, yürüten Cumhurbaşkanı, denetleyen Cumhurbaşkanı. Hani, futbolda var ya, hem bek oynar hem orta saha hem ilerde santrafor olup gol atar ama aynı zamanda doktor, aynı zamanda masör, aynı zamanda antrenör... Böyle bir yapı anlaşılabilir bir şey değil yani çok sorunlu bir yapı bu. Kim olursa olsun Cumhurbaşkanı, Cumhurbaşkanının kim olduğundan bağımsız olarak sistemin işleyişine ilişkin olarak o kadar büyük bir sorun ki bu. Hiç yokmuş gibi davranmamız burada mümkün değil.

Şimdi, denetim; kamu denetim elemanları denetimlerini bağımsız denetim şirketinin denetimini yaptığı mali tabloların uluslararası muhasebe standartlarına uygunluğu ile sınırlıyorlar. Biraz önce arkadaşlarımız da söyledi, tamam, bu güzel ama bizim istediğimiz... O denetimde hukuki açıdan bir denetim yok, kaynak kullanımı açısından yok, gereklilik ve yerindelik açısından denetim yok. Normalde bir Sayıştay denetimi ona bakar, hukukilike bakar, usullere bakılır yani denetim dediğimiz şey son derece...

(Uğultular)

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Salonda biraz gürültü var Sayın Başkan.

OTURUM BAŞKANI İSMAİL FARUK AKSU - Değerli arkadaşlar, hatibi dinleyelim lütfen.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Bu denetim, buradaki denetim yeterli bir denetim değil. Bu denetim olmasın demiyoruz, bu denetim de olsun finansal açıdan, uluslararası finansal tablolara uyumluluğu açısından, standartlara uyum açısından da bakılabilir ama bizim dediğimiz gerçek bir denetim. Diğer bütün Türkiye'deki kurumların tabi olduğu denetime tabi olması gerekiyor Türkiye Varlık Fonunun ama Sayıştay denetimine tabi değil. Burada Kamu İhale Kanunu, Devlet Memurları Kanunu, Devlet İhale Kanunu, Rekabet Kanunu, Sermaye Piyasası Kanunu, buna ilişkin ikincil mevzuat; bunların çoğundan muafiyet var yani acayip bir yapı oluşturulmuş durumda. Türkiye'nin en önemli kurumları alınmış buraya burada bir şeyler yapıyor ve biraz önce de dediğim gibi son derece çarpık bir yapı var, bunun içinden gidiyor.

Varlıklar 9 trilyon 354 milyar 444 milyon lira. Yani siz de bir hesap yaptınız, ben de dolar kuru üzerinden çevirdim onu ama siz burada zaten raporunuzda "318 milyar dolar" demişsiniz, ben de 320-322 milyar dolar gibi bir şey belirlemiştim. Dönem kârına bakıyorum, 320,7 milyar lira; kârlılık oranı düşük, yüzde 3,4. Neden? Çünkü birçok şirket de burada zarar ediyor; bu tabii, sonuçta konsolide olduğu için kârlar, zararlar bir araya geliyor ama bu kârlılık oranları düşük. Borçlar ne kadar? 6 trilyonun üzerinde. Geçen sene de bu borçlar konusunu konuştuk "Bunların bir kısmı mevduat olduğu için oradan kaynaklanıyor." dediniz, mesela burada yoktu sunuşta. Borçların ne olduğunu öğrenmek isteriz çünkü geçen seneye göre baktığımız zaman geçen yıl yani 2022 yılı hesaplarında 3 trilyon 534 milyarmış, bu sene 6 trilyonun üzerinde olduğunu tahmin ediyoruz oradan bir kısım kalemlerden ama hangi kalemler var, hangileri yok; onların ayrıntılı bir biçimde bilinme ihtiyacı var.

Bu sınırlı olumlu görüşler, şartlı görüşler ilginç. Mesela, bu Türkiye Enerji Company ile ilgili herhangi bir bilgiye ulaşılamıyor. Neden? Gizlilik var üzerinde, bunun gizlilik unsuru nedir? Ne oluyor, ne yapıyor burası? Neresi burası?

Yine, BOTAŞ'la ilgili, gizlilik unsurları taşıması nedeniyle bazı uzun vadeli alacaklar hakkında yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmemiş. Denetim raporundan söylüyorum. Nedir yine aynı şekilde? "Gizlilik nedeniyle stok birim maliyetlerine ilişkin yeterli ve uygun denetim kanıtı yok." diyor. Ya, bu gizlilikler nereden kaynaklanıyor?

PTT'yle ilgili devam eden hukuki davaların önemli bir bölümüne ilişkin denetim kanıtı elde edilememesi... Yani denetim yapamıyor muyuz? Burada kurumlar denetime, buna ilişkin olarak gerekli bilgileri vermiyorlar mı size? Niye vermiyorlar?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI İSMAİL FARUK AKSU - Sayın Türel, buyurun.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Teşekkür ediyorum.

TPAO'yla ilgili yine bir kısım değer düşüklüğü için incelemenin gerçekleşmemesi var. TÜRKŞEKER'le ilgili, stoklarla ilgili yeterli denetim kanıtı yok. Halkbankla ilgili New York'ta devam eden davanın dikkate alınmaması... Burada birçok husus var, bunlar ciddi hususlar. Biraz önce söylediğim gibi, zaten burada var olan bir denetim eksikliği olduğu için bu yapılan denetimin en iyi şekilde yapılması gerekirdi.

Bir de dikkatimi çeken şey şu: Üç aşamalı bir denetim dedik; bağımsız denetim, Devlet Denetleme Kurulu bir de TBMM denetimi diyoruz. Ben ilgili kanuna baktığım zaman Devlet Denetleme Kurulunun denetimini görmüyorum "Cumhurbaşkanının belirlediği en az 3 değişik -alanları da sayılmış- kamu denetim elemanı..." diyor. Devlet Denetleme Kurulu ibaresi herhangi bir yerde yok. Niye Devlet Denetleme Kurulu yapıyor, neden yani bunun bünyesinde bu iş götürülüyor? Onların hepsi denetleme gördü mü orada yani hazine, vergi müfettişleri de var içinde, Kamu Gözetimi yani orada bu denetimi, kamu denetimini yapan 6 arkadaşımız var; onu da öğrenmek isterim yani bu Devlet Denetleme... Yarın Devlet Denetleme Kurulu gene burada bir torba kanunda önümüze gelecek, çok ciddi, ona ilişkin itirazlarımız var. Olacak bir iş değil; iki hafta önce görüştüğümüz ve Genel Kurul aşamasında çekilen bir kısım maddeler yeniden önümüze geliyor; rezalet.

Kamu bankalarına sermaye desteği; Türkiye Varlık Fonu Piyasa İstikrar ve Denge Alt Fonu. Geçen sene de eleştirmiştik "Eğer bir şey enjekte edilecekse kamu bankalarına bunun yeri bu alt fon değildir." diye söylemiştik. Bu kamu bankalarının sermaye yapılarının güçlendirilmesi amacıyla bu ikrazen kamu kâğıtlarını alıyor bu kurum, oralara veriyor, ilgili kamu kurumlarına ama oradan borçlandığı için ondan sonra bu borcu geri ödemesi lazım, geri ödemiyor, bir kısmını ödüyor kendisi, bir kısmını ise o kamu kurumlarından kredi olarak ödüyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Bitireceğim, tamamlayacağım, Sayın Başkan tamamlayacağım.

OTURUM BAŞKANI İSMAİL FARUK AKSU - Toparlayın lütfen.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Yani nasıl bir iş bu? Bir, dediğim gibi zaten normalde hazinenin yapması gereken borçlanmaları bir alt fon eliyle yapıyoruz, ondan sonra da dediğim gibi yani bu Türkiye Varlık Fonunu aracı koyuyoruz araya, bunu da hiçbir şekilde anlamadık.

Son bir hususu daha belirtmek istiyorum; o da Cumhurbaşkanlığında üst düzeyde görev yapan personel -içinde başkanlar var, içinde Politika Kurulu üyeleri var, içinde danışmanlar var- bunların aynı zamanda varlık şirketlerinde görevleri var yönetim kurulu üyesi, denetim kurulu üyesi olarak ve daha da vahimi Türkiye Varlık Fonu Yönetim Kurulu üyeleri -içinde siz de varsınız Genel Müdür- aynı zamanda altta, portföyde olan şirketlerin de yönetiminde bulunuyor. Yani böyle bir şey olur mu? Yani yönetim kurullarının... Ben bir dönem Türkiye İş Bankası Yönetim Kurulu üyesi yaptım yani orada şeydir, yönetim kurulu üyeleri herhangi bir iştirakte -onun altında birçok iştirak vardı İş Bankasında- hiçbirinde görev almazlar, böyle bir şey olmaz çünkü altında, onun bünyesinde olan bir kurumdur. Ve onun dışında da diğer Cumhurbaşkanı, Devlet Denetleme Kurulu Başkanı, Ekonomi Politikaları üyesi, Hukuk Politikaları üyesi, Devlet Arşivleri Başkanı... Ya arkadaşlar, bu böyle olmaz. Yani burada bütün Cumhurbaşkanlığı

bünyesinde her şeyin şekillendiği, bütün yetkilerin Cumhurbaşkanında olduğu bir yapı var. Bu yapıyı son derece yanlış ve sağlıksız buluyoruz. Burası Türkiye Cumhuriyeti yani bu ülkenin gelenekleri var, bu ülkenin bir yönetim sistemi var, bürokrasisi var. Burası sömürge olmuş, sonradan bağımsızlığını kazanmış bir ülke değil ki, bütün bu bürokrasi geleneklerinin, kamu yönetimi geleneklerinin hepsini hiçe sayan, bu Fonun kurulmasından bu Fonun işleyişine, işte, bütün bu biraz önce bahsettiğim sorunlara kadar hepsini bu yapının içinde bu sakıncalar ve sıkıntılar olarak içinde taşıyan bir yapı var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Tamamlıyorum Sayın Başkan.

Bunları son derece yanlış bulduğumuzu, yapılması gerekenin, doğru olan şeyin Türkiye Varlık Fonunda var olan bu kurumların yeniden kamu bünyesi içine alınması ve hazine birliği ilkesinin gerçekleştirilmesi olduğunu düşünüyoruz.

Soru kısmında da gene işaret edeceğimiz hususlar olacak.

Teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum.

OTURUM BAŞKANI İSMAİL FARUK AKSU - Evet teşekkür ediyorum Sayın Türel.

Saruhan Bey, hazır mısınız?

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Evet.

OTURUM BAŞKANI İSMAİL FARUK AKSU - Buyurun.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Teşekkür ederim, Sayın Başkan.

Kısa birkaç noktaya değinmek istiyorum; önce bir soruyla başlayayım. Hani siz sunumunuzda da söylediniz, dünyada çeşitli örnekleri var diye iki kategoride ele aldınız. Yani dünyadaki başarılı ve makul örnekler arasında, baktığımızda herhangi birinde devlet başkanının ya da Cumhurbaşkanının o fonların başkanı olması gibi özellikler taşıyan kaç tane örnek var, hangi ülkelerde? İkincisi de tabii, buna bağlı olarak yani hem denetim mekanizmasını Cumhurbaşkanının yönetiyor olması bir biçimiyle -biraz sonra oraya geleceğim tekrar- hem de Yönetim Kurulunu ataması açısından yani böyle kaç tane örnek var, bunu aslında duymak istiyorum çünkü bu da bir tartışma konusu diye düşünüyorum; bunu ilk olarak söylemek istedim.

İkincisi, denetim meselesi. Bunu geçen sene de konuşmuştuk hatırlıyorum, bu sene yine konuşuyoruz, büyük ihtimalle sistem değişmediği müddetçe biz hep bunu konuşuyor olacağız. Yani bu denetim meselesinin ciddi bir sorun olduğu kanaatindeyim. Biraz evvel kısaca değindim. Yani birincisi, bu bir şirket tarafından, uluslararası bir şirket tarafından denetlenmesi meselesi.

Şimdi, Varlık Fonu nihayetinde kâr amacıyla kurulmuş bir yapı, değil mi? Bunu uluslararası bir şirket de olsa yine kâr amacıyla kurulmuş bir şirketin gerçek anlamda denetlenmesi mümkün olabilir mi? Burada bir yapısal sorun var doğrusu çünkü denetim dediğimiz şey esas itibarıyla yani toplumsal yararlar ilgili bir şeydir. Niye denetleniyor? Yani bir şirketin denetlenmesinin bir nedeni olur, yani şirketin işleyişinde herhangi bir sahtekârlık var mı, dolandırıcılık var mı, herhangi bir usulsüzlük var mı? Bu nedenlerle denetleme yapılabilir bir tanesi bu ama kamu kuruluşlarına baktığımız zaman, bunun ötesinde toplum yararına ne yapmış bu kuruluşlar yani toplum yararına adımlar atıyorlar mı? Bu nedenle denetlenirler esas itibarıyla. Bizi ilgilendiren kısmı burası. Diğeri önemsiz demiyorum yani öyle anlaşılmasın çünkü Varlık Fonunda bir kere, sanıyorum öyle bir usulsüzlük tespit edildi yıllar önce ve işte, gereken işlem yapıldı, olabilir tabii bu tür şeyler, önemli o açıdan bu denetim ama bizim esas olarak "denetim" diye baktığımız şey, Mecliste konuştuğumuz mesele işin kamu yararı meselesi. Dolayısıyla, birinci olarak denetleyen uluslararası şirket açısından baktığımızda burayı denetleyebilecek bir pozisyonu yok uluslararası bir şirketin, ulusal bir şirketin de yok yani bir kâr amacıyla kurulmuş olan bir şirketin olmaz. İkincisi, Devlet Denetleme Kurulu ki burada biraz evvel de söyledim, hakikaten baktığımızda yani bir tuhafılık var. Yani bunu siz konuşamıyorsunuz belki ama biz bunu konuşmalıyız, dile getirmeliyiz. Yani Devlet Denetleme Kurulu nihayetinde Cumhurbaşkanına bağlı olarak çalışıyor ve yine Cumhurbaşkanının başında olduğu Varlık Fonunu denetleme görevinden söz ediyoruz. Bu, gerçekten baktığımızda yani bu Türkiye'de böyle bir şey oluyor meselesini çıkartalım işin içinden Türkiye kısmını, "Dünyanın başka bir yerinde böyle bir hikâye var." diye konuştuğumuzda eminim bu bürokrasinin de önemli bir kısmı "Yani burada bir tuhafılık var." der yani yapısal bir sorun bu mesele, bunu geçen sene de konuştuk, daha önce de konuştuk ve konuşmaya devam edeceğiz çünkü böyle bir denetim olmaz, layıkıyla yapılamaz böyle bir denetim. Ben Devlet Denetleme Kurulunda çalışan bürokratları zan altında kesinlikle bırakmak niyetinde değilim, öyle bir şey söylemiyorum ama işin doğası gereği yani yürütmenin başı, en yetkili kişi aynı zamanda Varlık Fonunun başı ve Devlet Denetleme Kurulunu da atıyor. Yani bütün bu özellikleri topladığınız zaman bu denetimin layıkıyla yapılabildiğine dair soru işaretleri kaçınılmaz olarak ortaya çıkar. Dediğim gibi, ben kimseyi zan altında bırakmak için bunu söylemiyorum ama bu bir yapısal sorun ve bunun mutlaka revize edilmesi gerekiyor ve bu, yani Cumhurbaşkanına da bir haksızlık esas itibarıyla bakıldığında; bunun da kayıtlara geçmesi önemli diye düşünüyorum.

Üçüncü denetleme mekanizması; biz burada "Meclis" diye konuşuyoruz yani şimdi açık yüreklilikle ifade edelim hani içinde bulunduğumuz Komisyonu küçümsemek diye bir derdimiz elbette ki olamaz ama bizim yaptığımızı bir denetleme faaliyeti olarak görmek yani çok yeterli değil, öyle söyleyeyim yani en kibar ifadesiyle. Biz denetleme yapmıyoruz aslında bu raporlar ve bu yaptığımız toplantıyla, siz bizi bilgilendiriyorsunuz yani iyi bir şey tabii bilgilendirilmemiz fakat bu bir denetim faaliyeti değil esas itibarıyla sürece baktığımızda. Biraz evvel usul tartışması sırasında bu zamanlarla ilgili tartışma yapıldı ve Sayın Muş da haklı bir şekilde iyi toparladı, bu konuda bir zaman ayarlamasının yapılması gerektiği konusunda fakat bu bile her seferinde bunu konuştuğumuz için bunun tekrar bu sene konuşuluyor olması bile -çünkü geçen sene de konuştuğumuzu hatırlıyorum- aslında Varlık Fonunun, Türkiye Büyük Millet Meclisi denetimi meselesini ciddiye almadığını gösteriyor. Yani ciddiye alınmış olsa biz bu sene aynı şeyi konuşmak durumunda kalmazdık, bu aşılmış olurdu, aradan en az bir sene geçmiş, biz tekrar aynı şeyi konuşuyoruz çünkü bizim yaptığımızın da denetim olmadığını Varlık Fonu yönetimi biliyor. Dolayısıyla, "Ya, tamam işte orada da milletvekilleri sözlerini söylüyorlar, biz de bunu bir kenara yazıyoruz." demiş oluyorlar. Bu da ciddi bir sorun olarak karşımızda duruyor. Ben bunları hep -hani gelecek sene yine burada olursak, konuşuyor olursak- merak ediyorum acaba aynı konuları tekrar mı konuşacağız diye ama görünen o ki bu gidişle bu şekilde devam edecek bir revizyon yapılmadığı müddetçe.

Sonuncu söylemek istediğim, biraz evvel Cumhuriyet Halk Partisi sözcüsü de dile getirdi, ben de kayıtlara girmesi açısından söylüyorum. Dış kaynak sağlamak amacıyla kurulan bu Varlık Fonunun aslında çok tartışmalı bir yapısı var amaç açısından da baktığımızda. Yani Hazine ve Maliye Bakanlığı dış kaynak sağlama konusunda üzerine düşenleri yapamıyor da bir tür

paralel kuruluş aracılığıyla bir "paralel hazine" mi diyeceğiz buna, ne diyeceksek? Yani "paralel" lafını yanlış anlamayın, başka bir şekilde kullanmak istemiyorum ama aynı işi yapmaya çalışan farklı devlet kurumlarından söz ediyoruz. Yani Hazine ve Maliye Bakanlığı var, dışarıda borçlanma yetkisi olan bir kamu kurumu olarak da Varlık Fonuna ihtiyaç duyulmuş. "Neden?" sorusunu sormaya devam edeceğiz elbette ki. Temel hatlarıyla dile getirmek istediğim eleştiriler, aslında bunlar. Kuruluş yapısı, denetim meselesi ve bunun revize edilip edilmeyeceği meselesi.

Son onu söyleyeyim, siz de takdir edersiniz ki yani denetim meselesinde bu kadar hassas olmamızın nedeni, maalesef bugün Türkiye'de var olan sistem bu Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemi, denge denetleme mekanizmalarını işlevsiz hâle getirdi ve bu konuda işlevsiz hâle gelmiş olan yerlerden bir tanesi de Türkiye Büyük Millet Meclisi. Dolayısıyla, bir hassasiyetimiz var yani Meclisin denetleme görevi, Meclisin denetleme işlevi, bunun uygulanabilir olması ve denge denetleme mekanizması olarak işliyor olması önem taşıyor elbette ki. Dolayısıyla, böyle bir hassasiyetimiz var, bunu dile getiriyoruz haklı olarak ve bunun uygulanamaz hâle getirilmesini de eleştiriyoruz yine haklı olarak. Yani sonuç olarak baktığımızda bir bütün olarak bu Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemindeki işleyişin yanlışları ve zaafları Türkiye Varlık Fonunda da karşımıza bir kez daha çıkmış oluyor, onu dile getirmiş oluyoruz. Umarım gelecek seneki tartışmada aynı konuları dile getirmekten en azından biraz uzaklaşırız. Elbette ki daha ciddi bir revizyon konusu ancak yeni bir anayasayla ve yeni bir denge denetleme mekanizmalarını ve kuvvetler ayrılığını içeren bir mekanizmayla gerçekleştirilebilir. Bunun olabilmesi için de elbette ki mücadele edeceğiz.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

OTURUM BAŞKANI İSMAİL FARUK AKSU - Ben teşekkür ediyorum Sayın Oluç.

Sayın Usta, buyurun lütfen.

ERHAN USTA (Samsun) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlar, değerli bürokratlar; şimdi, tabii, başından itibaren en tartışmalı iki tane konu Türkiye Varlık Fonu niye var? Yani bu Fonun kurulması doğru muydu, değil miydi? Bir de denetim meselesi. Arkadaşlar da aslında ifade ettiler. Şimdi, tabii, artık varlığını tartışmanın bir anlamı yok. Bana göre Türkiye Varlık Fonu Türkiye'nin ihtiyaç duyduğu bir şey değildi. Yani Türkiye'de bir şekilde kurumların yaptığı işleri, duplikasyondan başka bir şey değil. Yani borçlanmayla ilgili hazine var. Yani Varlık Fonunun borçlanma -kapasitesi demeyeyim de- notu yani hazineden daha mı üstün, daha mı düşük faizle borçlanıyor? Ondan sonra veya birtakım varlıklarının özelleştirilmesi içinse -şu ana kadar özelleştirme yok ama onlar da gündeme gelebilir yani gelmesi de gerekebilir- eğer öyle bir şeyse zaten bu işle ilgili olarak yıllarca mütehassıs olmuş kurum var. Efendim, yatırım yapılacak yerleri belirlemek, birtakım yatırım potansiyelleri oluşturmaksa, Strateji ve Bütçe Başkanlığı var. Yani bu kurumlar var iken ve bu kurumların bu görevleri devam ederken Varlık Fonunun bu tür görevlerle teçhiz edilmesinin ben zaten çok doğru olmadığını düşünüyorum ama onu artık çok tartışmanın belki bir anlamı kalmadı. Bu denetim meselesini biraz sonra ayırarak söyleyeceğim vaktim kalırsa çünkü bir kısmını usulle ilgili olarak esas itibarıyla söyledim.

Şimdi, tabii, kurumsallaşma açısından baktığımızda Varlık Fonu mesela Yönetim Kuruluna bakıyoruz -usulle ilgili hususta eleştirdim- Sayın Cumhurbaşkanının kendi kendisini Varlık Fonu Yönetim Kurulu Başkanı olarak ataması başlı başına yanlış bir şey, tamam, hadi onu da geçtik o yanlış ama ilk kurulduğunda, o yönetim oluşturulduğunda dönemin Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak Yönetim Kurulu üyesi ve Başkan Vekiliydi, sonraki Hazine Bakanlarını göremedik. Mesela dünya örneklerine de baktığımızda Hazine Bakanları bir şekilde bu varlık fonlarıyla ilişkili oluyor. Mesela, tabii, bu sorunun cevabını siz verecek değilsiniz ama bu soruyu ben açık olarak soruyorum, bunun cevabını bilen varsa söylesin bize. Yani niye ondan sonraki Hazine Bakanları Varlık Fonunun yönetiminde madem öyle yer almadılar? Yani Cumhurbaşkanının Başkanı olması yanlış da hadi o yanlış bir kenara bırakıyoruz, madem öyle bu sistem niye devam ettirilmedi? Kurumsallaşma açısından bence bu önemliydi, bu yapılmadı.

Şimdi hakikaten şöyle bir bakınca mesela performans açısından bakıyorum kabaca... Bir de şunu söyleyeyim: Şimdi konsolide tablolarınız var, Devlet Denetleme Kurulundaki arkadaşlar da o tabloları çıkarmışlar, PwC de çıkartıyor. Bence bu konsolide tablolar hiçbir şey ifade etmiyor, onu söyleyeyim. Konsolide bilançolar, bilmem neler... İşte, ikaz etmek durumunda kalıyorsunuz "Ya, yükümlülük tarafında mevduat var, o yükümlülük değil." filan diye. Bir de o kadar büyük firmalar, o şirketler var ki içerisinde diğerlerine nispeten mukayese ettiğimizde. Yani diğer taraftakinin performansı isterse yüzde 100, çok çok olağanüstü olumlu performans gösterebilir bu tarafın performansının birazcık kötü gitmesiyle diğerini alıyor götürüyor konsolidede. Ya, bu konsolide üzerinden bu işi götürmemek lazım. Konsolide bana göre hiçbir şey ifade etmiyor arkadaşlar. Ha, yapılabilir, yine o da yapılsın, onu da görelim. Oradan da bakıyorsunuz şimdi, böyle olmakla birlikte, mesela 2023'te on iki aylık TÜFE'miz neydi bizim? 64,8. Biz devlette çalışırken kurumlarla da şirketler de bize gelirlerdi, yeni yılın makrolarını falan bizimle konuşurlar, kendileri, onlar da planlamalarını yaparlar filan. Mesela bir şirket normal bir şirket en az yani enflasyon artı 10'la çalışır, varlıklarını, kârını, sektörüne göre bu değişir tabii, öyle bakar. Mesela 64,8 on iki aylık enflasyon olmuş ama öz kaynak artışı yüzde 61. Yani konsolidede ama çok bir şey veriyor mu? Bana görev vermiyor. Yani burada bakmak lazım, ayrı ayrı görmemiz gerekiyor. Ondan sonra veya toplam varlıkları yüzde 67, bu enflasyonun 2 puan üzerinde ama net dönem kârı -işte rekor kırdık falan filan diyorsunuz- yüzde 42, reel olarak sizin kârlılığınız gerilemiş arkadaşlar, 2023'te 2022'ye göre. Yani bu ne kadar önemlidir, önemli değildir onu bilmiyorum da -bilmiyorum derken bilmediğimden değil- hani söylüyorsunuz rekor kâr filan. Yani yüzde 65 enflasyon var, siz yüzde 42 kâr etmişsiniz, bu böyle kıvanç duyulacak bir şeymiş gibi yazılmış. Dolayısıyla, bakıldığında mali tabloların yani konsolidesi üzerinden bakıldığında öyle çok ahım şahım bir durum yok veya var mı diye de soru olarak da soralım. Yani bu görüşüme katılıyor musunuz?

Şimdi "katma değer" kelimesi çok kullandınız Sayın Genel Müdür, güzel, önemli bir kelime, biz planlamacı olduğumuz için katma değeri biz de çok kullanırız. Yani hakikaten şunu soruyorum: Varlık Fonu kuruldu, herhâlde 2016'da kurulduydum, faaliyete geçeli yedi sekiz yıl oldu. Yani ne sağladık bu ülkeye? Yani daha önceden yapılmayan, yeni yapılan veya bu sistem olmasaydı hiç yapılamayacak olan ne sağladık? Veya millî gelir özdeşliği anlamında -katma değeri biz daha çok orada kullanıyoruz- öyle baktığınızda mesela bu ülkeye ne kadar, hakikaten millî gelir anlamında katma değer sağladığınızı düşünüyorsunuz? Bunun bir analizini yaptınız mı? Çünkü çok tartışılan bir konu, varlığı tartışıldığı için mesela böyle bir çalışmanın yapılması lazım bana göre. Tabii, bunu geçmişten farklılaştırarak yani BOTAŞ'ın katma değerini sizin katma değeriniz gibi yazmanın bir mantığı yok. Ha, BOTAŞ'ın performansını iyileştirdiyseniz onu söyleyebilirsiniz ki oralar kötü. Biz -yani kamu işletmeleri raporlarına bakarsanız-

Hazine ve Maliye Bakanlığının o raporlardan şirket bazında inceliyoruz -genel olarak söyleyeyim, yıl yıl değişebiliyor- ama yani Fona alındıktan sonra... Bunun başka sebepleri de olabilir, bakın onu söyleyemiyorum yani tek bir sebebe dayandırmak yanlış da olabilir. İşte, küresel kriz vardır veya pandemi girmiştir, bazı şirketi olumlu, bazı şirketi olumsuz etkilemiştir ama işte, bu açıklamaları bize yapmanız lazım bana göre. Ama genel olarak baktığımızda Fona alınan kamu şirketlerinin performansında bir kötüleşme var, kârlılıkları düşüyor, kimi firma kâr ederken zarara dönüşmüş oluyor. Mesela, bunların analizlerini sizin şeylerinizde görmemiz lazım çünkü yeni ilave bir şey yapmaktan da öte ilk önce ben mevcudu koruyabilmiş miyim? Yani bu KİT vardı, işte, Hazinesinin portföyünde olarak veya Özelleştirme İdaresi portföyünde. Özelleştirmede çok fazla kalmadı ama Hazinesinin yönetiminde bizim bir KİT portföyümüz vardı 233 sayılı KHK kapsamında. Şimdi, onun bir kısmını buraya aldığımıza göre burada evet, denetim sisteminde bir değişiklik yok ama onun da dolaylı olarak var -onu birazdan vaktim kalırsa söyleyeceğim- ama yönetiminde değişiklik var yani yönetim artık Hazinesinden Varlık Fonuna geçiyor, atamaları, başka şeyleri, müdahaleleri, şunları bunları... Dolayısıyla, mesela buradaki performansı ölçmemiz lazım bana göre. Siz de sunumlarınızda lütfen -bu sene olmadı ama- gelecek sene yer verin. Devlet Denetleme Kurulunun raporunda da bence bunların olması lazım. Sadece muhasebe standartları açısından yani bir denetlemenin... Bu önemli. Önemli mi? Önemli ama çok cılız kalıyor. Ben kamu açısından yani millet olarak şunu görmek istiyorum... Hep BOTAŞ örneğinden gidiyorum, iyi de bir örnek değil, onu söyleyeyim çünkü bu son dönemdeki bazı şeylerden dolayı ama yani BOTAŞ'a baktığımızda bu şirket vardı zaten. Bu şirketin buradan alınıp buraya konulması benim milletime, devletime, ülkeme nasıl bir katkı sağladı, bunu bizim görmemiz lazım.

Şimdi, Sayıştay bunu mükemmel mi yapıyor? Yapmıyor. Sayıştay denetimi olacağına olmasın zaten, denetimin o kısmını artık eleştirmiyorum. Bugünkü şekliyle bir Sayıştay denetimine tabi olmaması alt fonların, bilmem nelerin çok da büyük bir kayıp değil çünkü Sayıştay zaten bitti, onun denetim işi bitti. Ama bu genç arkadaşlarımızın, özellikle denetimlerinde bu anlamda kamunun performansı... İlla, bakın, arkadaşlar, şunu söylemiyoruz: "Hükûmete bir sıkıntı bulun, Hükûmete bir şey çıkartın, oradan da bize bir malzeme çıksın." Bunun derdinde falan değiliz yani derdimiz kaynaklarımız. Kaynak sıkıntısı çeken bir ülkemiz. Kaynaklarımız ne kadar verimli kullanılıyor, yapılan bu işlem doğru mu? Şimdi, çok tartışılan bir şeydi bu Varlık Fonu. Ha, bu size siyaseten karşı tarafa argüman da sağlar. "Bak kardeşim, siz buna karşı çıktınız, karşı çıktınız ama bu Fon şöyle şöyle, şöyle ülkeye katkılar sağladı." Ama "Kamu bankalarına sermaye desteği sağladı." gibi değil. Nereden aldınız parayı? Hazinesiden. Şimdi, biraz da onları konuşacağız. 311 milyar mı? 2020 sonunda hazinenin nakit dışında hazır stoku var üzerinde. Yani 311 milyar lira hazineye borçlanmışsın veya borçlanmadın, nakit dışı size veriyor yani kâğıt veriyor, sen de o kâğıdı katıyorsun öbür tarafa veriyorsun. "Ben kamu bankalarına sermaye desteği sağladım." diye bununla övünebilir miyiz arkadaşlar? Bu övünecek bir şey mi? Değil. Niye öyle sermaye desteğine ihtiyaç olduğu hususu da ayrı bir husus. Bir, biz o bankaları nasıl yönettik de böyle bir sermaye ihtiyacı içerisine girdiler? Bir de sermayesini sanki kendi kazandığınız paradan mı veriyorsunuz ya? Hazine size devlet tahvilini veriyor, hazine kâğıdıyla da sizde o tarafa destek sağlıyorsunuz. Yani bu anlamda... Bütün bunları niye söylüyorum? Hakikaten ne yaptık? Tamam, belli bir süre uygulama gerçekleşti. Bu uygulamanın sonucunda biz bu ülke açısından iyi bir şey yaptık mı, yapmadık mı? Yaptıysak nasıl yaptık? Bunun objektif bir şekilde analizini yapmak lazım. Ha, bunlar uzun uzadıya, bunların bir kısmını biz yapabiliriz ama sizin elinizdeki bilgilerin tamamı bizde yok, o kadar insan gücü potansiyeli yok nihayetinde siyasi partilerin ama bunların denetim birimleri tarafından Varlık Fonu yönetimi tarafından yapılmasının ben uygun olacağını düşünüyorum.

Mesela, şimdi bir örnek, böyle biraz parça parça gidiyor çünkü bazen sunumdan aralara girdim. İstanbul Finans Merkezi Projesi, on yıl İstanbul Finans Merkezi Projesi'nin koordinatör yardımcılığını yaptım, planlama koordinatörlüğü ama İstanbul'daki binadan, inşaattan bahsetmiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI İSMAİL FARUK AKSU - Buyurun Sayın Usta.

ERHAN USTA (Samsun) - Bu, bir Türkiye projesi olarak, işte düzenleyici şeyler yapılması, vergiyle ilgili, altyapıyla ilgili, şununla bununla ilgili filan diye. Belki o birimden de bir arkadaş var herhâlde, onlar bakıyorlar mı bakmıyorlar bilmiyorum, neyse o işin ayrı bir kısmı. "İstanbul Finans Merkezi" diyorsanız bana bir, bunu söylemesi lazım. Şimdi, bakın, 2009 yılında Küresel Finans Merkezleri Endeksi'ne ilk kez biz İstanbul'u sokmuştuk; gittik, görüştük adamlarla anlattık, İstanbul'u anlattık, Türkiye'nin potansiyellerini anlattık, Küresel Finans Merkezleri Endeksi'ne 72'nci sıradan girdiydi. Bu, Z/Yen Londra bazlı bir şirket. Ondan sonra 2014'te bu yükseldi, yükseldi, 42'nci sıraya kadar yükseldi yani İstanbul, Küresel Finans Merkezleri Endeksi'nde 42'nci sıraya kadar yükseldi. 2023'te en son veri kaç biliyor musunuz arkadaşlar? 104'üncü sıraya düştü. Yani bununla ilgili bir şey yapabildik mi? Varlık Fonumuz veya işte bunun ilgili birimi bilmem ne. Yani ilk girdiğinde 72'nci sırada, 42'ye kadar yükseliyorsun, şimdi 104'üncü sıraya geriliyorsun. Dolayısıyla hani İstanbul Finans Merkezi diyenlerin böyle biraz dikkatli söylemesinde fayda var.

"Tam 2 milyar dolarlık proje değeri..." dediniz, tabii bunlar hemen sunumdan sonra dikkatimi çeken hususlar, onun çalışmasını ben yapmış değilim ama bunun alternatif maliyetiyle birlikte, finans maliyetiyle birlikte yatırım maliyeti bize nedir? Onu bir görmemiz lazım. 2,1 milyar dolar iyi bir para ama belki de alternatif maliyetleriyle birlikte. Bakın, değerli arkadaşlar, Türkiye geçen yıl yurt dışına 17,8 milyar dolar faiz ödedi, sadece faiz, dış faiz ödedik. Bu yıl 21,5 milyar dolar olacağını tahmin ediyorum ben, elimizde on aylıklar var, bugün herhâlde on bir aylığı da çıktı ama onu göremedim ama on aylığı 17,5 milyar dolar faiz ödüyorduk dışarıya. Hani Cevdet Yılmaz da arada burada söylüyor, "Ya, şu yatırımları yaptık, çok eleştirildi ama iyi ki de yaptık şimdi olsa yapamazdık."

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERHAN USTA (Samsun) - Başkanım, toparlayacağım.

Meseleye böyle bakmamak lazım. Yani kendi paramız çok fazla olur, koyacak yer bulamayız, yarın ihtiyaç olacak yatırımı da bugünden yaparsınız ama bunları siz çok yüksek, yüzde 10'ların üzerinde bir döviz cinsinden faizle yapıyorsanız her harcadığımız meteliğin hesabını iyi yapmamız lazım, onun için söylüyorum.

Bu konsolide rapor meselesini söyledik. Şimdi gelelim biraz denetim meselesine. Şimdi, az önce usul esnasında da söyledim. Yani o söylediğimiz gerekçelerle bir, bağımsız denetim firmasını kendisi belirliyor. DDK adına yani o anlamda kamu adına yapacak denetçiler yine Sayın Cumhurbaşkanı tarafından belirleniyor. Ondan sonra Parlamentoda yapılacak denetimin milletvekilleri

olarak AK PARTİ Genel Başkanı sıfatıyla -az önce arkadaşlar alındı, değerli arkadaşlar, sistem bu- Parlamentoda kendisini denetleyecek milletvekillerinin bir kısmını -ki bunlar çoğunluk milletvekili oluyor, iktidar olduğuna göre- çoğunluk milletvekillerini yine kendisi belirliyor. Yani bütün denetim sistemini tamamen bir kişi kendisi belirliyor, kendisini bir yere atıyor, ondan sonra biz burada sağlıklı bir denetim bekliyoruz. Yani bu olmaz. Eğer buna rağmen bir denetim çıkıyorsa vallahi o zaman da bu denetimi yapanları da hakikaten baş tacı etmemiz lazım. Ama buradan tanımsal olarak sağlıklı bir denetim çıkmasını çok fazla beklememek lazım. Arkadaşların yaptığı işi önemsiyorum onu söyleyeyim. Raporlarınız her ne kadar çok karmaşık gelse de hepsine baktım, okudum, ettim, ellerinizi kollarınıza sağlık. Bu eleştiri size yönelik bir eleştiri değil, sistemsel bir problem var burada, onu söylemeye çalışıyorum. Dolayısıyla burada çok tarafsız bir denetimi görme imkânı yok ama yine de bir şeyi görmüşüz. Mesela 2022 yılında -daha önceden ben bunu bir başka vesileyle burada gündeme getirmiştim- Varlık Fonunda bir vurgun oluyor biliyorsunuz. 25 milyon doları, "75 milyar dolar Türkiye'ye yatırım getireceğim." diye birileri sanki Türkiye hakikaten böyle bir kabile devleti yani bir sistem mistemi yok, birisi diyor ki: "Size 75 milyar dolar getireceğim." diyor. Buna kim inandı, nasıl inandı, nasıl bir şey bu? 25 milyon dolar alınıyor, Varlık Fonunun ilk kuruluş aşamalarında herhâlde kaynağı filan olmadığı için örtülü ödenekten olduğu filan söyleniyor, o zaman dönemin Başbakanı Binali Yıldırım'ın talimatıyla olduğu söyleniyor, mahkemelik bir konu. Şimdi amacım bunu gündeme getirmek değil ama amacım şu: Yani bu iş Varlık Fonu kaynaklarından mı ödendi, oradan ödendiyse nasıl ödendi? Yani kurul nasıl bu kararı aldı? Birisi size bir şeyi taahhüt ediyor, uçuk bir taahhüt. Yani size cennet vereceğim diyor veya işte yakmayan kefen veriyorum der gibi hani var ya hile hurda yapan hocalar var ya, onlar gibi bir şey bu. "75 milyar dolar getireceğim." deyip 25 milyon dolar devletin parasını tokatlıyorlar ve bu hangi sistem içerisinde nasıl ödendi bu para? Bunun bir kısmının geri alındığına ilişkin birtakım şeyler duydum, böyle bir şey oldu mu, olmadı mı? Bu meseleye ilişkin de bir şeyiniz varsa onu söylerseniz sevinirim. Ama yine de bakın, bütün eleştirilere rağmen bu, Devlet Denetleme Kurulunun raporundan sonra bildiğim kadarıyla -tabii ben bunu medyadan okudum yani açık kaynaklardan okuduğumuz bir şey- 2022 raporundan sonra ortaya çıkmış bir şey. Bu anlamda da yine de o denetimin de belli bir faydası elbette var. Demek ki denetimi daha kaliteli yapmış olsak başka şeyler de çıkacak. Sadece yolsuzluk anlamındaki meseleler değil, verimsizlik, etkinsizlik anlamında. Yani her şeyi çalma çırpma bağlamında ele aldığımızı düşünmeyin. Çok iyi niyetli de olabilir ama bir kamu kaynağı yanlış kullanılıyor olabilir. Bu da bir anlamda bir kayıp ekonomi açısından değil mi? Hani ben meselelere biraz da öyle bakıyorum. O anlamda bu denetimin daha sağlıklı olması ülkemiz açısından da, milletimiz açısından da ben çok faydalı olur diye düşünüyorum.

Son konu olarak da, Sayın Başkan, uzattığımı biliyorum ama bu nakit dışı tahvil meselesi önemli, kısmen söyledim. Şimdi, 2023 sonu itibarıyla 311 milyar liralık hazinenin Varlık Fonuna verdiği önemli bir kısmı da kamu bankaları için olan bir kâğıt var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERHAN USTA (Samsun) - Bitiriyorum.

"Kâğıt var." derken yani para vermiş aslında, kâğıt demek uzun vadeli para demek, 311 milyar lira. Bunun bir kısmı itfa vakti geldiği için -o paralar- alındı, kaynak olarak nakdi girişi de oldu. Şu anda bu stok 190,6 milyar lira. Bunlar çok önemli paralar. Bu paralar nerede, nasıl kullanıldı Sayın Genel Müdür? Bu konularda bize bilgi verirsiniz sevinirim. Yani niye kamu bankaları bu kadar çok sermaye enjeksiyonuna veya dışarıdan para enjeksiyonuna muhatap oldular veya ihtiyaç duydular? Buna bir bakmamız lazım.

Özetle yani değerlendirirken soru şeklinde de sormaya çalıştım, onlara da en son konuşmanızda yer verirsiniz çok sevinirim.

Tekrar denetimimizin ve Varlık Fonu işlemlerinin hayırlı olmasını dilerim.

Sağ olun Sayın Başkanım.

OTURUM BAŞKANI İSMAİL FARUK AKSU - Teşekkür ediyorum Sayın Usta.

Sayın Kalaycı, buyurun.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Sayın Başkan, Değerli Komisyon üyeleri, Varlık Fonunun değerli yöneticileri, değerli denetim elemanları, kıymetli basın mensupları; öncelikle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Arda Bey'e teşekkür ediyorum sunumundan dolayı. Ayrıca, denetim elemanı arkadaşlarımıza da hazırladıkları rapordan dolayı teşekkür ediyorum.

Önce şunu ifade edeyim: Yani hem Genel Müdür hem de tüm ekibi, Genel Müdür Yardımcılarıyla birlikte buradalar. Bunu eleştirmenin ben bir anlamı olduğunu düşünmüyorum. Neticede denetim kapsamında sorulacak sorulara cevap verecek arkadaşların hepsi burada, en başta Genel Müdür burada. KİT Komisyonuna giderseniz orada da hesap veren, Komisyon üyelerinin sorularına cevap veren genel müdürdür.

İkinci olarak, denetim konusu... Şuna saygı duyarım, "Burada Sayıştay denetimi olsun yani uygunluk denetimi de yapılsın." görüşüne saygı duyarım ama yapılan denetim hukuka uygun bir denetim. Şimdi, Anayasa'nın 165'inci maddesi sermayesinin yarıdan fazlası kamuya ait olan, devlete ait olan kuruluşların Meclis tarafından denetiminin kanunla düzenleneceğini ifade ediyor. 6741 sayılı Kanun da bu denetimin Cumhurbaşkanımız tarafından belirlenecek denetim elemanları vasıtasıyla ve bağımsız denetim standartları çerçevesinde denetlenmesini öngörmüş. Yani bu anlamda hukuka uygun bir denetim süreci var ve hazırlanan denetim raporları var. Efendim, işte, "Cumhurbaşkanı hem buranın başkanı hem kendi denetim elemanlarını belirliyor." E, kim belirleyecek arkadaşlar ya, kim belirleyecek?

RAHİM AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - "Her şeyi bir kişi yapsın." mı diyorsunuz Sayın Kalaycı?

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Devlet Denetleme Kurulunun antedi niye var ya da o niye sahipleniyor? E, bir yer sahiplenecek. Cumhurbaşkanına bağlı denetim kurulu da Devlet Denetleme Kurulu yani Devlet Denetleme Kurulu antediyle gelmesi bana göre çok daha rapora önem vermek anlamına geliyor yani Devlet Denetleme Kurulunun raporu niteliğini taşımış oluyor. İşte, denetim elemanlarını Cumhurbaşkanı belirliyor.

Arkadaşlar, biliyorsunuz, daha önce de ifade ettim, ben uzun yıllar Başbakana bağlı bir denetim kurulunda çalıştım yani bunda ne mahzur var? Başbakanın atadığı kişiler... Hatta Başbakanı denetledim, rapor yazdım. Yani denetim elemanı arkadaşlar görevini yapar, görevi neyse onu yapar, kim atadıysa atar ama görevi bellidir, o çerçevede görevini yapar.

ERHAN USTA (Samsun) - Başbakanlığın bütün denetim sistemi Başbakanlık Teftiş Kurulu tarafından yapılsa dediğin örnek olabilir ama burası Sayıştay denetimine tabi bir yer. Burada kurulan sistem, kendi atadığı denetçilere denetletiyor. Emsal doğru bir emsal değil.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Kim denetleyecek yani dışarıdan mı getireceğiz?

ERHAN USTA (Samsun) - Mustafa Hocam, Cumhurbaşkanının olmasını çok normal kabul ettiniz ama zaten yapacak başka bir şey yok, Cumhurbaşkanının da alttan birisine denetletecek hâli yok. Bunun doğrusu nedir? Hazine ve Maliye Bakanı onun başkanı olmuş olsa...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Arkadaşlar, konu hukuka uygun, Anayasa'mıza uygun. Cumhurbaşkanı da yürütmenin başı, devletin başı, elbette belli yetkileri olacak.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Sayın Kalaycı, tüm yetkiler Cumhurbaşkanında. Planlamanın, yürütmenin, denetimin, hepsinin bir kişide birleşmesi sıkıntılı.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Bir sıkıntısı yok yani bunu paylaşıyor.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - E, biraz daha verelim o zaman!

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - O tartışma ayrı bir konu, sistem tartışmasına girelim dersanız ona gireriz ama...

ERHAN USTA (Samsun) - Bunun savunulacak bir yanı da yok.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Nasıl yok? Savunuyoruz.

ERHAN USTA (Samsun) - Eleştirilere cevap veriyorsunuz.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Yok, eleştirilere cevap değil yani görüşümüzü ifade etmeyelim mi?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, karşılıklı tartışmalardan imtina edelim.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Başbakanlıkta yirmi beş yıl denetim elemanlığı yapmış bir arkadaşınız olarak samimi olarak görüşlerimi ifade ediyorum.

Şimdi, denetim dışı olan kuruluşlara baktığımız zaman, Devlet Denetlemenin raporundan baktığım kadarıyla, 1 ana fon denetleniyor ekip tarafından, 1 alt fon. Arda Bey cevap verdi ama bu alt fonların sayısı ikide bir değişiyor ve faal değil, hâlen de herhâlde tek fon faal. O niye öyle? Yani altı yedi senedir fon kurup kapatıyoruz, kuruyoruz kapatıyoruz; onun -eski deyimle- esbabı mucibesi ne? Onu aktarırsanız... 1 alt fon, 1 ana fon, 1 yönetim şirketi, 8 de şirket var benim gördüğüm. Bunun dışındakiler normal Sayıştay denetimiyle denetleniyor yani sermayesinin yarısından fazlası devlete aitse zaten mevcut denetim sistemi aynen devam ediyor. Yani burada tartıştığımız, bu kuruluşlarla ilgili denetim. Bu kuruluşlarla ilgili denetimi de -işte, biraz önce ifade ettim- 6741 sayılı Kanun nasıl denetleneceğini orada ifade etmiş.

Şimdi, bu amacın gerçekleşmesi konusunda, Aşkın Bey de ifade etti, aslında kanunda çok önemli amaçlar ortaya konmuş. Biraz gecikmeli gitmiyor mu Sayın Genel Müdürüm? Yani baktığımız zaman, işte, eurobond ihracı, sendikasyon kredisi, murabaha, sukuk ihracı falan, İstanbul Finans Merkezi'yle ilgili bir mesafe katetmişiz ama onun dışında, diğer şirketlere bakıyorum, hâlen ÇED yeni alınmış herhâlde bu İskenderun'da kurulacak fabrikada yani gecikmeli mi gidiyor yoksa normal süreci mi bu? Çünkü beş altı sene olmuş kurulalı şirket. Madenle ilgili ruhsatlarımız var, bazı yerlerle ilgili projelerimiz de var ama hiç mi mesafe katedemiyoruz? Bu konuda sıkıntımız mı var? Niye tam faaliyete geçemiyor bu şirketlerimiz? En azından bu konuda bilgi verirsiniz memnun olurum.

Bir de bu Kozanın 12 şirketi fona devroldu. Onların yönetimi, yine kayyum mu yoksa siz mi yöneteceksiniz? Ona da bir cevap verirsiniz...

46 gayrimenkul var yani bunlar değerlendirilecek bir şey mi yoksa elden çıkarmayı planlıyor musunuz? Kullandığınız şeyler mi?

Varlık Fonu Yönetim AŞ'nin kârına bakıyorum -daha önce burada konuştuklarımız konsolide fonun kârı 320 milyar dedikimiz- Varlık Fonu Yönetim AŞ'nin kârı 37,5 milyar lira. Yani bu, kâr paylarından mı geliyor -çünkü altta faaliyet gösteren, faaliyet geliri elde eden bir şirketimiz yok- ya da kur farklarından falan mı kaynaklanıyor, finans gelirleri mi? Onu merak ettim.

Bir de son olarak Aşkın Bey'in "kamu dışında" dediği şeye katılmıyorum; kamu dışında değil Varlık Fonu, kamu kurumu. Özel hukuk hükümlerine tabi olarak faaliyet gösteriyor.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Genel dengenin içinde değil, kamu kesimi genel dengesi içinde değil.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Yani diğer şirketler nasılsa burası da aynı. KİT'ler de aynı özel hukuk hükümlerine tabi, Varlık Fonu da özel hukuk hükümlerine tabi ama kamu idaresi, kamu tüzel kişisi.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Tamam ama kamu kesimi genel dengesi içinde değil.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Bütçesi, malum, KİT'lerin de dâhil olmuyor şeye.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - KİT'ler dâhil oluyor. Genel denge...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Ha, genel denge... Anladım.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Burada kamu hesaplarında yok.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Anladım.

Benim soracaklarım bunlar. 176 bağlı ortaklığımız mı var? Rapordan öyle gördüm ben. Gerçi o 2023 itibarıyla herhâlde, 176 bağlı ortaklık diyor. Yeni katılımlar olunca, Koza falan katılınca herhâlde bu sayı arttı, 31 şirket var.

Ben teşekkür ediyorum, hayırlı olsun diyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Akay, buyurun.

CEVDET AKAY (Karabük) - Teşekkür ederim Başkanım.

Sayın Başkanım, Değerli Komisyon üyeleri, Türkiye Varlık Fonunun çok kıymetli yöneticileri, değerli basın mensupları; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, Türkiye Varlık Fonu varlık büyüklüğü 318 milyar doları bulmuş, öz kaynağı 50 milyar dolar, kârlılık da 13,6 milyar dolar. 2023 rakamlarından bahsediyoruz. Böyle bir büyüklükten bahsediyoruz fakat yıllar itibarıyla baktığımız zaman da Varlık Fonundaki kamu kurum ve kuruluşlarının bir kısmının yeterli şekliyle kâr üretmediğini ve öz kaynak yapısının da zayıfladığını

görüyoruz. Siz de sunumda bahsetmiştiniz, hatta Türk Ticaret Kanunu'nun 376'ncı maddesine göre karar almak zorunda kaldığınız kuruluşlar da var bunun bünyesinde. Genel bütçede, baktığımız zaman, en önemli sorunlardan biri görev zararlarıydı. Görev zararlarıyla ilgili olarak bütçede çok ciddi rakamlardan bahsetmiştik. 2025 yılı için aşağı yukarı 1 trilyon 299 milyarlık bir görev zararı tahmin ediliyor. 2024 sonu için bu rakam 938 milyar TL'yi yani 290 milyar TL'lik bir artış söz konusu olacak. Şimdi, baktığımız zaman, Varlık Fonu bünyesinde de görev zararı nedeniyle ciddi zararları bulunan kuruluşlar var. Bunlardan biri, mesela, BOTAŞ. BOTAŞ'ın üç yılda 388 milyar TL'lik borcunu sildik veya vergiye mahsup ettik. Buna mukabil, BOTAŞ da yapısını güçlendirmekle alakalı altı yılda tam 17 kez doğal gaz faturalarına zam yapmış yüzde 532 oranında, yine bu faturalardaki vergilere de yüzde 345 oranında zam yapmış yani vatandaşın cebinden bu paralar çıkmış.

Şimdi, kamu bankaları açısından baktığımız zaman da kamu bankalarına sermaye desteği sağlanıyor. Kamu bankalarının da ciddi görev zararları var. Şimdi, bir tablo göstereceğim size. Buradaki tabloda Ziraat Bankası ve Halk Bankasının görev zararlarıyla ilgili bir rakamdan bahsediyorum. 2024'ün ilk on ayında Halk Bankası 28 milyarlık bir görev zararı yapmış, Ziraat Bankası 64 milyar. 11'inci ay itibarıyla Ziraat Bankasında 75,7 milyar -o rakam da açıklandı- bir zarar söz konusu. Yani 2006-2024 yılları arasında bu tablo bunu gösteriyor. Buradaki iki bankanın kamu görevlendirme zararları toplam 193 milyar TL'lik bir rakam.

Şimdi, bir taraftan Türkiye Varlık Fonu bünyesindeki Piyasa İstikrar ve Denge Alt Fonuyla (PİDF) kamu bankalarına sermaye aktarımında bulunuluyor, sermaye desteği sağlanıyor ama bir taraftan da bu sağlanan desteklerin nereye kullanıldığı da belli değil. Eğer bu destekler sağlandıysa, hazineye gerekli transferler yapıldıysa esnafı desteklemekle görevli olan, KOBİ'leri desteklemekle görevli olan, çiftçileri desteklemekle görevli olan bu bankaların görevlerini yapması ve bunun neticesinde de esnafın mesela kepenk kapatır duruma gelmemesi gerekirdi veya hatta da çiftçinin girdi maliyetlerinin çok atmaması, meyve sebze fiyatlarının, et fiyatlarının böyle uçuk bir şekilde gelmemesi gerekirdi. Görev giderleri, görev zararları bence hem bütçenin hem Türkiye Varlık Fonunun çok önemli hususlarından biri. Niçin zarar yapılıyor? Buraya aktarılan paralar nerelere nasıl, hangi kriterlere göre harcanıyor? Bütçe disiplinini bozan bir konu. Bu konunun üzerine mutlaka gidilmesi gerekiyor. Siz kârlılıktan bahsettiniz, bu kârlılık çok daha yüksek olabilirdi. Diğer fonlara baktığımız zaman bu rakamların çok daha yüksek olduğunu görüyoruz. Norveç Fonunun mesela 218 milyar dolarlık bir rakamı var aynı dönemde, 2023 yılı için, buna mukabil bizde çok daha düşük rakamlar. Demek ki bünyedeki bazı kuruluşların kârlılığını artırmak, öz kaynak yapısını güçlendirmek gerekiyor.

Şimdi, bir taraftan bu kamu bankalarına -değerli vekillerim de bahsettiler- sermaye desteği verirken bir taraftan da ikrazen borç üstlenimi yoluyla Hazine ve Maliye Bakanlığından kredi mukaveleleriyle paralar alınıyor. Bu paralar sermaye olarak kamu bankalarına aktarılıyor. Vadesi geldiği zaman da tekrar ödenmek için bu kamu bankalarından kredi kullanılıyor. Örneğin, 2024 yılında vadesi dolan 4,5 milyar euroluk bir rakam var, küsuratı saymıyorum. Bunun sadece 100 milyon eurosunun anaparasını ödeyebilmişsiniz, geri kalan faiz 3,6 milyar euro olarak da yenilenmiş. Ziraat Bankasından alınmış, Halk Bankasından alınmış, Vakıfbanktan alınmış, Kalkınma Bankasından alınmış; Ziraat Katılım Bankasından, Emlak Katılım Bankasından alınmış. Zaten dar gelirli, halkımız kullandıkları krediyi kredi yoluyla, yeni kredi kullanılarak kapatırken kamu kurum ve kuruluşları da maalesef kullandıkları krediyi tekrar kredi yoluyla kapatır vaziyete gelmişler. Bütçe borç, anapara, faiz ve kur farkı gideri sarmalındaydı. Yine Türkiye Varlık Fonu da paralel bir hazine olarak bu sarmalın içerisine girmiş durumda. Bir an önce önleminin alınması mutlaka gerekiyor.

Bünyedeki firmalardan TÜRK TELEKOM'un alımıyla ilgili de -kur farkı giderinden örnek olsun diye size bahsediyorum- yüzde 55'lik hissesini almak için 1 milyar 650 milyon dolarlık bir alım yapıldı. Bunun 1 milyar 581 milyon doları 11 bankadan kredi olarak kullanıldı iki yılı ödemesiz, 2028'de bitecek vadesi. Şimdi, kullanıldığında 32 milyar TL iken 2025 Ocak ayı itibarıyla -ben hesapladım- 56 milyara çıkmış yani burada kur farkı gideri ciddi bir problem. Bütçede de aynı problem var. Örneğin, merkezî bütçede 2023'ten 2024'e devreden kur farkı gideri 1 trilyon 722 milyardı, aynı dönemde borç stoku 6,7 trilyonu yani yüzde 25'i kur farkı gideri. Şimdi, bu rakam 9,5 trilyonların üstüne çıktı, aynı oranlar konuluyor. Bu kur farkı giderlerine bir çözüm bulunması gerekiyor, sermaye yapısına çözüm bulunması gerekiyor ve bu hususlarla ilgili gerekli önlemlerin mutlaka alınması gerekiyor.

Şimdi, genel olarak baktığımız zaman da zararın büyük bir bölümü finansman giderlerinden ileri geliyor. Finansman giderlerinin de sebebi, kaynak ihtiyacı olduğundan. Bu durumun mutlaka giderilmesi gerekiyor, borçların azaltılması gerekiyor, bunun için de gerekli önlemlerin çok ciddi bir şekilde alınması gerekiyor.

Şimdi, çoklu maaşlar diyoruz. Bir taraftan o konularla ilgili de Türkiye Varlık Fonu bünyesi yönetiminde bulunan kişilerin başka kamu kurum ve kuruluşlarında görev alıp almadığıyla ilgili detaylı bilgiye hâkim değiliz. Burada bir vergi reform paketi çıktı. Bu vergi reform paketinde şu konudan bahsediliyordu: Yani 2 maaşla sınırlandırılacak, 2 yerden fazla maaş alınmayacak. 2'nci maaşla ilgili 98 bin TL'lik bir sınırlama vardı. Şimdi, bakıyoruz, kamu kurum ve kuruluşlarının yüzde 50'nin altında hissesi olan yerlerde bu sınırlama yok. Sizde de yüzde 50'nin altında olan hisseler var. Örneğin KARDEMİR var, örneğin Türk Hava Yolları var, buna benzer kuruluşlar var; yine, Turkcell var örneğin. Ben merak ediyorum, çoklu maaş alan yönetim kurulu üyeleri var mı? Bu konuyla ilgili bize net bir bilgi paylaşırsanız çok mutlu oluruz.

Yine, bir taraftan 790 milyon euroluk bir yenileme yapılacak, tahmin ediyorum bu mart ayında değil mi, yanlış bilmiyorum Sayın Genel Müdürüm? Sendikasyon kredisinin vadesi geliyor. Bu konuyla ilgili de bize detaylı bir açıklama yaparsanız mutlu oluruz. İki yıllık tekrar yenileme olacağı söz konusu. İşte, ICBC var galiba, yine Emirates NBD var; yansıyan şeyleri söylüyorum size. Daha önce bu, hazine garantisizle alınıyordu ve teminatla alınıyordu; şimdi tekrar hazine garantisi verilecek mi? Yenilenmesi nasıl olacak? Bu konuyla ilgili de açıklama yaparsanız mutlu oluruz.

Şimdi, ben size bir kıyaslama göstereceğim. Burada siz buranın Genel Müdürü olduğunuz için sizinle bir kıyaslama yapıyorum. Yani benim edinebildiğim bilgiye göre -çoklu maaş alıyorsanız onu bilmiyorum- 160 bin liralık bir huzur hakkınız var ama burada Nimet teyze 93 yaşında, pazarda satış yapıyor, 11.500 lira maalesef geliri var, 14 bin lira kira ödüyor, geçinemiyor. Bizim ülkemizin en büyük sıkıntısı, maalesef, gelir dağılımındaki bozukluk.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun lütfen.

CEVDET AKAY (Karabük) - Tabii ki sizler de yüksek ücret alacaksınız ama bir taraftan asgari ücretin 22.104 TL olduğu, 14.500 liralık en düşük emekli aylığının olduğu, en düşük memur emeklisinin 19 binlerde olduğu bir ortamda, yine memurların 44 bine dayanan en düşük aylıklarında bu uçurumun mutlaka giderilmesi gerekiyor. Bunların giderilmesi için de az önce saydığımız hem bütçenin hem Varlık Fonunun anapara-borç-faiz sarmalından kurtulması, kur farkı giderleriyle ilgili problemin çözülmesi ve üretimin, istihdamın artırılarak anapara borçlarının ve faizlerinin ödenerek aşağı çekilmesi mutlaka gerekiyor. Bu konularla ilgili gerekli hassasiyetin gösterilmesi ve iştiraklerinizle ilgili gerekli denetimlerin daha sıkı yapılması, bu zararların nereden ileri geldiğinin tespiti ve özellikle de görev zararlarıyla ilgili sıkı bir denetimin yapılması mutlaka gerekiyor.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Ağbaba, buyurun.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Öncelikle çok teşekkür ederim.

Sunum için de teşekkür ederim.

Tabii, aslında birkaç soruyla başlamak istiyorum ben burada. Geçtiğimiz yıl da eleştiriler olmuştu, maalesef denetim yok, denetim vekillere kapalı, resmen içi boş bir rapor gibi gözüküyor. İzlerken de biraz gülümsedim, özellikle at yarışı ve şans oyunlarıyla ilgili 931 milyon dolar gelir elde edildiği, 270 milyon dolar -sanırım- vergi elde edildiği söyleniyor. Demek ki umudumuz at yarışlarına ve şans oyunlarına kalmış durumda. Teşvik de ediyorsunuz herhâlde; bu at yarışlarını, şans oyunlarını teşvik ediyorsunuzdur mutlaka gelir artsın diye. Bir de siyaset açısından -bunu size söylemiyorum, bunu buraya söylüyorum, AK PARTİ'ye söylüyorum- bu bir ikilem, bir çelişki; bir taraftan yarışları, at yarışlarını, kumarı çok doğru bulmuyorsunuz ama parayı da oradan kazanıyorsunuz. Bu nasıl bir ikilem, onu da merak ediyorum. Tabii, diğer zararlı alışkanlıklarla ilgili de aynı şey var. Hem alkolle ilgili hem sigarayla ilgili de maalesef vatandaş bağımı yapmış durumdasınız. Bu bir siyasi ikilem, onu söylemek istiyorum.

Şimdi, hep gündeme geliyor; burada, tabii, Türkiye'nin en kıymetli kuruluşları Varlık Fonunda. Örneğin, bu Varlık Fonundaki yönetim kurulu üyeleri neye göre belirleniyor, ne kadar maaş alıyor? Bunu merak ediyoruz. Birçok değerli şirket var, Türkiye'nin göz bebeği şirketler Varlık Fonunda. Burada, örneğin, eski milletvekilleri Turkcell'de ne görev yapıyor, acaba ne işlevleri var -onu merak ediyoruz- ya da TELEKOM'da ne yapıyor? Onu da merak ediyoruz. Turkcell, TÜRK TELEKOM daha teknik olan meseleler, daha teknik bilginin olması gereken yönetim kurulu üyelikleri ama burada ömürlerinde cep telefonu açıp kapamak dışında hiçbir deneyimi olmayan insanlar hem TELEKOM'un hem Turkcell'in yönetim kurulu üyeleri ki siz de Turkcell'in yönetim kurulu üyesisiniz. Gerçi sizin mesleğiniz uyum sağlıyor. Örneğin, Boğaziçi Üniversitesi'nin Rektörü Turkcell'in yönetim kurulu üyesi. Burada hem kimler yönetim kurulu üyesi hem ne kadar maaş alıyorlar, makam araçları var mı? Bunları merak ediyoruz. Konutları var mı, lojmanları var mı? Bunları merak ediyoruz. Aynı harcama limitleri var mı? Çünkü bankalarda, biliyorsunuz, yönetim kurulu üyelerine -zaman zaman kamuoyuna yansıyor- açık kredi kartı verildiği falan söyleniyor; bunu da merak ediyoruz. Yine, Türkiye'nin çok değerli bankaları, Halk Bankası, Ziraat Bankası, Vakıfbank sizin kapsamınızda. Burada da yönetim kurulu üyeliklerine baktığımız zaman, örneğin, İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı yapıp daha sonra kendi ilçesinde seçim kazanamayan bir eski siyasetçinin uzunca yıllardan beri yönetim kurulu üyesi olduğunu görüyoruz. Yine, burada Grup Başkan Vekilliği yapıp, AK PARTİ Grup Başkan Vekilliği yapıp, daha sonra siyaseti bırakıp emekliliğini Halk Bankasında geçiren milletvekilleri var. Bu Halk Bankası, Ziraat Bankası, TÜRK TELEKOM, Turkcell acaba emekli yeri mi? Onu da merak ediyoruz. Yani milletvekilliğinden emekli oluyorlar, milletvekilleri siyasette görevi bırakınca direkt buralara kapak atıyorlar.

Sayın Yegin, inşallah sizin de öyle bir hedefiniz yoktur. Gerçi siz daha gençsiniz. Onu da söylemiş olayım.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Öyle bir niyetim yok.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Şimdi, bakın, arkadaşlar, yaşı 80'i geçmiş -yani emeklilik yaşı biliyorsunuz 65- arkadaşlarımız bankaların yönetim kurulu üyesi. Neden? Yani herhâlde kimseyi bulamadığınızdan. Örneğin, siz iyi bir eğitim almışsınız -gerçi size çok laf söylemiyoruz çünkü bizim muhatabımız siyasetçiler- sizin eğitiminize bakıyoruz, bir anlamı var yani ama 80 yaşındaki bir eski siyasetçi ağabeyimizin neyinden faydalaniyorsunuz Allah aşkına yani ne yapıyor, hangi bankacılık deneyimi var? Adam bakanlık yapmış yıllarca, ömründe bankamatikten para çekmemiş, danışmanlar çekiyor; ömründe bankadan -belki gençken- para yatırma çekme dışında hiçbir deneyimi olmayan arkadaşlar yönetim kurulu üyesi. Şimdi buradan soruyorum: Allah aşkına bu sizin vicdanınızı sızlattı mı, bu etik mi?

Örneğin, Orhan Yegin, sen bildiğim kadarıyla, eskiden AK PARTİ geleneğinde siyaset yapmış bir arkadaşımızsın. Yanlış bilmiyorum, değil mi? Ama bakın, örneğin, jöleli var, neydi onun ismi?

ORHAN YEGİN (Ankara) - Bilmiyorum, takip etmiyorum.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sen biliyorsun, Yiğit Bulut; takip ediyorsun. Bütün siyasetinize o karar veriyor şimdi.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Ne münasebet! Sizi ilgilendirmez.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, karşılıklı polemige girmeyelim.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Örneğin, Sayın Mehmet Muş gitmiş, bileğinin hakkıyla çalışmış, özel sektörde çalışmış, siyasete atılmış, Bakanlık yapmış, şimdi Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanı. Yiğit Bulut sizin siyasetinizi de belirliyor, yönetiyor. Yiğit Bulut, biliyorsunuz, malt viski içiyor, sayenizde içiyor. Şimdi, bu Yiğit Bulut Allah aşkına ne yapıyor orada, kaç maaş alıyor? Bunu hakikaten ciddi olarak soruyorum. Bu yönetim kurulu üyeleri ne kadar maaş alıyorlar, ne iş yapıyorlar? Bunu merak ediyoruz.

Şimdi, bir başka mesele daha var Sayın Genel Müdürlüğümüz. Şimdi, biliyorsunuz, Halk Bankası da -ne kadar siyasi yönetilse de- Ziraat Bankası da BOTAŞ da Türk Hava Yolları da aslında burada bulunan herkesin göz bebeği kuruluşlar yani hepimizin ortak değeri, işte, Vakıfbank da Türk Hava Yolları da. Şimdi, bunların sponsorlukları kimlere veriliyor? Biz biraz biliyoruz ama bunu da insan sormak istiyor. Bir de bakın, dedim ya, TÜRK TELEKOM'u herkes kullanıyor, Türk Hava Yolları bizim her tarafta göz bebeğimiz bir kuruluşumuz; hepimiz biniyoruz, işte, CHP'li de biniyor, DEM'li de biniyor, herkes biniyor. Peki, bu kuruluşlar kime reklam veriyor? Örneğin, Ziraat Bankası kime reklam veriyor? Halk Bankası kime reklam veriyor? Vakıfbank kime reklam veriyor? Türk Hava Yolları kime reklam veriyor? Ben şimdi baktım, örneğin, Türkiye'nin en çok izlenen kanallarından biri olan Halk TV'ye 1 TL'lik Ziraat Bankasının, Halk Bankasının, bankaların reklamı yok. Niye acaba? Yani örneğin, sadece A Haber'i izleyenler mi, sadece Sabah

gazetesini okuyan insanlar mı bu hizmetten faydalıyor? Sonuçta siz profesyonel birisiniz yani bu şirketlere bütün kesimleri görecektir şekilde reklam vermek gerekmez mi, sponsor olmak gerekmez mi? Bu, etik olmayan bir durum. Şimdi, Türkiye'de herkes farklı kanallar izliyor, farklı mecralardan besleniyor, internet siteleri okunuyor ama internet sitelerine bir girin, gazetelere bir girin, her gün bizimle ilgili olağanüstü belgeseller yapıp her gün bize küfreden haber kanallarını izleyin, bütün bu Varlık Fonu şirketlerinin tamamı bunlara reklam veriyor ama farklı mecraların izlediği, bizim gibi insanların izlediği ya da farklı muhalif insanların, Hükûmete muhalif insanların izlediği ama hizmetinden faydalandığımız kuruluşlar maalesef bu kanallara reklam vermiyor, bu kanallara sponsor olmuyor, bu programlarla geçiştirmeye çalışıyor. Bu, ciddi etik bir konu değerli arkadaşlar. Bakın, sonuçta hepimiz vergi veriyoruz, hepimiz bu hizmetlerden faydalıyoruz; uçağına da biniyoruz, bankasına da gidiyoruz ama reklam verirken etik olmayan, ahlaki olmayan bir şekilde, kul hakkı yenecek bir şekilde maalesef, bu kuruluşlar reklam alamıyor.

Bir başka konu da -zamanım az, inşallah, Sayın Başkan, kimse konuşmadığı için artırırız- şu: Bakın, bir TÜRK TELEKOM meselesi var değerli arkadaşlar; herhâlde bizim tarihimizin yaşamış olduğu en büyük yolsuzluk -sözle ifade edemiyorum- en büyük kepezelliklerden biri. Biliyorsunuz 6,5 milyar dolar civarında özelleştirildi TELEKOM, tarihimizin en büyük yolsuzluğu. 2005 yılında TÜRK TELEKOM Lübnanlı Hariri ailesi ile Suudilerin ortak olduğu Oger'e 6,5 milyar dolara satıldı. Peki, sonra Hariri borcunu ödemeyince yüzde 55 hisseyi tekrar Varlık Fonu olarak satın aldınız. Burada da ifade etmişsiniz, Oger Telekom -kasasında 2 milyar dolar nakit var- 2005-2015 yılları arasında 14 milyar dolar kâr ediyor, 2016'ya kadar kârın 12,6 milyarını temettü olarak Oger ailesi alıyor, sonra Hariri, Oger ailesi 2016 yılında TELEKOM'u 3,5 milyar borçlandırıyor ve 4,5 milyar dolara Türk bankalarının üzerinde kalıyor. Varlık Fonu 2022'de TÜRK TELEKOM hisselerinin alınabilmesi için toplam 11 bankadan 1 milyar 581 milyon 790 bin lira kredi çekiyor, TÜRK TELEKOM'un, uğratılan milyarlarca zarardan sonra geri alınmasını için çekilen kredinin lira cinsinden karşılığı bugünkü kurla birlikte faizler hariç 56 milyar. Bu şekilde baktığımız zaman hakikaten, bakın, burada herkese söylüyorum: "Yerliyiz, millîyiz." diyorsunuz; ya, Türkiye'nin göz bebeği, yıllar önce kurulan bir TÜRK TELEKOM şirketi Hariri ailesine resmen önce içi dolu teslim ediliyor, sonra boş olarak büyük bir yolsuzlukla teslim alınıyor. Maalesef -biraz önce söyledim- bunu bir başka ülkede yapsanız Hükûmet düşmesini bırakın, hakikaten bu büyük bir suç yani kamuyu zarara uğratmaktan insanlar yargılanır ama maalesef, bizde bir cezasızlık kültürü egemen.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Şimdi, yine çeşitli iddialar var. Örneğin, Türkiye Varlık Fonunun örtülü ödeneğinden 25 milyon doların filmlerdeki gibi kaptıkaçtı yapıldığı iddia ediliyor, "75 milyar dolar yabancı yatırım getireceğim." diyerek 25 milyonun tokatlandığı iddiası var. Eski CEO'nun ifadesine göre hukuk bürosuna 4 milyon dolar, MacKenzie firmasına 6 milyon dolar ve diğer firmalara çeşitli paraların ödendiği ifade ediliyor ama bu konuda da bir kişi tutuklandı, tahliye edildi, şu anda tutuklu kimse yok, 25 milyon dolar da çöpe gitmiş durumda.

Şimdi, bu kâr eden şirketlerin zarara sürüklendiği gözüküyor; Halk Bankası, BOTAŞ, PTT, Ziraat Bankası, ÇAYKUR, TÜRKŞEKER gibi kamunun gelir getirici çok sayıda kurumunun da maalesef, zarar ettiği görülüyor. Acaba bu "görev zararı" diye biraz önce... Örneğin, bankaların görev zararı, Ziraat Bankasının görev zararı ne?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Ağbaba, bir dakika verdim.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Hemen bitiriyorum.

Acaba çiftçiye verdiğiniz krediden, paradan mı ya da Halk Bankasının esnafa verdiği kaynaktan mı destekliyorsunuz, yoksa basına çok sık yansıyan, çok ciddi kredilerle gazete alımlarına, televizyon alımlarına, çeşitli yatırımlara mı para aktararak görev zararı yaşıyor; bunun açıklanmasını bekliyoruz. Bu hem Yönetim Kurulu... Devletin kuruluşları, özel şirket... Örneğin, siz bir özel şirket sahibi olsanız vallahi bu Yönetim Kurulu üyelerini kendi şirketinizde çalıştırmazsınız çünkü bir liyakat lazım, bir meslek bilmesi lazım. Maalesef, devletin kurumları, özellikle bu Varlık Fonundaki kurumlar çiftlik gibi kullanılıyor. Kimin çiftliği diyecek olursanız, tabii ki iktidarda olanların çiftliği; onların çiftliği gibi kullanılıyor yani fakir fukaranın iş bulamadığı bir dönemde, insanların intihar ettiği bir dönemde maalesef, hiç ihtiyacı olmayan insanlara birer siyasi rüşvet dağıtılarak memleket idare edilmeye çalışılıyor.

Ben sunumunuz için tekrar teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Ocaklı, hazır mısınız?

TAHSİN OCAKLI (Rize) - Hazırım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

TAHSİN OCAKLI (Rize) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Komisyonumuzu ve heyetini saygıyla selamlıyorum.

Varlık Fonu üzerine konuşuyoruz. İlk eleştirilerim -tabii, diğer arkadaşlarım da yaptılar- normalde ekim ayında denetimin yapılması gerekiyordu; geçen yıl da böyle oldu, sürekli iki buçuk aylık ve üç aylık bir ertelemeyle Meclise geliyor ne yazık ki. Geçen yıl 1 Şubat'ta geldi, bu yıl da 14 Ocakta Meclise ancak gelebiliyor. Tabii, bu Varlık Fonu meselesinin aslında bütçe fazlası olan ülkelerde olduğunu biliyoruz, bizdeki sanki varlıktan değil de darlıktan oluşturulmuş gibi görünüyor. Elbette bu Varlık Fonunun başında Cumhurbaşkanı var, Yönetim Kurulunu o atıyor, denetlemeyle ilgili firmaları o belirliyor. Dolayısıyla her türlü yetki Cumhurbaşkanı'da ama vekillerimizin de bahsettiği gibi kurumlarda zararlar hâlâ devam ediyor. Geçen yıl yaptığım bir konuşmada ÇAYKUR'un zarar edip etmediğini ve neden herhangi bir teminat altında olup olmadığını yani Varlık Fonunda bir teminata olup olmadığını sormuştum. Siz de bana "Yok böyle bir şey, bir teminata verilmedi." demiştiniz. Şimdi, merakım şu: ÇAYKUR ve benzeri olan KİT'ler herhangi bir teminat için eğer kullanılmıyorsa niçin Varlık Fonunun içinde durmaya devam ediyor.

Tabii, Fonun denetimiyle ilgili rahatsızlığımız da biraz şurada: Burada birçok konuda olduğu gibi aslında bilgi edinme veya gizlilik nedeniyle BOTAŞ'ta işte, gaz alımıyla ilgili bilgilere erişmek örneğin mümkün değil, bunun yasağı var. Yani bu aslında Türkiye'de sadece bu alanda yaşanmıyor, Türkiye'nin birçok yerinde bu alanda benzer şeyler var. Bakın, özellikle iktidar milletvekilleri dinlesin, geçen yıl itibarıyla nelerle karşılaşmışız kısa başlıklara bir bakalım. Mesela, bir milletvekili olarak bir üniversitenin kampüsüne alınmamak gibi bir karar verilmiş, bununla ilgili suç duyurusunda bulunmuşuz ama buna dair herhangi bir sonuç çıkmamış. Mesela, kayyumların sürekli olarak atandığını görüyoruz; en son, kayyum olmasa bile Beşiktaş Belediyemiz

yaşanan ve onunla ilgili bilgi alma isteğimize karşılık yine gizlilik kararı nedeniyle Emniyette herhangi bir bilgi verilmediği, savcılıkta herhangi bir soruşturmaya ilişkin bilgi verilmemesi gibi sonuçlarla karşılaşyoruz. Bir Emniyet müdürünün, bir Emniyet müdürlüğünün denetleme yetkisi olan milletvekillerini kendi müdürlüğüne almamak gibi bir cürete nereden kapıldığını işin doğrusu merak ediyorum. Sadece bu değil; örneğin, Çevre ve Şehircilik Bakanlığında yapılan İzleme Değerlendirme Kurulu toplantısına bir milletvekili olarak katılmış olmam ve orada ÇED süreciyle ilgili bilgileri paylaşmak üzere kendi söylediklerimi tıpkı burada yaptığım gibi kayıt altına almam dahi engellendi Komisyon Başkanı tarafından, Genel Müdür tarafından. Türkiye Büyük Millet Meclisinin milletvekili olarak bu tür engellemelerle sık sık ne yazık ki karşılaşyoruz. Varlık Fonu üzerinden de söyleyebileceğim şey yine bununla ilgili bilgilendirme hakkımızın yeterince olmadığıdır. Tabii, bu konuda kararları elbette Cumhurbaşkanının verdiği de biliyoruz, yetki sizde değil ama belki bu cümleleri duyar diye ifade ediyoruz.

Sunumunuzun içinde en çok dikkat çekici olan şey gerçekten de legal ve devlete ait lisanslandırılmış özellikle bu at yarışlarında sözleşmeye bağlanmış olan işler nedeniyle toplanan vergilerin yaklaşık 2 katına çıktığı şeklinde bir ifade var; bunun doğruluğuna inanıyorum, beyanınıza inanıyorum ama buradan şuraya gelmek istiyorum, benim için önemli olan şudur: Bugün için SSK ve BAĞ-KUR emeklilerine yüzde 15,5 zam yapılırken çalışan memur ve emeklisine yine yüzde 11,54 zam yapılırken bu at yarışından gelen artışların memura, çalışana, işçiye herhangi bir yansımalarının olmaması ve başka yerlerde kullanılmış olmasından dolayı bizim için hiçbir kıymetiharbiyesinin olmadığını da söylemek zorundayız.

Dolayısıyla son olarak sözlerimi şöyle toparlayacağım: Toplamasını biz yapıyoruz, fabrikasının kurulması için vergilerini biz verdik, çayın yüklemesini biz yapıyoruz. Sayın Cumhurbaşkanı bizi duysun; ÇAYKUR'u, özellikle zarar eden ÇAYKUR'u Varlık Fonunun içinden çıkartılmasını sağlasın.

Teşekkür ediyorum, sözlerimi bitiriyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Erdem, hazır mısınız?

MUSTAFA ERDEM (Antalya) - Evet.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

MUSTAFA ERDEM (Antalya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, değerli bürokrat arkadaşlarımız, saygıdeğer basın; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, Türkiye Varlık Fonunun yapısını, işleyişini ve denetim sürecini yaklaşık sekiz dokuz yıldır konuşuyoruz fakat bir adım ileri gidemiyoruz maalesef. Dünyada varlık fonları iki esas üzerine kurulmuş bugüne kadar, ya ülkenizde doğal gaz, petrol, kıymetli maden gibi birçok zenginliğiniz olacak ya da dış ticaret fazlası veren bir ekonomik yapınız olacak. Varlık fonları bu olumlu koşulları değerlendirmek için kurulmuş, dünyadaki örnekleri böyle ancak baktığımızda, bizim hem ciddi bir doğal kaynak zenginliğimiz yok hem de ekonomimiz açık veriyor. O zaman, Varlık Fonunun bir borçlanma fonu gibi çalıştığı ortaya çıkıyor maalesef, hatta paralel bir hazine gibi çalışıyor. Buna rağmen, 15 Temmuz atmosferinde Varlık Fonu oluşturulmuş, başına da aynı zamanda bir siyasi parti Genel Başkanı olan Erdoğan atanmış. Bu hâliyle Varlık Fonu Cumhurbaşkanının uhdesine verilmiş, Türkiye'nin en büyük şirketi hâline gelmiş. Ziraat Bankası, Halkbank, Vakıfbank, BOTAŞ, PTT, ÇAYKUR, Türk Hava Yolları, Borsa İstanbul, Türkiye Petrolleri, Koza İpek Holding Cumhurbaşkanına bağlanmış. Böylece, tek bir kişi Türkiye'nin hem gelmiş geçmiş en büyük yetkili Cumhurbaşkanı hem Türkiye Büyük Millet Meclisi çoğunluğunu elinde tutan iktidar partisinin Genel Başkanı hem de Türkiye'nin en büyük patronu hâline gelmiş ki böyle bir düzende ekonomik dengesizliklerin sona ermesini beklemek hayal olur. Türkiye Varlık Fonunu savunanlar kamu şirketlerinin bu yolla daha verimli çalışacağını iddia ediyorlardı fakat geçen yıllara bakıyoruz ki ve görüyoruz ki böyle bir durum gerçekçi değil. TVF 31 şirket, 46 gayrimenkul ve 2 oyun lisansına sahip. Bu şirketler Fona geçtikten sonra sürekli zarar etmeye başlamış; ÇAYKUR için de PTT için de Türk Hava Yolları için de BOTAŞ için de durum böyledir. Dolayısıyla TVF'nin kamu şirketlerinin daha verimli yönetilmesini sağlayacağı iddiasının da altı maalesef boştur. Normalde kamu şirketlerinin hissedarlığı Hazineye aittir fakat TVF bu hâliyle paralel bir Hazine gibi çalışıyor; bu durum da doğru değildir. Türkiye Cumhuriyeti devleti bu şekilde organize edildiği sürece ekonomik dengesizlikleri gidermek de mümkün olmayacaktır.

Bununla birlikte, Türkiye Varlık Fonu ve içindeki kuruluşlar birçok alanda muafiyetlere sahip ve faaliyetlerinde ciddi bir denetime tabi değiller. TVF ve onun tarafından kurulacak şirket ve alt fonlar 30 adet değişik muafiyete tabi değerli arkadaşlar. Bunun yanı sıra, TVF herhangi bir izne ve onaya bağlı olmadan ulusal ve uluslararası piyasalarda kendi başına borçlanabiliyor, bugün bunun sonuçlarını da görüyoruz. Özet olarak, Türkiye Varlık Fonunun Hazineyle ilişkisi şeffaf değil, Türkiye Varlık Fonu âdeta bütçe açığı için bir perdeleme işlevi görüyor. Bu durum bütçe dışında ayrı bir paralel bütçe ve ikinci bir Hazinenin olduğu bir yapıya işaret ediyor.

Değerli milletvekilleri, Türkiye Varlık Fonu borç krizi içinde. Denetim raporlarına göre Varlık Fonu'nun borçlanma fonuna dönüştüğü görülüyor. 2023 Bağımsız Denetim Raporu Türkiye Varlık Fonunun toplam yükümlülüklerinin 2023 yılı itibarıyla 7,88 trilyon TL'ye yükseldiğini ortaya koyuyor, bir önceki yıl bu rakam 4,69 trilyon TL seviyesindeydi. Özellikle kısa vadeli borçlar yüzde 71 artışla 6,6 trilyon TL'ye ulaşmış, bu artışın büyük bir kısmı finans sektörü faaliyetlerinden kaynaklanan borçlardan meydana gelmiş. Uzun vadeli borçları ise yüzde 51 artarak 1,25 trilyon TL seviyesine ulaşmış. Enerji sektöründe faaliyet gösteren BOTAŞ gibi iştiraklerin artan finansman ihtiyacı bu borç artışında belirleyici rol almış. Yine Vakıfbank ve Halkbank gibi büyük bankalara 2023 yılında toplamda 62 milyar TL sermaye desteği sağlanmış, bu destekler Hazinenin ihraç ettiği borç senetleriyle finanse edilmiş değerli arkadaşlar. Ülkede peşkeşin sembolü hâline gelen TÜRK TELEKOM kaynaklı Varlık Fonu borçlarının ise 53 milyar TL'yi aştığı belirlenmiş fakat Varlık Fonunun TÜRK TELEKOM için çektiği kredi sekiz ayda 5 milyar TL'yi aşmış.

31 şirket, 46 gayrimenkul ve 2 oyun lisansını bünyesinde tutan Türkiye Varlık Fonunun verileri deyim yerindeyse denetimden gizleniyor. Rapora göre Fon içerisinde yer alan önemli kuruluşlar denetçilerden belge gizledi ve açık bulgulara erişilmesi engellendi. BOTAŞ'ın 7 milyar 789 milyon TL tutarındaki uzun vadeli alacaklarını incelemek isteyen denetçiler gizlilik gerekçesiyle denetim yapamadı. Denetim sırasında BOTAŞ'ın stok alım fiyatlarına dair yeterli bilgi sağlanamadığı belirtilmiş. Şimdi buradan soruyorum: BOTAŞ'ın stok alım fiyatlarıyla ilgili bilgi yok mu? Gizlilik kararı nedir? Bir de BOTAŞ'ın 7 milyar 789 milyon TL tutarındaki uzun vadeli borçlarının dökümünü sizlerden talep edebilir miyiz?

Değerli arkadaşlar, ülkenin varlıkları birilerinin kafasına göre harcanıyor ve bu bilgiler de gizleniyor. Sonra biz de burada denetim yapıyoruz diye övünüyoruz; yazıktır. Lafın başında da söyleyecektim, aslında bu sürecin derhâl kapatılması, bugünkü sistemde açıklık, şeffaflık, hesap verebilirlik olmadığı için bu çerçevede Türkiye Varlık Fonunun sürdürülmesinin verimli olmadığı gerekçesiyle Fonun kapatılması gerektiğini düşünüyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Bakırlioğlu, buyurun.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, bu denetim raporlarına baktığımız zaman Türkiye Varlık Fonu yönetimindeki alt şirketlerin çoğunun birim denetçisi olarak PwC'yi görüyoruz. Bu firma aynı zamanda Türkiye Varlık Fonunun konsolide denetçisi olarak da karşımıza çıkmakta. Oysa topluluk denetçilerinin aynı zamanda birim denetçilerinin yeterliliğinden de sorumlu olduğu bilinmekte. Bu kapsamda, denetimde objektifliğin korunması için denetim firması seçimlerinde bu hususun dikkate alınması gerektiğini düşünüyor musunuz yani hem topluluk denetçisiyle hem birim denetçisinin aynı firma olmasının denetim kapsamında objektiflikten uzaklaştırdığını düşünüyor musunuz? Türkiye Varlık Fonu konsolide mali tablolarını oluşturan birimlerin denetimine ilişkin görüşlerin yer aldığı bir tablo var raporda. Bu tabloya baktığımız zaman birçok alt birim için şu ibareler var: Hasılatın finansal tablolara alınmasına ilişkin hile riski... Bir riskten bahsediliyor ve kontrollerin yönetim tarafından ihlal edilmesi risklerinden bahsediliyor birçok alt şirkette ancak Devlet Denetleme Kurulunun denetim raporunda söz konusu risklerin sebeplerinin ne olduğuna dair en ufak bir ibare yok. Burada, Komisyonumuzda bu konuda bir açıklama yapabilir misiniz?

Diğer arkadaşlarımız da belirtti, Turkish Energy Company gizlilik unsuru taşıması nedeniyle bağımsız denetimden geçmiyor yani denetim raporundaki ifadeden bahsediyorum. Turkish Energy Company gizlilik unsuru taşıması nedeniyle bağımsız denetimden geçmiyor. Benzer gizlilik nedeniyle BOTAŞ'ın 7 milyar 789 milyon liralık alacaklılarıyla ilgili herhangi bir denetim yapılamıyor ve birim maliyetleri hakkında da herhangi bir bilgi yok. Peki, bu nasıl bir denetleme oluyor? Ayrıca, Türkiye Varlık Fonu İFM Anonim Şirketinin 31/12/2022 tarihinde pazarlama satış dağıtım giderleri hesabına baktığımız zaman 1 milyon 394 bin 269 lira olduğunu görüyoruz, bu rakamın 31/12/2023 tarihinde 121 milyon 366 bin 477'ye çıktığını görmekteyiz yani çok ciddi bir artış söz konusu. 2023 yılında finans ve haber kanalları ile sosyal medya platformlarına hizmet bedeli olarak MY Marka Yönetim Şirketine 110 milyon lira para ödenmiş ve bunun ayrıntıları da var. Burada o zaman şunu sormak istiyoruz: Çok ciddi bir artış var ve bunun önemli bir kısmı da bir tane firmaya verilmiş, MY Marka Yönetime verilmiş. Bu hizmetler satın alınırken nasıl bir piyasa araştırması yapılıyor? Hangi yöntemle yapılıyor, onu öğrenmek istiyorum.

Rahmi Bey de bahsetmişti, Türkiye Varlık Fonu Yönetim Kurulu üyeleri aynı zamanda diğer şirketlerde de yönetim kurulu üyesi. Mesela, Genel Müdürümüz bildiğim kadarıyla, 3 tane şirkette yönetim kurulu üyesi olarak karşımıza çıkıyor. Şimdi, öyle sonuçlar doğuruyor ki bu, Türkiye Varlık Fonu Anonim Şirketi ile Türkiye Varlık Fonu Bilgi Teknoloji Anonim Şirketi 22/9/2022'de bir borç senedi imzalıyorlar ve esasında borç senedinin üzerinde borç miktarı yok; bir senet imzalanıyor, burada 2 tane imza var yani 2 tane şirket, 2 tane taraf olduğu için 2 tane imza var fakat imza sahibi aynı yani sizsiniz. Bu doğru bir şey mi? Bu süreç bana bir tuhaf geldi.

RAHİMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Kendi kendisiyle...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Evet, siz kendi kendinizle bir sözleşme imzalamışsınız ve üzerinde de benim bildiğim kadarıyla herhangi bir miktar yok, belirtilmemiş.

Bir de bu PTT'den bahsetmek istiyorum. Esasında, PTT neredeyse iflas etmiş durumda, öyle gözüküyor, çok ciddi bir borçluluk içerisinde ve öz sermaye yetersizliğiyle karşı karşıya ve bu esasında -2021-2022- yıllardan beri bu denetim raporlarında karşımıza çıkan bir şey, Sayıştayda da benzer şekilde çıkıyor. 2021 yılı denetiminde, PTT'yi denetleyen birim denetçisi tarafından PTT'nin 2021 yılında öz sermayesini yitirdiği, dolayısıyla Türk Ticaret Kanunu'nun 376'ncı maddesi kapsamına girdiği belirtiliyor. 2022 mali yılı tablolarına ilişkin de Devlet Denetleme Kurulu yaptığı denetimde PTT'nin borca batıklığı konusunda hiçbir değerlendirme olmadığını tespit ediyor yani bu grup denetimini yapan şirketin bu konuda eksik davrandığını söylüyor. Bugün PTT 2,3 milyar lira zarar etmiş durumda ve öz sermayesini neredeyse yitirmiş durumda; bu, raporlar da var yani 2021 yılında denetim yapan firma Türk Ticaret Kanunu'nun 376'ncı madde kapsamına girdiğini söylüyor. Bu kapsamda 2021 yılından bugüne kadar herhangi bir iş ve işlem yaptınız mı, size onu sormak istiyorum.

Bir de bu kiralar benim dikkatimi çekiyor yani çok ciddi gayrimenkullerin var ve bunların birçoğu 3 yıldızlı, 4 yıldızlı, 5 yıldızlı oteller; en güzide yerlerde, en turistik yerlerde oteller. Tabloya bakıyoruz, gayrimenkullerin tablolarına bakıyoruz: Mesela, Limak Limra Park Otel; tatil köyü, 5 yıldızlı ve birinci sınıf bir tatil köyüymüş burası. Bunun 2023 yılındaki toplam geliri 1 milyon 694 bin 972 lira yani 2 milyon lira değil, 1 milyon 694 bin lira. 31/10/2023 tarihi itibarıyla yerin değerinden bahsettiğimiz zaman da 724 milyon 418 bin lira gibi bir rakam çıkıyor yani değerinin çok altındaki rakamlara kiralama yapıldığını ben buradan anlıyorum. Bir örnek, Rixos Downtown Antalya, 5 yıldızlı bir otel; buranın yıllık kira geliri 1 milyon 389 bin lira. Oysa yerin değeri 2 milyar 874 milyon lira yani çok büyük farklılıklar var. Bu farklılıkların nedeni nedir? Benzer şekilde Özkaymak Falezden bahsediliyor; 2,6 milyar lira değerindeki bir mülk ve bunun yıllık getirisi, geliri 2 milyon 879 bin lira sadece. Ben bunları sormak istiyordum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Kurt, buyurun.

RESUL KURT (Adıyaman) - Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri, Türkiye Varlık Fonunun değerli bürokratları, çok değerli basın mensupları; uzun yıllar kamuda denetim elemanı, başmüfettiş olarak ben de görev yaptım ve burada diğer üstatlarımız da var. Denetim elemanları görevlerini yaparken hukuka, Anayasa'ya, kanunlara ve mevzuata uygun şekilde denetim görevlerini yaparlar; bütün kurumlarda böyledir. Öncelikle, denetim raporu ve yaptıkları çalışmalarından dolayı DDK denetçisi arkadaşlarımıza teşekkür ediyorum. Yine, müfettiş arkadaşlarımız hangi kurumda görev yaparsa yapsın kamudaki her bir denetçi, kamunun edebini adabını alan her denetçi arkadaşımız bu tür denetimleri yapacak yetkinlik ve tecrübeye sahiptir, devlet adamlığına sahiptir.

Varlık fonlarıyla mevcut gelirlerin gelecekteki nesiller için değerlendirilmesi amaçlanır. Ülkenin farklı sektörlerde ekonomik varlıklarını artırır, uluslararası arenada ülkeye prestij kazandırır, döviz rezervlerini artırır, ani ekonomik şoklara karşı güvence oluşturur, ülkenin kalkınması için altyapı, teknoloji, enerji gibi kritik alanlarda yatırımlar yapılmasını destekler.

Türkiye Varlık Fonu bilindiği üzere, 2016 yılında kurulmuş, Türkiye'nin ekonomik hedeflerine ulaşmasını desteklemek amacıyla faaliyet gösteren bir devlet yatırım fonudur. Türkiye'deki stratejik varlıkları ve şirketleri yöneterek ekonomik büyümeyi desteklemeyi, finansal istikrarı artırmayı ve sermaye piyasalarını derinleştirmeyi hedefler. Yine, devlet varlık fonları genel olarak birçok ülkede ekonomik büyümeyi desteklemeye, finansal istikrar sağlamaya, ulusal gelirin sürdürülebilirliğine, uluslararası etkiyi arttırmaya, yurt dışındaki stratejik yatırımları artırarak ülkenin global arenada etkinliğini güçlendirmeye fayda sağladığı gibi, büyük projeler ve yatırımlarla istihdama da önemli katkılar sağlar. Yine, bu anlamda, ülkemizde de Türkiye Varlık Fonu bünyesinde çok sayıda büyük ve ekonomiye yön veren, teknolojiye yön veren şirketler var. Türkiye Varlık Fonu, bu anlamda, sermaye piyasalarında araç çeşitliliği ve derinliğine katkı sağlamak için de yine kamuya ait varlıkları çok kıymetli bir tecrübeyle yönetmekte, dış kaynak temin etmekte, stratejik ve büyük ölçekli yatırımlara iştirak etmektedir. Türkiye Varlık Fonu Türkiye ekonomisinin büyümesine, stratejik sektörlerin gelişmesine yaptığı katkılarla ekonomik dalgalanmalara ve krizlere karşı da bir güvence mekanizması oluşturmaktadır.

Dünyada bu yönde birçok ülkenin varlık fonu vardır, dünya genelinde 70'i aşkın ülkede 150'yi aşkın varlık fonu var. Bunlar hisse senetleri, tahviller, gayrimenkuller, özel sermaye gibi farklı varlıklara yatırım yaparlar, yenilenebilir enerji, teknoloji, sağlık gibi geleceği şekillendiren stratejik sektörlerle de odaklanırlar. Örneğin, Norveç Hükûmet Emeklilik Fonu var, Singapur'da Temasek Holding var; yine, Birleşik Arap Emirlikleri'nde, Katar'da, çok sayıda ülkede varlık fonları vardır. Hatta ülkemizle kıyaslanmayacak Ruanda, Filistin, Moğolistan, Tanzanya gibi ülkemizin ekonomik büyüklüğünün çok daha altında olan ülkelerin de varlık fonu olduğunu söylemeliyiz. Dolayısıyla "Varlık Fonuna gerek yok, Varlık Fonu kapatılsın." demek doğru bir şey değildir. Türkiye Varlık Fonu Türkiye Cumhuriyeti'nin yatırım kolu olarak dizayn edilmiştir, ortaya çıkış nedeni de bu konudaki ihtiyaçtır.

Hatırlayın, bundan birkaç yıl önce otomobil üretilmesi gündeme geldiğinde Sayın Cumhurbaşkanımız "Bir babayiğit arıyorum." demişti ve bu yatırımı yapacak kapasitede bir girişim ortaya çıkmamıştı. Sonuçta, birkaç firma bir araya getirilerek TOGG ortaya çıktı. Eğer o dönemde Varlık Fonu olsaydı bu işi Varlık Fonu yapardı.

Esasen, Varlık Fonunun benzeri ilk kurum ülkemizde Sümerbank olarak düşünülebilir. O tarihlerde de ekonomiyi doğru ve ahenkli bir şekilde yönetmek için şu anki Varlık Fonu benzeri devletin şirketleri Sümerbank çatısı altında birleştirilmiş, demir çelik üretilmesi için İngiltere'den finansman bulunup Kardemir kurulmuş, kâğıt ihtiyacı ortaya çıktığında SEKA kurulmuş. Türkiye Varlık Fonu da esas itibarıyla, bugün aynı görevi ifa etmektedir.

Enerji, altyapı, sağlık, teknoloji gibi alanlarda büyük yatırımlar yapılmaktadır. Türkiye'nin yurt dışından sermaye çekme kapasitesini artırmak, uluslararası yatırımcılar için cazip bir yatırım ortamı oluşturmak gerekmektedir. Uluslararası fonlarla iş birlikleri yapılarak büyük ölçekli projelerde kaynak çeşitliliği sağlanmaktadır.

Varlık fonları ülkedeki sermaye piyasalarını derinleştirmek, likidite sağlamak için de kullanılmaktadır. Bu bağlamda, Türkiye Teknoloji Fonuna değinmek istiyorum. TVF bir girişim sermayesi fonu ve bu fonların programından oluşmaktadır. Günümüzde teknolojinin önemi her sektörde açık bir şekilde görüldüğüne göre ben buradan sormak istiyorum: Hangi alanlarda teknolojilere yatırım yapılıyor? Melek yatırımcı olarak teknoloji alanındaki genç girişimcilere destek olunuyor mu? Bu konuda ülkemizdeki gençlerin önünün açılması, gençlere, girişimcilere destek olunması büyük bir önem taşıyor, Türkiye Varlık Fonu da bu görevi ifa edebilir.

Yine, bağımsız denetim raporundan bahsedildi; 4 büyükler var dünya genelinde ve maalesef ülkemizde de 4 büyükler ekonominin büyük kısmını kontrol ediyor. Bu kapsamda, Japonya'nın JCR örneğinde olduğu gibi ülkemizde de bir derecelendirme kuruluşu, millî bir kuruluş olması büyük önem arz ediyor. Madem Türkiye Varlık Fonu ülkemizde ekonomiye yön verecek, o zaman bağımsız denetim raporu düzenleme noktasında da tıpkı Japonya örneğindeki JCR'de olduğu gibi, Amerika Birleşik Devletleri'nde, Avrupa Birliğinde, Birleşik Krallık'ta sertifikalı bir Türk derecelendirme kuruluşuna öncü olması önem arz edecektir. Bu aynı zamanda ülkemizdeki ekonomiye de büyük bir katkı sağlayacaktır.

Yine, Türkiye Varlık Fonu bünyesine alınan Koza Altın Madencilikte, İliç maden kazasında olduğu gibi bir maden kazası olmaması için ne gibi önlemler alıyoruz? Bu bağlamda, liç yöntemiyle bir maden üretimi yapılıyor mu? Bunu da sormak istiyorum. Malum, altın üretimi ülkemiz için büyük önem taşıyor, güvenli ve insanımıza, doğaya saygılı bir madencilik için bu kapsamda ne gibi faaliyetlerde bulunulacak? Bunu öğrenmek istiyorum.

Sözlerime son verirken Komisyonumuzu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Kurt, teşekkür ediyorum.

Evet, ekranda bir şey gözüküyor, şimdi Sayın Genel Müdüre söz vereceğiz. Burada pek çok soru soruldu değerli arkadaşlar, umarım hazırlık yapmışsınızdır soruları cevaplamak için.

ERHAN USTA (Samsun) - Tekrar, bir daha soru sorulacak mı?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Yok, bir daha soru-cevap kısmı yok yani arada bir şeye takılırsanız sorarsınız.

ERHAN USTA (Samsun) - Bir iki soru sorabilir miyim?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Başlamadan önce mi söz vereyim?

ERHAN USTA (Samsun) - Başlamadan önce bir söz vererseniz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun Sayın Usta.

ERHAN USTA (Samsun) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bir şey soracağım: Enflasyon muhasebesi uygulandı mı şirketlerde 2023 için?

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MAHMUT KAYACIK - Mali tablolarda...

ERHAN USTA (Samsun) - Hiçbirine uygulanmadı mı mali tablolarda?

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MAHMUT KAYACIK - Bizim konsolide raporlarda uygulandı.

ERHAN USTA (Samsun) - Müstakillerde nasıl olacak yani konsolide uygulanmadan?

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MAHMUT KAYACIK - Bağlı bulundukları mevzuata tabi kurumlarda tanınan istisnalar var, mesela bankalarda BDDK yapıyor...

ERHAN USTA (Samsun) - Mesela, KİT'lerde filan?

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MAHMUT KAYACIK - ...TÜRK TELEKOM yapıyor.

ERHAN USTA (Samsun) - Ama siz o zaman düzeltilmemişini mi aldınız konsolidelerde?

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Nasıl uyumlaştırıyorsunuz?

ERHAN USTA (Samsun) - Düzeltilmemişini...

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MAHMUT KAYACIK - Onlar bize konsolide gelirken...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Şöyle yapalım Sayın Kayacık, siz not alın çünkü tutanaklara geçmiyor, söz verince cevap verin onlara.

ERHAN USTA (Samsun) - O zaman ben kısa kısa şu sorularımı... Çünkü bunları gerçekten merak ediyorum ben.

Yani bu enflasyon muhasebesi meselesini bir miktar bize açarsınız çünkü ben belki kaçırdım ama herhangi bir yerde de göremedim olup olmadığını. Çünkü bazı yerlere baktığımız zaman, muhtemelen, mesela...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - Hemen bitiriyorum Başkanım.

İFM'deki herhâlde o yüksek kâr enflasyon muhasebesindendir diye düşündüm ben, o 17,9 milyar lira kâr nasıl olacak başka türlü? Varlıklarının muhtemelen değerlenmesinden kaynaklanıyor. Hem o anlamda şeyi de sormuş olayım yani İFM'deki bu yüksek kâr neye bağlı? Çünkü ben 10 tane alt şirkete baktım şimdi yani 5 tanesinde kâr var, 5 tanesinde zarar var. Hep rakamlar küçük küçük, bir BT'nin zararı büyük, İFM'nin de kârı büyük, milyar mertebesinde.

Bir de şeyi sormak istiyorum: Bu BT'de finansman gideri 25,5 milyar TL yani bu Turkcell bunun içerisinde ya. Daha doğrusu Turkcell'in hissesi buraya ait herhâlde ama onun zararı, onun finansman gideri burada mı gösteriliyor, onun sistemi nedir? Onu da bir anlamak istiyorum. Ya, bu Turkcell de bir miktar açılırsa Sayın Başkan iyi olur; mesela, hisselerinin maliyet bedeli 13,8 milyar lira, ondan sonra bir de mesela yıllık bir yılda da 25,5 milyar lira eğer Turkcell'den kaynaklanan finansman gideriyse bana çok geldi. Bunların ne olduğunu bize arkadaşlar söylerlerse mutlu oluruz.

Bir de Millî Piyangoda, Millî Piyango on-line internet sitesine girdiğimizde orada bahis oyunları, şans oyunları veya işte, kumar deniliyor mu, denilmiyor mu onu bilmiyorum da yasal kumar en azından deniliyorsa da onlar oynanıyor, sanal oyunlar filan diye geçiyor herhâlde. Bilmiyorum, bu biraz rahatsız ediyor yani Millî Piyangonun o amblemiyle, şeyiyle ve nihayetinde Millî Piyango İdaresi değil tabii, Genel Müdürlük ayrı ama oradan girip de böyle bir kumar benzeri oyun oynanmasında bir sıkıntı görüyor musunuz, görmüyor musunuz?

Bir de şu konsolidasyonu... İlk konuşmamda konsolidasyon meselesini söyledim ya çok fazla bir şey ifade etmiyor, o yanlış anlaşılmasın. Bu alt şirketler için değil, o büyük, hani BOTAŞ ile diğer büyüklerin konsolidasyonu anlamında demiştim onu, sonradan aklıma o geldi.

Teşekkür ediyorum, bu sorularımıza da cevap verirseniz memnun olurum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Bir dakika, bir soru sormak istiyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Şimdi, konuşmamın içeriğinde söyledim ama biraz da isim vererek söylemek istiyorum. Bu Varlık Fonuna ait şirketler hep bir gruba mı reklam veriyor? Yani sadece iktidara yakın bir medyaya mı reklam veriyor? Örneğin, Sözcü TV'ye, NOW TV'ye, Tele 1 gibi muhalif kanallara reklam veriyor mu? Reklam vermiyorsa bunun sebebi nedir? Çünkü bu söylediğim televizyonlar Halk TV, NOW TV, Sözcü TV, Tele 1 gibi televizyonlar ve çeşitli muhalif kuruluşlar çok izlenen, çok takip edilen yerler. Sonuçta bu TÜRK TELEKOM'u da Türk Hava Yolları da Vakıfbankı da Halkbankı da Ziraat Bankası da Türk milletinin kuruluşları. Bu televizyonları, haber kanallarını izleyenler buraya para yatırıyor, o uçağa biniyor, o telefon hizmetinden faydalıyor. Bunu tekrar sormak istiyorum: Ne kadar reklam verildi? İktidara yakın medyaya ne kadar reklam verildi? Bunu merak ediyorum, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Ermut, buyurun lütfen.

Süreniz yirmi dakika.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT - Sayın Başkanım, sayın vekillerim; biz not alabildiğimiz kadarıyla hem birkaç sayın vekilimiz de aynı konuda sordu, onu da toplayarak hepsine aynı başlıklarda cevaplarımızı vermeye çalışacağız.

Usule yönelik tartışmalarda malumunuz denetimin gecikmesi konusu. Usule uyulmaması değil ama yasamanın kalitesi öncelikle diye... Sonrasında da Sayın Komisyon Başkanımız da ilgili hususu gündeme getirdi. 6741 sayılı Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketinin Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un "Denetim" başlıklı 6'ncı maddesine yönelik olarak fiiliyatta işleyen sürece uygun olacak şekilde tarih güncellemesini içeren kanun değişikliği tasarısı Yüce Meclisimizin gündemine gelirse Türkiye Varlık Fonu olarak da gerekli desteği verip içeriği hazırlamak noktasında üzerimize düşeni yapmaya hazırız. Söz konusu denetim sürecinin kaliteden ödün vermeden gerçekleştirilmesinde mutabık olduğumuzu belirtmek isteriz.

"Türkiye Varlık Fonu paralel bütçe midir, paralel hazine midir? O şekilde mi hareket etmektedir?" eleştirisi. Türkiye Varlık Fonunun borçlanma programı yatırım ihtiyaçlarına ve nakit ihtiyacına göre şekillenmektedir. Türkiye Varlık Fonu temin ettiği finansmanı sadece yatırımlar için kullanmakta olup herhangi bir şekilde paralel bütçe ya da devletin bütçesini fonlama misyonu bulunmamaktadır. Türkiye Cumhuriyeti Hazinesi bu görevi yürütmektedir. Türkiye Varlık Fonunun temel amacı, Türkiye Cumhuriyeti'nin sermaye yatırımcısı olan bu platformun gün geçtikçe kurumsallığını artırması ve bununla birlikte özellikle devletin girişimci statüsünü öne çıkartan bir yapı olarak sunulmasının sağlanmasıdır.

"6741 sayılı Kanun'da Türkiye Varlık Fonunun dört amacı belirtiliyor, bu amaçlara ne kadar ulaştık? Somut anlamda neler yapıldı, hangi büyük projelere iştirak edildi, ne kadar dış kaynak temin edildi? Kamuya ait varlıklar da ekonomiye nasıl kazandırıldı?" Sayın birkaç vekilimiz konuyu ele almıştı, aslında biz sunumumuzda bazı yatırım örneklerini de o anlamda özellikle koymuştuk ama çok kısa hatırlatmak gerekirse; özellikle, Ağustos 2016 yılında temelleri atıldıktan sonra Türkiye Varlık Fonu tarafından kuruluş hedeflerine uyumlu olarak öncelikle Varlık Fonunda hâlihazırda portföyde bulunan şirketlerde değer oluşturma ve Türkiye'deki stratejik önem arz eden konulara ilişkin yatırımlara öncelik verilmiştir. Dolayısıyla, tasarruf bazının artırılmasına hedef olarak ilk önce Türkiye Sigorta AŞ'nin yüzde 81,10 oranında hisseleri ile Türkiye Hayat ve Emeklilik AŞ'nin yüzde 98,61 oranında hisseleri bedeli ödenerek satın alınmış ve kamu sigorta ve emeklilik şirketleri tek çatı altında birleştirilmiştir. Yine, stratejik ve büyük ölçekli yatırımlara iştirak etmek hedefi doğrultusunda, aynı zamanda Türkiye'nin önemli markalarından birinin korunması ve oradaki hâlihazırda bulunan, daha sınırlı bulunan kamu menfaati ve hisselerinin de değerinin korunması adına Turkcell İletişim Hizmetleri AŞ'nin yüzde 26,20 oranında hisseleri 2020 yılında satın alınmış, ülkemizin telekomünikasyon altyapısı sağlayıcısı olan ve yine sektörün önemli şirketlerinden biri olan Türk Telekomünikasyon AŞ'de de yüzde 6,68 olan hisse oranı 2022'de malumunuz olan satın alma işlemiyle birlikte yüzde 61,68'e çıkmıştır. Yine, İstanbul Finans Merkezi Projesi'ne iştirak edilerek süreç hızlandırılmış, projenin ilk etabının açılışı gerçekleştirilmiştir. İFM'de oluşturulan ekosisteme uygun şekilde kiralama faaliyetlerine hızla devam edilmektedir.

Türkiye Varlık Fonu, finansal piyasada istikrarı destekleme hedefiyle muhtelif dönemlerde kamu bankalarına sermaye sağlamaktadır. Gerçekleştirilen güçlü sermaye artışlarıyla kamu bankalarının sermaye yeterlilik rasyolarının iyileştirilmesinin yanı sıra küresel piyasalarda yaşanabilecek dalgalanmalara karşı bankaların finansal gücünün artırılmasıyla büyüme stratejilerine katkı sağlanması, reel sektörün desteklenmesi ve son dönemde ülkemizde meydana gelen, özellikle deprem felaketi gibi durumlardan etkilenen vatandaşlarımızın finansman ihtiyaçlarının karşılanması hedeflenmiştir. Bu sermaye artışlarıyla da Türkiye Varlık Fonu, Türkiye Vakıflar Bankasının yüzde 74,8 oranındaki hisselerini bedelini ödenerek satın alınmış, yine Türkiye Halkbankası AŞ'deki yüzde 51,11 olan hisseleri de yüzde 91,5'e çıkarmıştır.

Finansal piyasalarda derinleşmeye katkı sağlamak amacıyla Türkiye Varlık Fonu tarafından katılım sigortacılığı alanındaki çalışmaları da önceliklendirilmiş ve bu çerçevede Türkiye Varlık Fonunun yüzde 100 oranında hissedarı olduğu Türkiye Katılım Sigorta ve Türkiye Katılım Hayat Şirketleri katılım sigortacılığı prensiplerine uygun olarak 2023 yılında faaliyetine başlamış ve ilk yılı itibarıyla kârla tamamlayarak operasyonlarını iyi bir başlangıç yapmıştır.

Yine, 2022 yılının sonunda da Türkiye Varlık Fonu, ülkemizi dünyanın ilk sayılı entegre çelik üreticileri arasında bulunan ve stratejik anlamda büyük öneme sahip olan Kardemir Karabük Demir Çelik Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketinde önemli bir yatırımda bulunarak hisselerini artırmıştır. Cari açığın azaltılması hedefine uygun olarak da Türkiye Varlık Fonu Rafineri ve Petrokimyayla doğal maden kaynaklarının ekonomiye katılması yönündeki projelerini devreye almaktadır. Sayın vekillerimiz de sormuşlardı "Söz konusu projelerde bir gecikme mi var?" diye. Söz konusu projeler, malumunuz bu projeler vasıtasıyla biz Türkiye'nin en büyük... Bu soruya, gecikmesine ileride cevap verecekmiz fakat genel itibarıyla şunu söyleyebilirim: Büyük ölçüde dışa bağımlı olduğu ham maddelerin ülke içinde teminine yönelik ölçümlenebilir bir katkı sağlayacak ve bu yatırımların gerçekleşeceği bölgelerde istihdam oluşacaktır. Burada geldiğimiz aşamayı da ben birazdan cevaplayacağım Sayın Vekilim. Türkiye'deki şirketlerden bölgesel ve küresel liderler çıkarılmasına yönelik destek olmak amacıyla da -sayın vekillerimizin de belirttiği- Türkiye Teknoloji Fonu uhdesinde çalışmalar devam etmektedir.

Borçlarımız sorulmuştu, özellikle konsolide olarak rapordan detaylı bir şekilde. Konsolide rapora baktığımızda da kısaca altını yeniden çizmek gerekirse toplam yükümlülükler 31 Aralık 2023 tarihi itibarıyla bir önceki yıla göre artarak 7,9 trilyon TL olmuştur. Finans sektörü faaliyetlerinden borçlar 31 Aralık 2023 tarihi itibarıyla toplam yükümlülüklerinin yüzde 68,5'ini oluşturmakta olup 2,2 trilyon TL artış göstermiştir. Finans sektörü faaliyetinden borçların yaklaşık olarak yüzde 87'si bankaların toplamış olduğu mevduatlar tarafından oluşturulmaktadır. 31 Aralık 2023 itibarıyla toplam yükümlülüklerin yüzde 17'sini ise finanslar borçlar ve kiralama yükümlülükleri oluşturmaktadır. Finansal borçlar ve kiralama yükümlülüklerinde 31 Aralık 2023 tarihi itibarıyla 578 milyar TL artış görülmüştür. Bu artışın temel nedenleri kur dalgalanmalarına bağlı olarak döviz kuru farkından 330,7 milyar TL'si buradan kaynaklanmakta; yine, 103,8 milyar TL'si alınan ve ödenen kredilerdeki kiralamanın net tutarları; yine, 143,5 milyar TL de dönem sonu tahakkuk eden faiz tutarından oluşmaktadır. 31 Aralık 2023 tarihi itibarıyla diğer borçlar ise toplam yükümlülüklerin yüzde 4'ünü oluşturmaktadır. Diğer borçların yüzde 90'ını ise ödenecek vergi fonları ile kredi kartı işlemlerine ilişkin borçlar oluşturmaktadır.

"Turkish Energy Company, TEC ve BOTAŞ'la ilgili gizlilik nedeniyle stok birim maliyetlerine ilişkin yeterli kanıt yok denilmekte, bu gizlilik nereden kaynaklanıyor?" diye sorulmuştu sayın vekillerimiz tarafından. Turkish Energy Company BOTAŞ'ın bir iştiraki olup faaliyetlerini Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının stratejileri doğrultusunda yürütmektedir. Burada tabii, bir kere daha hatırlatacağız, birkaç soruyla da ilgili bu sayın vekillerim; malumunuz, bazı şirketlerimiz hâlâ kuruluş kanunları gereği her ne kadar portföy olarak Türkiye Varlık Fonu uhdesine geçse de yönetimleri tamamen ilgili bakanlıklar tarafından yapılmaktadır. BOTAŞ da bunun gibi şirketlerimizden birisidir. Türkiye Varlık Fonu konsolide mali tabloları içerisinde yer alan TEC'nin ticari sır niteliğindeki verileri gizlilik sebebiyle bağımsız denetçilerle paylaşılamamaktadır. BOTAŞ bünyesinde yer alan gaz alım sözleşmeleri devlet sırrı niteliğinde olması sebebiyle bağımsız denetçiyle paylaşılmamıştır. Bu bilgi paylaşımını yapmamakla beraber sınırlı olumlu görüş verilmesi riski alınmış, söz konusu sınırlı olumlu görüşe rağmen TVF'nin kredibilitésini etkileyen herhangi bir negatif sonuçla da karşılaşmamıştır. Devlet Denetleme Kurulunun gerçekleştirdiği denetim konusu değişik vesilelerle malumunuz gündeme gelmiştir. Söz konusu husus Cumhurbaşkanlığının takdirinde olan bir konu olmakla birlikte denetim sürecinin DDK koordinasyonunda yapılmasına yine Cumhurbaşkanlığı karar vermektedir. Bu konuyla ilgili uygun görülürse sayın DDK temsilcilerimizin cevap vermesi tabii daha sağlıklı olacaktır.

Kamu bankalarına sermaye desteği konusuna gelecek olursak. Borçların geri ödenmemesi ve Alt Fonu eliyle yapılan borçlanmada sermaye konulan kurumlardan kredi çekilip borç ödenmesi konusu sayın vekillerimiz tarafından dile getirildi. 16 Nisan 2019 tarihinde kamu bankalarının sermaye yapılarının güçlendirilmesi için gerçekleştirilmiş olan ve TVF Piyasa İstikrar ve Denge Alt Fonu ile Türkiye Cumhuriyeti Hazine ve Maliye Bakanlığı arasında akdedilmiş ikrazen borç sözleşmesinden doğan 3,7 milyar euro anapara ve 8 milyon euro faiz toplam tutarı olan 4,5 milyar euro borcun vadesi 24/4/2024 tarihinde dolmuştur. Söz konusu

işlem özelinde Türkiye Varlık Fonu Piyasa İstikrar ve Denge Alt Fonunun pasif tarafta Hazine ve Maliye Bakanlığının ikraz anlaşmasından doğan borcu yer alırken aktif tarafta ise ilgili kamu bankalarına vermiş olduğu sermaye benzeri krediler ve ana sermaye niteliği taşıyan banka tahvilleri yer almaktaydı. Vade sonunda ise yaklaşık 800 milyon euro faiz tutarı ve işlemde yer alan bir katılım bankasının 100 milyon euro anapara borcu dâhil olmak üzere ilgili bankalardan tahsil edilmiş ve TVF Piyasa İstikrar ve Denge Alt Fonu tarafından Hazine ve Maliye Bakanlığına ikraz borcu kapsamında geri ödemesi gerçekleştirilmiştir. Daha sonra kalan kısmı olan 3,6 milyar euro ise ilgili bankaların güçlü sermaye yapılarının muhafazası amacıyla geçici bir çözüm olarak kamu bankalarından kısa vadeli kredi temin edilerek yeniden yapılandırılmıştır. TVF ve TVF Piyasa İstikrar ve Denge Alt Fonunun Hazine ve Maliye Bakanlığına olan borcunun tamamı ödenmiştir.

Gelinen durum itibarıyla 2019 yılında ana sermaye artışı olarak gerçekleştirilen işlemin dönemin şartları içinde kamu bankaları tarafından döviz likiditesinin oldukça sıkıntılı olduğu bir dönemde anlamlı bir işlem olduğu ancak mevcut durumda kamu bankaları için dış borçlanma pencerelerinin tekrar açıldığı ve döviz cinsinden finansman bulmanın daha mümkün olduğu günümüz şartlarında ise söz konusu bakiyenin azaltılması yönünde çalışmalarımız devam etmektedir. Bu çerçevede, ilk etapta kamu bankalarına sağlanmış olan sermaye benzeri krediler geri çağırılmış ve eş zamanlı olarak TVF Piyasa İstikrar ve Denge Alt Fonunun ilgili bankalara olan kredi borcu kapatılmıştır. Bazı kamu bankalarının AT1 yani "Additional Tier 1" tahvillerine ilgili kamu bankalarının yurt dışı tahvil programları çerçevesinde yatırım yapılması ve bir sonraki kol tarihinin 2029 yılı olması sebebiyle söz konu bakiyeler muhafaza edilmiştir ancak bu bakiyelerin de 2029 yılında tamamen kapatılması hedeflenmektedir.

Esasa yönelik tartışmalarda da Fona alınan kamu şirketlerinin performanslarında düşüş olduğu ve kârlılığın düştüğü konusundaki eleştiriler var sayın vekillerimizden. Şirketler doğal yapıları gereği ekonomik dalgalanmalar, tedarik zincirindeki bozulmalar, jeopolitik ve makroekonomik koşullardaki değişiklikler gibi sebeplerle konjonktürel olarak dönem sonunda kâr veya zarar açıklayabilmektedir. TVF uhdesinde de çeşitli sektörlerde faaliyet gösteren şirket, kurum ve kuruluşlar yer almaktadır. Söz konusu kuruluşların da yukarıda değinilen ekonomik etmenlerden etkilenmemesi kaçınılmazdır. Ek olarak, bunların bir kısmı KİT ve kamu sermayeli şirket statüsündedir. KİT'ler de dâhil olmak üzere portföyümüzde yer alan tüm şirket ve kuruluşlar TVF'ye devri sonrasında da devir öncesinde olduğu gibi ilgili kuruluşun vizyonu, misyonu doğrultusunda faaliyetlerine devam etmektedir. Örnek vermemiz gerekirse -az önce de belirttiğim gibi Sayın Vekilim- BOTAŞ, Eti Maden gibi kurumlar Enerji Bakanlığımız tarafından yönetilmeye devam etmekle birlikte ÇAYKUR, TÜRKŞEKER gibi kurumlarımız da Tarım Bakanlığımız tarafından yine ilgili tüm kararlarını alarak onların öncelikleri ve stratejilerine göre yönetilmeye devam etmektedir. Dolayısıyla, tabiri caizse ne kâr ettiklerini yani Varlık Fonu olarak biz bir kredi üstlenmemiz uygun olur ne de zarar ettiklerinde doğrudan sorumlu olduğumuzu söylemek çok fazla hakkaniyet taşımaz. Zira, Varlık Fonunun bunların yönetimlerine doğrudan bir müdahalesi yok, özellikle kanunları gereği yönetimlerine karışmadığımız şirketlerde.

ERHAN USTA (Samsun) - "Portföyümüz şuradan şuraya çıktı." filan derken onları hep koyuyorsunuz...

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT - Yok şöyle: Konsolide olduğunu belirtiyoruz Sayın Vekilim ama bunların kârlılıklarıyla ilgili mesela -yanlışsa düzeltir arkadaşlar- ÇAYKUR ve TÜRKŞEKER'de operasyon olarak kâra geçmiş durumda şirketler. Mesela, orada da hani son birkaç yılda geçtiler, Varlık Fonunda geçtiği için zarar edildiği çok gündem olmuştu, sonradan da kâr edildi. İkisinde de hani bir kredi olarak ne bizim bir başarımız olarak ne de doğrudan etkimiz olarak bahsetmek çok uygun olmayacaktır, zira ilgili bakanlıklarımız tarafından...

ERHAN USTA (Samsun) - Sadece soru olarak Başkanım, kusura bakmayın.

Ya, onlarla ilgili ne yapıyorsunuz, onu nasıl bir getiri olarak kullanıyorsunuz? Mesela, hesaben gösterilmesi internet sitenizde işte "Enerji sektöründe şu kadar varlığımız var." filan demek mi? O zaman da niye yapıyoruz bunları? Bir de o var.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT - Tabii efendim, hani ilk devredilmesi ve diğer stratejik konuların tamamen hepsine biz doğrudan karar verecek durumda değiliz, çok da haiz de değiliz ama biz en azından kendi bünyemizde bulunan şirketlerle ilgili, bakanlıklar tarafından yönetilen şirketlerle ilgili öncelikle bir özel şirket ve bu standartlarla bahsettiğimiz denetim şirketleri tarafından denetlenmeyle ilgili tecrübeleri zaten onlara ekstra bir yeni denetim katmanı sağlıyor. Biz o konudaki desteğimizi veriyoruz; bir. İkincisi, özellikle diğer şirketlerle sinerji oluşturma, finansman ihtiyaçları, diğer bazı uzmanlıklar konusunda desteğe ihtiyaç olduğunda biz bunları sağlıyoruz.

ERHAN USTA (Samsun) - Varlık Fonu kurulmadan da yapılabilirdi.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT - Yani elimizden olduğu kadar Varlık Fonu stratejik amaçlarına uygun şekilde biz o şirketlere de katkımızı vermeye çalışıyoruz efendim. Dolayısıyla, bu durum söz konusu kurumların statüsünden kaynaklanmakta olup zaman zaman zarar açıklamalarının da TVF'ye devriyle bir neden-sonuç ilişkisi bulunmamaktadır. Bununla birlikte, kamu yararının artırılması için TVF tarafında ise portföyde yer alan kuruluşların stratejik anlamda değişim ve dönüşüm faaliyetlerine destek olunmaktadır. Ayrıca, KİT'lerle mevzuat gereği bağlı oldukları bakanlıkların gözetimi altında sosyal olarak üstlendikleri rol çerçevesinde çalışmaları sürdürülmektedir. Mesela, özellikle bu çevre standartlarına uyum anlamında bir katkı sağlamaya çalışıyoruz en azından bizim etkimiz dâhilinde Sayın Vekilim.

Yine, TVF'nin bazı devlet kurumlarıyla görevinin çakıştığı ve ikilik çıkması, özellikle hazine borçlanma anlamında bir fark olup olmadığı, Özelleştirme İdaresi varken TVF'nin özelleştirme durumunun olması gibi... Bu konuda şunu söyleyebiliriz efendim: Türkiye Varlık Fonunun amaç ve görevleri kanunda ve ilgili mevzuatta malumunuz belirtilmiştir. Yatırım süreçleriyle ilgili paydaşlarla görüşülerek en yüksek verimliliği sağlamak için ortak hareket edilmektedir. Özetle, proje ve yatırımlarımızda ilgili tüm kamu kurumlarıyla görüşmekte, ortak akılla ilerlemekteyiz. 2022 yılında Türkiye Varlık Fonundaki bahsettiğiniz usulsüzlük ve hukuka yansıyan konuyla ilgili de efendim "Bu ödeme kaynaklardan, Türkiye Varlık Fonundan mı ödendi?" Bir kısmı geri alındı ya da bu konunun nasıl tespit edildiğiyle ilgili bir sorunuz olmuştu. İlgili süreç hâlihazırda mevcut yönetim tarafından tespit edilmiştir, hatta hatırladığım kadarıyla benim göreve geldiğim üçüncü haftasıydı, biz ilgili durumla ilgili, Varlık Fonuyla ilgili bütün konulara bakarken muttali olduğumuz kadarıyla tespit edip hemen bilgi notu olarak Yönetim Kurulumuza arz ettik. Yönetim Kurulu Başkanı olarak da Sayın Cumhurbaşkanımız talimatıyla DDK'ye o zaman soruşturma talimatı verildi, onların sonucu olarak da hukuka yansıdı. Dolayısıyla, hâlihazırda yönetim tarafından tespit edilmiş ve bizim elimizden geldiği kadar şeffaf bir şekilde soruşturulması

amaçlanıp ilgili birimlere destek verilmiştir. Konu tespit edildikten sonra Yönetim Kurulu seviyesine taşınmış ve soruşturma süreçleri başlatılmıştır. Malumunuz, hâlihazırda yargı süreçleri devam etmekte olduğu için de detaylarıyla ilgili çok fazla yorum yapamıyoruz fakat biz yargı süreçlerine, kurum menfaatlerine zarar gelmeyecek şekilde konunun takibinde bütün ilgili kurumlarla koordine hâlindeyiz.

ERHAN USTA (Samsun) - Sadece o ödeme nasıl yapılmış yani ödemesinde mutlaka... Yani nakit mi verilmiş? Yani şey anlamında filan demiyorum, bunun muhasebeleştirilmesi var, devlette bir kaydı olması lazım.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT - İşte, onların bütün hepsi yansıdı o zamanki Yönetim Kurulu kararları olsun, ilgili kurullar olsun. Biz bu konuda şimdi çok burada bir...

ERHAN USTA (Samsun) - Mahkemeye mi verdiniz? Basında, medyada göremedim ben, var mı böyle bir şey?

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT - İlgili mahkeme süreçlerine destek veriyoruz.

ERHAN USTA (Samsun) - Parlamento ya burası, verebilirsiniz buraya.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT - Yani o zamanki...

ERHAN USTA (Samsun) - Sayın Başkanım, var mı yani mahsuru çünkü sır türü bir şey yok.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Şimdi, ben...

ERHAN USTA (Samsun) - Şunu çok merak etmiyor musunuz yani 25 milyon dolar böyle bir ödeme yapılıyor, devlette bir ödeme yapmanın bir sistemi vardır değil mi?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bir soruşturma var ama savcılıkta.

ERHAN USTA (Samsun) - Var, ağır cezada görülüyor, biliyoruz zaten orada kendim söyledim de...

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT - Yani efendim, belirttiğimiz gibi, biz elimizden geldiği kadar ilettik.

ERHAN USTA (Samsun) - Neyse, bunu sonra...

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT - Aynen.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Yani Sayın Genel Müdür, Fon kaynaklarından mı, örtülü ödenekten mi? Onu soruyor arkadaşımız.

CEVDET AKAY (Karabük) - Bu şahısların 130 dönüm arazisi çıkmış Sayın Genel Müdür, oraya haciz konuldu mu acaba?

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT - Biz, efendim, bu konunun takibiyle ilgili üzerimize düşen hukuki gereklilikleri ilgili devlet kurumlarımızla da takip ediyoruz, hani gereken bütün takipleri yapıyoruz.

ERHAN USTA (Samsun) - Şu anki yönetimin o konudaki tutumu takdire şayan, bir kere vermişsiniz, tespit etmişsiniz, üzerine gitmişsiniz filan. Bizim amacımız burada hani suçlu bulmak değil de hakikaten nasıl oluyor bu işler yani 25 milyon dolar az bir para değil değil mi yani. Adam hayal satıyor size, birisi 25 milyon dolar vermiş. Bu nasıl oluyor insan merak ediyor, bu nasıl muhasebeleştirilmiş, nasıl kayda girmiş?

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT - İlgili tespitler yapılmakta efendim hukuken.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Minareyi çalan kılıfını hazırlar Sayın Vekilim.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT - Biz hani hukuken bir ihlalde bulunmuş mu...

Yine, "Bankalar neden bu kadar sermaye enjeksiyonuna ihtiyaç duydu?" diye bir soru var. Efendim, söz konusu sermaye destekleri muhtelif zamanlarda meydana gelen olumsuzlukların etkisini asgari seviyeye indirebilmek maksadıyla kamu bankalarının küresel piyasadaki dalgalanmalara karşı daha güçlü hâle gelmelerini temin ederek önümüzdeki dönem büyüme stratejilerini sürdürebilmeyi sağlamak ve finansal piyasanın desteklenmesi yoluyla ülke ekonomisine katkıda bulunmak ve ülkemizde meydana gelen deprem felaketinin, özellikle etkilenen vatandaşlarımızın finansal ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Sayın Vekilimiz, özellikle Sayın Oluç sormuştu "Herhangi bir başarılı fon ele alındığından Cumhurbaşkanının ya da devlet görevlilerinin başkanı olduğu kaç tane fon var?" Biz kısmen aslında değinmiştik efendim sunumda ama şöyle söyleyebiliriz: Sunumumuzda, soruda bahsolunan bu hususla ilgili aktif büyüklüğüne göre ilk 20'de olan fonlardan biz bahsettik. Buna benzer özelliklere de hâlihazırda yer verdik ancak hâlihazırda dünya üzerinde 100'den fazla ulusal varlık fonu var dolayısıyla tam net bir sayı veremeyiz ama bu tip fonlara örnek olarak sunumda kullandığımız Malezya Varlık Fonu vardı, orada Başbakan fonun başkanı. Suudi Arabistan'da da Velihaht Prens başkan. ADQ'de de aynı şekilde efendim, Abu Dabi fonunda da aynı şekilde. Yani Maliye Bakanlığının belirttiği üzere görev aldığı diğer fonlar da var ama belirttiğim üzere 100'ün üzerinde örnek var, biz en büyük 20'sindeki bazı bize benzer örneklerle değindiğimiz için yanlış bir bilgi olmasın diye biz daha doğrusunu cevaplayıp inşallah sonrasında size iletelim.

ERHAN USTA (Samsun) - Bizdeki örnekler Azerbaycan, Kazakistan, Arabistan yani örnekler onlara uygun.

CEVDET AKAY (Karabük) - Sayın Genel Müdür, 790 milyon euroluk sendikasyon kredisi için açıklama yapacak mısınız?

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT - Geliyoruz efendim.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Sayın Genel Müdür, Cumhurbaşkanlığı düzeyinde sizin söyledikleriniz içinde yok değil mi? Başbakan dediniz en çok.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT - Yani doğrudan bire bir şey olmasa da yürütme faaliyetinin başında olduklarından var orada yönetim faaliyetinin başı olarak...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, daha çok soru var, hızlanalım biraz.

Buyurun.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT - Sayın Vekilimiz, özellikle Sayın Mustafa Kalaycı Vekilimiz sormuştu "Alt fonların kurulup kapanmasının sebebi, bunun güncel durumu?" Aldığımız aksiyonla birlikte şu an faal olmayan alt fon kalmamış olup sadece 2 adet aktif alt fon bulunmaktadır efendim.

"Amaçların gerçekleşmesi biraz gecikmeli gidiyor mu?" Ve İskenderun'da ÇED alınmış, belli bir süre geçti, aynı zamanda maden yatırımlarını sormuştunuz. Efendim, proje kapsamında, özellikle bu Petrokimya projesinde ilk etapta uluslararası danışmanlık

firmalarına ham madde ve ürün market analizleri temel konfigürasyon çalışmaları yaptırılarak tesislere en uygun konfigürasyon alternatifleri arasında seçildi ve ön fizibilite çalışması yapılmıştır. Takip eden dönemde ise her bir proses ünitesi için uluslararası lisans sağlayıcı firmalarla görüşülerek tesis için en uygun teknolojiler belirlenmiştir. Ayrıca, yapılması gereken çevresel etki değerlendirme süreçleri tamamlanarak -ki bu yatırımın önemli kısmı olarak görülmekte efendim- Mart 2023 tarihinde de ilgili bakanlıktan "ÇED Olumlu" raporu alınmıştır. Şu anda da Petrokimya projemize stratejik ortak olabilecek uluslararası firmalarla görüşmeler devam etmektedir. Burada kritik nokta şu Sayın Vekilim: Malumunuz, bu aynı zamanda çok büyük bir yatırım ve "field stock advantage" dediğimiz bu petrol üretici ülkelerden olan tedarik güvenliği ciddi önem taşımakta. Dolayısıyla, ülkemizin siyasi ilişkilerinin hâlihazırdaki güncel durumları da ilgili ülkelerle ciddi önem taşımakta. Biz bunların güncellemesine göre de ilgili ülkelerin hem fonları hem de bu ilgili şirketleriyle temastayız. En ideal zamanı için açıkçası oluşturduğumuzda harekete geçmek istiyoruz. Bir de Varlık Fonu olarak buradaki stratejimiz efendim, mümkün olduğu kadar ülkemizde yatırım maliyetini azaltarak ilgili stratejik farklardan finansmanın sağlanarak hem onun uzmanlık "know-how" transferi hem de finansmanın sağlanması noktasında bunun yurt dışından bir yatırım olarak sağlanması Varlık Fonumuzun hedeflerine uygun olarak. Türkiye'den bizim sadece sınırlı bir ortaklıkla maksimum katma değeri ortak sağlamamız yönünde bir strateji güdüyoruz. Dolayısıyla, biraz da onunla ilgili zaman alma süreci var ama projemiz hazır, ilgili ortaklarla görüşüyoruz. Uluslararası konjonktürün de izin verdiği en iyi zamanda inşallah bunu hemen harekete geçirecek, anahtar çevirecek durumdayız Sayın Vekilim.

Maden konusunda lisansların faaliyete geçmesiyle ilgili de efendim, madencilik yatırımlarında malumunuz Dünya Bankası verilerine göre bir sahada cevher keşfedilene kadar, üretime kadar ortalama 14,9 yıl geçmektedir. Bizim Balıkesir'deki altın madeni projemizde cevher keşfine ilişkin raporumuz Aralık 2022'de yayımlanmıştır. Şu anda sahada yoğun bir şekilde teknik çalışmalar yürütülmekte olup 2026 yılı içerisinde üretime başlamayı hedefliyoruz. Buradaki dört yıllık zaman madencilik sektörü için oldukça hızlı ve rekor sayılabilecek bir süreçtir. Bununla beraber, sadece Balıkesir'deki projemizde değil ülkemizin başka illerinde, Kastamonu, Niğde gibi başka illerde de yoğun bir şekilde arama geliştirme faaliyetlerimiz devam ediyor. İnşallah, Balıkesir projesiyle birlikte bu projelerimizde de üretime peyderpey geçeceğiz.

"Kozanın şirketlerini kayyum mu yönetecek, TVF mi yönetecek?" Burada Kozanın aslında bize devri şu anlamda önemli: Malumunuz, efendim Kozanın hâlihazırda zaten altın madenleri ve diğer madenleri var, kısmen de üretim tesisleri var. Biz şu anda Kozanın hâlihazırdaki üretim tesisleri ve bizim maden lisanslarının üzerinde de en doğru sinerji oluşturarak bazı yatırım faaliyetlerimizde zamanı, takvimi öne de çekmenin, yatırım maliyetlerini de azaltmanın yollarına da bakıyoruz. Kozanın devriyle birlikte böyle yeni bir realite ortaya çıkınca inşallah oradan da maksimum sinerji oluşturmak adına faaliyetleri yapacağız. Koza şirketlerinin de TVF'ye transferiyle birlikte bünyesinde faaliyet gösteren Koza Altın da yaklaşık beş ay önce Türkiye Varlık Fonu portföyüne katılmış oldu. Burada da çalışmalara uzun süredir gerçekleştirilmeyen Genel Kurul süreçleriyle başlamış bulunduğumuzu ifade etmek isterim. Bunun yanı sıra, hukuki ve mali durum değerlendirme çalışmaları, operasyonel verimlilik adına halka açık şirketlerin birleştirilmesi ve verimlilikle birlikte büyüme potansiyeli tespiti ana gündem maddelerimiz olarak sıralanabilir. Ayrıca, hâlihazırda kurmuş olduğumuz Türkiye Maden Şirketimizle oluşturulabilecek -belirttiğim gibi- potansiyel sinerji programlarımız da önümüzdeki dönemde takip edeceğimiz konular arasındadır.

Aynı zamanda Sayın Vekilim gayrimenkullerimizi sormuştunuz. Yine, Sayın Vekilim, gayrimenkullerden elde edilen geliri de sormuştunuz. Türkiye Varlık Fonu tarafından söz konusu gayrimenkuller toplamı, efendim, 46 gayrimenkulümüz var. Bunlar bize devirle geçmiş olan, üzerinde Turizm Bakanlığımızın genelde teşvikli turizm tesisleri olan araziler. Dolayısıyla, hâlihazırdaki daha önce devam edegelen durumu aslında devralmış durumdayız. Türkiye Varlık Fonu tarafından söz konusu gayrimenkullerden kira geliri elde edilmektedir. Bu kapsamda 2024 yılında elde edilen gelir toplam 321 milyon TL'dir. 2017-2024 yılları arasında elde edilen kümüle gelir de 1 milyar 77 milyon TL'dir. Gerek Kurumumuzu da bağlayan resmî senet hükümlerinin mevzuata uygun olarak gereği gibi ifa edilebilmesi gerekse turizm yatırımcılarını mağdur etmemek ve haksız rekabete mahal vermemek amacıyla Türkiye Varlık Fonu mülkiyetinde 46 adet taşınmazla ilgili olarak taşınmazların tahsisinden kaynaklanan tüm idari işlemlerde Kültür ve Turizm Bakanlığının ilgili yönetmeliklerine paralel şekilde işlem yapmak üzere yetkilendirilmiş ve bugüne kadar bu karara uygun hareket edilmiş durumdadır. Daha detaylı söylersek efendim, orada teşviklerle ilgili de tanımlanmış bir yapı var.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Çok ucuz yani aylık 100 bin lira gibi bir kira çıkıyor. Bugün normal bir iş yeri bile 100 bin liranın üzerinde baktığınız zaman.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MAHMUT KAYACIK - Şöyle Sayın Vekilim: O bir öncekinde de gündem olmuştu, buranın çıplak mülkiyeti bize ait, üzerindeki binalar daha öncesinde bu yatırımcılara verilmiş, tüm bina yatırımını yatırımcılar yapmış. Ara dönemde de pandemi döneminde de bu süreler tekrar uzatıldı, Turizm Bakanlığının almış olduğu bir kararla hepsi tekrar kırk dokuz yıla çıkarılmış durumda dolayısıyla biz onlardan aslında arsa kirası alıyoruz daha şey tabirle.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - İrtifak hakkı mı?

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MAHMUT KAYACIK - Evet.

Üzerindeki binaları yatırımcı yapmış olduğu için komple orada oluşan...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Ama hepsi öyle değildir onların...

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MAHMUT KAYACIK - Hepsini öyle efendim.

ERHAN USTA (Samsun) - Öyle de olsa düşük canım.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MAHMUT KAYACIK - Onlar tabii geçmişte belirlenmiş kira rakamları, mevzuatla Kültür ve Turizm Bakanlığının, artırılacak olan kısımlar da kanunla belirleniyor yani hepsine kırk dokuz yıl ilave edildi yeni çıkan kanunla birlikte uzatıldı, kalan süreleri kırk dokuz yıla tamamlandı. Biz oradan arsa kirası alıyoruz.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Onları yeniden görüşemiyor muyuz peki?

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MAHMUT KAYACIK - Resmî senette belli kanuni hakları var Sayın Vekilim dolayısıyla o müzakere edebilecek bir konu değil. Turizm yatırımlarını desteklemek amacıyla da yapılmış bir işlem zaten.

ERHAN USTA (Samsun) - O süreler dolmadan önce o iş gündeme alınmalıydı, zamanında yapılmalıydı yani orada yatırımlarda problem çıktı, belirsizlik oldu, çok problemli geçti.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT - "Türkiye Varlık Fonu Yönetim Kurulu, TVF Yönetim AŞ kârı 37 milyar TL, bu kâr nereden gelmektedir?" diye sorulmuştu. Söz konusu gelir 26 Mart 2018 tarihli Yönetim Kurulu kararına istinaden Fonun yönetilmesinden kaynaklı değerlendirme, hukuki varlıklarının devir ve tescili, genel kurul işlemleri ve diğer yönetim faaliyetleri kapsamında yapılan harcamaların maliyet artı yüzde 9 marjla fon yönetim ücreti olarak TVF Yönetim AŞ'ye gelir kaydedilmesinden kaynaklanmaktadır. Türkiye Varlık Fonu mart ayında vadesi dolacak iki yıl vadeli sendikasyon -Sayın Vekilim, belirttiğiniz konuda- yenileme planlaması konusu; Türkiye Varlık Fonunun borçlanma programı yatırım ihtiyaçlarına ve nakit akışına göre şekillenmektedir. Söz konusu ref finansman işleminin de genel işletme sermayesi ve kurumsal amaçlarla projeye ilgili yatırım gereksinimleri amacıyla temin edilmesi planlanmaktadır. İlave olarak Türkiye Varlık Fonu bugüne kadar yürütmüş olduğu işlemlerin hiçbirinde, uhdesinde kurumların teminat gösterilmesi veya herhangi bir varlığın üzerine ipotek tesis edilmesi suretiyle borçlanma veya başkaca bir işlem gerçekleştirilmemiştir. Uluslararası sermaye piyasalarında gerçekleştirmiş olduğumuz başarılı işlemler neticesinde hazine garantisinin olmaması planlanmaktadır. Bu da sermaye piyasalarının TVF'ye güvenini göstermektedir.

Sayın Vekilim, kısaca bilgi vermek gerekirse bizim bütün finansman faaliyetlerimiz arasında zaten hazine garantisi olan tek finansman buydu. Bunun da yenilenmesini yaparken biz peyderpey onu da azalttık. İlk 1,2 milyar dolar gibiydi, 790 milyon euroya düşürmüştük o zamanki finansman şartlarının ideal olması sebebiyle nakit ihtiyacımız da daha da azalmıştı. Biz şimdi yenilerken artık bunda da hazine garantisinin olmaması şartıyla oturacağız masaya.

CEVDET AKAY (Karabük) - Faiz oranı belli mi?

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT - Yani şimdi masada oluşacak efendim.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MAHMUT KAYACIK - Piyasa muadilleri çerçevesinde yani piyasada diğer kurumlar hangi seviyede borçlanıyorsa biz de Varlık Fonu olarak borçlanma maliyetlerimiz o seviyede.

CEVDET AKAY (Karabük) - Hazine garantisinin çıkması güzel bir şey tabii.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT - Evet, amacımız o, diğerlerinde de belirttiğimiz gibi efendim zaten hiçbirinde onu almamıştık, amacımız da zaten mümkün olduğu kadar en iyi şartlarda ülkemiz için bunu yapmak.

"Hangi şirketler Sayıştay denetimine tabidir?" Sayı olarak da belirtmek istenmişti. Efendim, toplam 9 adet. Bizim kurduğumuz 9 adet proje şirketi dışarıda bırakıldığında Sayıştay denetime tabi olan şirket sayısı 10 adettir toplam. Bunlar da Ziraat Bankası, Halkbank, Vakıfbank, TPAO, PTT, BOTAŞ, Eti Maden, TÜRKSAT, ÇAYKUR ve TÜRKŞEKER'dir. Bunlar Sayıştay denetimine tabi olan şirketlerimiz.

Yine, efendim, Türkiye Varlık Fonu, TÜRK TELEKOM yüzde 55 hissesini geri aldığı anda kullandığı kredi ve kur artışıyla birlikte katlanarak değerinin 53 milyar TL'yi bulması konusu. TÜRK TELEKOM paylarının alınmasına ilişkin süreçte Türkiye Varlık Fonu tarafından yapılan ön değerlendirme çalışması sonrasında bir ön değerlendirme aralığı belirlenmiş ve taraflar arasında işlem müzakerelerine başlanmıştır. TÜRK TELEKOM toplam sermayesinin yüzde 55'ini temsil eden payların satın alınma işlemi 1,65 milyar ABD doları üzerinden gerçekleştirilmiştir. TÜRK TELEKOM'u satın alma işlemi iki yıl, sizin de belirttiğiniz gibi ödemesi dört yıl vade; vade sonunda balon ödeme koşullarına ödenen bir krediyle finanse edilmiştir. Söz konusu şekilde uzun vadeli ödemesiz dönem ve benzeri koşullar içeren bir kredinin döviz cinsinden...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, şimdi şöyle Sayın ERMUT, bir beş dakika daha vereceğim, burada başka sorular vardı gündeme getirilen onlara...

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT - Onları da buraya ekledik efendim, ondan biraz uzamış oldu, mümkün olduğu sürede cevap vereceğim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Tamam.

Buyurun.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT - Dolayısıyla, böylesine uzun ödemesi, dönem ve benzeri koşullar içerdiği için de döviz cinsinden temin edilmesi mümkün olmuştur. Ayrıca, ilgili işlem kapsamında karşı tarafa yine döviz cinsinden ödeme gerçekleşmiştir. TVF tarafından satın alınan TÜRK TELEKOM'un yüzde 55'ine tekabül eden payların Ocak 2025 dolayısıyla piyasa işlem değeri 2,53 milyar ABD doları olarak hesaplanmaktadır. İşlem maliyetinin 1,65 milyar ABD doları olduğu dikkate alındığında yaklaşık 9 milyon ABD doları değer artışı oluşmuştur hâlihazırda piyasa değeri üzerinden. Söz konusu tutar dolar bazında yüzde 54 oranında kayda değer bir artışa işaret etmektedir. Yıllıklandırılmış getiri ise yaklaşık olarak yüzde 19 olarak hesaplanmaktadır. Kur hareketinden kaynaklanan finansal riskler ise TVF bünyesinde yönetilmektedir. Dolayısıyla, kur üzerinden borçlanma yapıldıysa da değer artışı da kur üzerinden yaklaşık yüzde 54 olduğu için finansal risk yönetiliyor durumdadır.

Çoklu maaşlar konusunda TVF yönetiminin, kişilerin başka kamu kurumlarında görev alıp almaması konusu ve yüzde 50'nin altında olan şirketlerle ilgili YK üyeliği sınırlaması olup olmaması. Türkiye Varlık Fonu üst yönetimi payları satın alınan Turkcell gibi şirketlerin karar alma ve strateji belirleme süreçlerinde rol almak amacıyla ilgili şirketlerin yönetim kurulu üyeliklerinde bulunmaktadır. Türkiye Varlık Fonu tarafından kurulmuş olan TVF Petrokimya, Türkiye Maden, İFM gibi proje şirketlerinin yatırım ve sonrasında operasyon safhasına geçmesi için stratejik kararlar yine TVF üst yönetimi tarafından alınmaktadır. Bu sebeple, TVF üst yönetimi söz konusu şirketlerin YK'sinde yer almaktadır ancak bu şirketlerde YK üyelerine herhangi bir huzur hakkı ödenmemektedir. Bunun haricinde, yine TVF'nin kurmuş olduğu ve sektörde diğer oyuncularla rekabet hâlinde olan Türkiye Katılım Sigorta ve Türkiye Katılım şirketlerinde yine YK üyelikleri, yöneticilerimiz bulunmaktadır ancak TVF Genel Müdürü olarak burada kamu standartlarımıza, kamudaki teamüllere uygun olarak sadece birinden almaktayız, değerlerinden feragat etmekteyim en azından benim adıma ama diğer YK üyelikleri ile ilgili diğer devlet büyüklerimizin yer almasıyla ilgili takdir edersiniz ben bir yorum yapmıyorum ama Varlık Fonu olarak biz belirliyoruz.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Sözleşmede iki tane imzanın sizin tarafınızdan atılması keyfi mi? Başka yerde var mı bunun örneği?

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MAHMUT KAYACIK - Sayın Vekilim, o borç sözleşmesi, borç senedi değil. Şöyle ki: Proje şirket diye bahsettiğimiz, yüzde 100 Türkiye Varlık Fonu tarafından kurulmuş olan şirketlerin ilk evrelerinde bazen yatırım ihtiyaçları için borç almaları gerekiyor. Bizim de bu kapsamda yine Yönetim Kurulu kararıyla almış olduğumuz bu şirketlere borç kullanıyoruz. İşte, Petrokimya şirketimiz yatırım döneminde, dolayısıyla...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Finans Merkezi satışında da var yani satışta da gene Genel Müdürün imzası var.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MAHMUT KAYACIK - Ama imza yetkililerinin kapsamı neyse şirketin yönetim kurulu ve yönetim kurulu kapsamında imza sirküsündeki yetkiler kime tanınmışsa o kapsamda sözleşmeleri imzalıyoruz. Genel Müdürlüğümüzün Türkiye Varlık Fonunu temsil eden A grubu imza yetkisi var, diğer bizim portföy proje şirketi dediğimiz şirketlerde de yine o şirketlerin tamamında Yönetim Kurulu Başkanı, orada da A grubu imza yetkilisi var. Dolayısıyla, bu borç sözleşmesini imzalamaya yetkili olarak tayin edildiği için bu kapsamda imzaladığımız bir sözleşme. Bunun üst tarafta, TVF Yönetim AŞ tarafında bu proje şirketlerine verilebilecek olan borçlar için de alınmış olan da bir Yönetim Kurulu kararımız var. Bunlar hukuken usule uygun, herhangi bir şu ana kadar eleştiriye tabi olduğumuz bir husus değil, bunların da hepsi resmî olarak zaten verilen, gerekli adat vesaire uygulamalarında yapılan işlemler.

OTURUM BAŞKANI İSMAİL FARUK AKSU - Teşekkür ederiz.

Sayın Genel Müdür, buyurun.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT - Yine, "Lisanslardan yüksek gelir elde edildiği söyleniyor, kumar teşvik ediliyor mu?" hususu. Türkiye Varlık Fonu, malumunuz, kendisine verilmiş olan lisanslar kapsamında hâlihazırda ülkede şans oyunları veyahut da at yarışlarına yönelik olan talebin karşılanmasını hedeflemektedir. Söz konusu talebin karşılanmaması hâlinde yasa dışı bahse yönelik talebin artacağı aşîkârdır. 2023 yılında küresel ölçekte 1 trilyon Amerikan dolarını aşan düzeyde yasa dışı bahis oynandığı tahmin edilmektedir. Küresel gayrisafi millî hasılanın yaklaşık 100 trilyon ABD doları düzeyinde olduğu göz önüne alındığında yasa dışı bahsin neredeyse gayrisafi yurt içi hasılanın yüzde 1'ini biraz aşan bir orana tekabül ettiği görülmektedir. Türkiye Varlık Fonu olarak da yasa dışı bahisle mücadele edilmesine katkıda bulunmaya ve sorumlu oyun prensiplerinin hayata geçirilmesini temin etmeye yönelik faaliyetleri göstermektedir. Ama şeyi belirtmekte fayda var efendim: Burada reklam, promosyon gibi konular sözleşme itibarıyla verdiğimiz kuruluşların sorumluluğu altında, biz Varlık Fonu olarak daha çok sorumlu oyun ilkelerine uyulup uyulmadığını mümkün olduğu kadar ve burada kamu menfaatlerinin maksimum sağlanması, sözleşmenin ona göre güncelliğini koruması ve maksimum ikramiye oranının dağıtılması noktasında elimizden geleni yapmaya çalışıyoruz rekabetçiliği korumak adına.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI İSMAİL FARUK AKSU - Buyurun.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT - Fakat takdir ederseniz promosyon ve tanıtım faaliyetleriyle ilgili; o bizim sorumluluğumuzda, uhdemizde olan bir konu değil, ilgili denetleyici kurumlar malumunuz Millî Piyango İdaresi var aynı zamanda. Dolayısıyla, bizim mesuliyetimiz olan bu lisansların en iyi şekilde gelir oluşturmaları ve katma değer oluşturmaları noktasında elimizden geleni yapmaya çalışıyoruz. O noktada da tabloda gösterdiğim üzere hem devlete ödenen vergi hem de toplamda kamuya sağlanan gelir anlamında dolar bazında çok ciddi bir artış sağlanmıştır. Bu trendde de daha önce spor bahislerinde, futbol kısmındaki bahislerde Spor Toto örneğinde görüldüğü üzere büyüme oranının çok daha yüksek gerçekleşeceğini düşünüyoruz. Orada da mümkün olduğu kadar maksimum faydayı kamu lehine sağlamaya çalışıyoruz.

Kamu bankalarının tercihleri reklam olsun, sponsorluk olsun Türkiye Varlık Fonu tarafından portföyünde bulunan şirketlerin operasyonel faaliyetlerine müdahale olunmamaktadır. Zira, bu şirketler Türk Ticaret Kanunu'nun 125'inci maddesinde belirlenen "Ticaret şirketleri tüzel kişiliği haizdir." düzenlemesi gereğince pay sahibinden bağımsız olarak kendi tüzel kişiliğini haizdir ve yine Türk Ticaret Kanunu'nun 365'inci maddesinde belirtilen "Anonim şirket, yönetim kurulu tarafından yönetilir ve temsil olunur. Kanundaki istisnai hükümler saklıdır." düzenlemesi uyarınca şirketi yönetme ve temsil yetkisi görevi pay sahiplerine değil yönetim kuruluna tanınmıştır. Dolayısıyla, Türk Hava Yolları Anonim Ortaklığı da dâhil olmak üzere Türkiye Varlık Fonu portföyünde yer alan bahsi geçen şirketler operasyonel anlamda kendi yönetim kurullarının belirlediği rotada ve yine kendi üst yönetimleri tarafından idare edilmektedirler. Söz konusu şirketlerin sponsorluk faaliyetleri de yönetimlerinden verilen kararlar çerçevesinde yürütülmektedir.

ÇAYKUR'un zarar ettiği ve bir teminat altında olup olmadığı sorulmuştu sayın vekillerimiz tarafından. ÇAYKUR da daha önce belirttiğim gibi KİT statüsünde bir kurumdur ve Tarım Bakanlığıyla ilgili ilişkili olarak idare edilmektedir. Şirket son üç senedir faaliyet kârı, son iki senedir ise net dönem kârı açıklamıştır. Bununla birlikte, şirketin başta Rize olmak üzere bölge ekonomisini desteklemek gibi bir misyonu ve sorumluluğu da mevcuttur ve bu sebeple sadece kâr amacı güden bir işletme olarak faaliyet göstermediğini belirtmekte fayda vardır.

Enflasyon muhasebesi açıklaması hakkında sayın vekilimizin bir yine sorusu olmuştu. Kamu Gözetimi Kurumu (KGK) tarafından Kasım 2023'te yayımlanan duyuruyla TFRS'ye uygun olarak hazırlanan mali tablolarda TMS 29 Yüksek Enflasyonlu Ekonomilerde Finansal Raporlama standardı uygulama zorunluluğu getirilmiştir. Bununla birlikte, 2023 yılı sonu itibarıyla sona eren faaliyet dönemine ilişkin hazırlanan TVF konsolide mali tablolarında ve TVF tarafından uygulanan şirket ve alt fonların bireysel ve konsolide mali tablolarında TMS 29 standardı uygulaması KGK'nin 19 Şubat 2024 tarihli yazısıyla aşağıdaki nedenlerden dolayı istisna edilmiştir. TVF ve söz konusu şirketlerde TMS 29 standardının uygulanmamasının dayanağına ilişkin açıklamalara aşağıda yer verilmiştir:

a) Türkiye Varlık Fonu Kuruluş Kanunu'nda belirtilen süreler içerisinde bağımsız denetimden geçmiş konsolide finansal tabloların Devlet Denetleme Kuruluna sunulması zorunluluğunun bulunması.

b) Türkiye Varlık Fonu portföyünde bulunan kamu iktisadi teşebbüslerinde TMS 29 enflasyon muhasebesine ilişkin bir hazırlığının bulunmaması.

c) Bankacılık Düzenleme ve Devlet Denetleme Kurulunun 11 Ocak 2024 tarihli 10825 sayılı Kurul Kararı'nda bankalar ile finansal kiralama, faktoring, finansman, tasarruf finansman ve varlık yönetim şirketlerinin 1 Ocak 2025 tarihinden itibaren enflasyon muhasebesi uygulamasına geçmesine karar verilmiş olması.

d) Kullanılan sendikasyon kredisiyle yapılan tahvil ihracına ilişkin sırasıyla iki yüz yetmiş ve üç yüz gün içerisinde yıllık bağımsız denetimden geçmiş konsolide finansal tabloların tamamlanarak sunulması zorunluluğunun bulunması.

Ek olarak TVF, TMS 29 uygulanmamış mali tablolarıyla uluslararası piyasalarda tahvil ve sukuk ihraç etmiştir. TMS 29 uygulanmamış mali tablolar uluslararası piyasalarda geçerliliğini korumaktadır. KKG'den alınan istisna ile birlikte mali tablolar TFRS'ye uygun olarak gerçeğe uygun şekilde sunulmuştur."

Yine, Türkiye Varlık Fonu TVF BT şirketinin finansman gelirini sormuştu Sayın Usta. Hesabın dönem sonu bakiyesi 25,5 milyar TL olup bu tutarın 19,6 milyar TL'lik kısmı kur farkı giderleri; 5,9 milyar TL'lik kısmı ise faiz giderleri; 58 bin liralık kısmı da diğer finansman giderlerinden oluşmaktadır. Kur farkı giderlerinin önemli bir kısmı bankalardan alınan yabancı para kredilerine ilişkin iken yine TVF'den alınan borçlulara ilişkin kur farkı giderleri de bu hesapta yer almıştır.

Genel itibarıyla tespit edebildiğimiz kadarıyla...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Gizlilik konusu vardı, Turkish Energy Company ve aynı zamanda BOTAŞ'ın bazı işlemleri.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - PTT'yle ilgili sormuştuk.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MAHMUT KAYACIK - Ona ilişkin Genel Müdürümüz açıklamayı yaptı ama tekrar söyleriz Sayın Vekilim. PTT konusunda da 376'ncı madde kapsamında önce bizim TFRS mali tablo açıklıyoruz. TFRS mali tablolarda gayrimenkullerin yeniden değerlemesiyle birlikte oluşan bir değer artışı var, onu dikkate aldığınızda şirketin öz varlıkları sermayesinin üçte 2'sini kaybetmediği için 376'ncı madde kapsamında yapılacak bir işlem söz konusu değil. O nedenle...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Borcu artıyor, hem borcu artıyor hem zararı artıyor.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MAHMUT KAYACIK - Ya, PTT'nin performansı... PTT'nin de - yine biraz önce Genel Müdürümüzün bahsettiği gibi- kuruluş kanunu gereği ilgili kuruluşu Ulaştırma Bakanlığı. Gerek Ulaştırma Bakanlığımız gerek Hazine ve Maliye Bakanlığımızla performansını arttırma, onun yeniden yapılanmasına yönelik de çalışmalarımız devam ediyor ortaklaşa.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sizde sadece hisse mi var?

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MAHMUT KAYACIK - Bizde hissesi var efendim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Yönetim?

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MAHMUT KAYACIK - Kanun gereği Ulaştırma Bakanlığında.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, başka soru?

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Sayın Genel Müdür, ben gizlilik konusunu tam anlamadım, tekrarlar mısınız. Yani neden gizlilik...

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT - Efendim birincisi şu: Doğal gaz satın alma fiyatı var dolayısıyla BOTAŞ bunu açıklamak istemiyor.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Turkish Energy Company?

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT - Söylemiştik ama teyiden söyledim.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Öyle mi, ne dediniz?

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT - Söyledim efendim aslında.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Turkish Energy Company'nin, tamamen şey onun, sadece BOTAŞ da değil.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT - Şöyle efendim: Turkish Energy Company (TEC) BOTAŞ'ın bir iştiraki olup faaliyetlerini Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı stratejileri doğrultusunda yönetmektedir. Türkiye Varlık Fonu konsolide mali tablolar içerisinde yer alan TEC'in ticari sır niteliğindeki verileri gizlilik sebebiyle bağımsız denetçilerle paylaşılmamaktadır. BOTAŞ bünyesinde yer alan gaz alım sözleşmeleri de devlet sırrı niteliğinde olması sebebiyle bağımsız denetçiyle paylaşılmamıştır. Bu bilgi paylaşımını yapmamakla beraber sınırlı olumlu görüş verilmesi riski alınmış, söz konusu sınırlı olumlu görüşe rağmen Türkiye Varlık Fonunun kredibilitesini etkileyen herhangi bir negatif sonuçla da karşılaşmamıştır. Açıkladığım üzere devlet sırrı ve ticari sır niteliğinde olduğu için.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Bir de borcu dedin, bir oran üzerinden gittiniz, yükümlülük onun yüzde 68,5 gibi, borç rakamı tam olarak nedir?

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT - Bu Varlık Fonunun toplam konsolidedeki...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Evet borçları, yükümlülük, onun yüzde 68,5'u gibi bir şey vardı.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT - Efendim, toplam yükümlülükler 31 Aralık 2023 tarihi itibarıyla bir önceki yıla göre artarak 7,9 trilyon TL olmuştur; finans sektörü faaliyetlerinden borçlar 31 Aralık 2023 tarihi itibarıyla toplam yükümlülüklerin yüzde 68,5'ini oluşturmakta olup 2,2 trilyon TL artış göstermiştir. Finans sektörü faaliyetinden borçların yaklaşık yüzde 87'si bankaların toplamış olduğu mevduatlarda oluşmaktadır. 31 Aralık 2023 itibarıyla da toplam yükümlülüklerin yüzde 17'sini finansal borçlar ve kiralama yükümlülükleri oluşturmaktadır. Finansal borçlar ve kiralama yükümlülüklerinde 31 Aralık 2023 tarihi itibarıyla 578 milyar TL artış görülmüştür. Bunların da temel nedenlerini belirtmiştik, isterseniz...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - 5,4 gibi bir şey çıkıyor yani borç şeyi.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT - Zaten onların da sebepleri belirtilmiş, diğerleri de toplam yükümlülüklerin yüzde 4'ünü oluşturuyor diğer borçların.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, başka soru yok, cevap yok.

Değerli milletvekilleri, böylece 6741 sayılı Kanun'un "Denetim" başlıklı 6'ncı maddesi kapsamında Komisyonumuzda Türkiye Varlık Fonu Denetim Raporlarına ilişkin görüşmeler tamamlanmıştır.

Şerhler için 3 Şubat 2025 saat 10.00'a kadar süre veriyorum.

Teşekkür ediyorum, birleşimi kapatıyorum.

